

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Diplomová práce

Bc. Daniela Kožuriková

Nové názvy profesí
New Names of Professions

Praha 2016

doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc

Poděkování

Děkuji paní docentce Bozděchové za pomoc a konzultace při psaní diplomové práce.

Daniela Kožuriková

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 11. srpna 2016

Daniela Kožuriková

Abstrakt

Diplomová práce *Nové názvy profesí* je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické jsou vymezeny základní pojmy ze světa práce, výchozím termínem je pojem profese. Dále jsou v první části za pomoci odborné literatury definovány neologismy, a to nejen v rámci pojmenování osob.

Pro potřeby praktické části byly ze seznamu profesí úřadu práce a seznamu v Učitelských novinách excerpovány nové názvy. Jejich výskyt byl dále ověřován v databázích EDA a Newton media a výsledky výzkumu srovnány s vytvořeným seznamem.

Abecední seznam vyexcerpovaných profesí a seznam těchto profesí tematicky rozčleněný jsou nedílnou součástí práce.

Abstract

The thesis *New Names of Professions* is divided into a theoretical and a practical part. In the theoretical part, basic terms from the world of work are defined; the essential term is profession. Furthermore, neologisms are defined in the first part in accordance with professional literature without being confined to denomination of persons.

For the purposes of the practical part, new names of professions were excerpted from the list of professions of the employment office and from a list in Učitelské noviny. Their occurrence was further verified using the EDA and Newton media databases and the results of the research were compared with the created list.

An alphabetical list of the excerpted professions and a thematically divided list of those professions are an integral part of this work.

Klíčová slova

činitelské jméno, databáze, kompozitum, konatelské jméno, lexikální inovace, neologismus, nositel vlastnosti, okazionalismus, pojmenování osob, profese, přípona, rys novosti, slovo, substantivum, víceslovné pojmenování, výraz

Key words

name of agent, database, compound, nomina actoris, lexical innovation, neologism, attributive noun, occasionalism, denomination of persons, profession, suffix, marked quality of newness, word, noun, multi-word denomination, expression

1 Obsah

1 Obsah	6
2 Seznam zkratk a značek	7
3 Úvod	8
4 Vymezení základních pojmů ze světa práce	10
5 Definice neologismů	12
5.1 Klasifikace neologismů	16
5.2 Hlediska třídění neologismů	19
6 Tvoření jmen osob	25
6.1 Konatelská jména (nomina actoris)	29
6.2 Činitelská jména (nomina agentis)	32
6.3 Názvy nositelů vlastností	39
6.4 Víceslovná pojmenování	40
6.5 Kompozita	42
6.6 Složená činitelská jména	46
6.7 Složená konatelská jména	47
7 Praktická část	48
7.1 Vyhledávání v databázi Newton media	48
7.1.1 Názvy profesí v mediálním archivu nalezené	48
7.1.2 Názvy profesí v mediálním archivu nenalezené	61
7.2 Vyhledávání v databázi EDA	62
7.2.1 Prohledávané vrstvy databáze EDA	62
7.2.2 Názvy profesí v databázi EDA nalezené	63
7.2.3 Vyhledávání názvů profesí podle sufixů	63
7.2.4 Vyhledávání názvů profesí podle počátečních komponentů	65
7.2.5 Názvy profesí nalezené v databázi jednou	68
7.2.6 Názvy profesí nalezené v databázi dvakrát a vícekrát	70
7.2.7 Názvy profesí v databázi EDA nenalezené	73
8 Závěr	76
9 Použité zdroje	79
10 Příloha	81
10.1 Abecední seznam zkoumaných názvů profesí	82
10.2 Tematicky rozčleněný seznam názvů profesí	98
10.2.1 Oblast administrativy	98
10.2.2 Dělnické profese	101
10.2.3 Oblast dopravy a zásobování	102
10.2.4 Oblast financí	103
10.2.5 Lékařské a příbuzné profese	105
10.2.6 Obchod a potravinářství	106
10.2.7 Oblast marketingu a reklamy	108
10.2.8 Oblast služeb	109
10.2.9 Technické profese	111
10.2.10 Oblast výpočetní techniky	116
10.2.11 Oblast vzdělávání a práce s lidmi	118
10.2.12 Nezařazené profese	119

2 Seznam zkratk a značek

HR = human resources (lidské zdroje)

PR = public relations (vztahy s veřejností)

SSČ = Slovník spisovné češtiny

SSJČ = Slovník spisovného jazyka českého

3 Úvod

Pro téma diplomové práce *Nové názvy profesí* jsme se rozhodli v návaznosti na naši bakalářskou práci *Přechylování nových názvů profesí* z roku 2014. Zatímco v ní jsme zkoumali základní přechylovací sufixy a názvy profesí vyexcerpované z *Nových slov v češtině* jsme zadávali do korpusu SYN, případně přechýlili, zadávali do korpusu a zkoumali jejich výskyt, nyní je náš úkol odlišný. Zabýváme se názvy profesí v naprosté většině v mužském rodě a pracovali jsme s databázemi EDA a mediálním archivem Newton media. Práce s těmito databázemi probíhala v říjnu až prosinci roku 2015 a březnu až červnu dalšího roku. Naším cílem bylo srovnat seznam profesí, který jsme vytvořili za pomoci webových stránek Úřadu práce České republiky a seznamů středoškolských a vysokoškolských oborů uvedených v Učitelských novinách z listopadu a prosince roku 2015, s výsledky vyhledávání v databázích. V Učitelských novinách jsme nicméně našli pouze kolem dvaceti profesí, jež jsme předtím nezaznamenali, tedy seznam je tvořen zvláště za pomoci prvního zdroje. Profese jsou v obou zdrojích uváděny v mužském rodě, proto jsme je v maskulinu zadávali i do databází. Vyhledávali jsme skutečně nejnovější pojmenování. V databázi EDA nás zajímaly roky 2005–2015, v mediálním archivu potom roky 2010–2015, nicméně některé rozšířenější profese jsme vyhledávali pouze ve zdrojích z roku 2015. Vyexcerpovaný seznam profesí jsme poskytli Ústavu pro jazyk český jako možný základ pro vyhledávání dalších neologismů a jejich začlenění do databáze EDA.

V první části práce se zabýváme vymezením základních pojmů z oblasti světa práce. Doposud panuje nejednoznačnost mezi termíny povolání, profese, zaměstnání, pracovní pozice. Pro naše potřeby bylo třeba klasifikovat zvláště pojem profese, který vnímáme jako činnost realizovanou odborníkem za mzdu. Jak dále uvádíme, ke změně profese je třeba změnit i vzdělání, proto za odborníka považujeme člověka, jenž studoval za účelem stát se specialistou v dané oblasti, případně se v určitém oboru vyučil.

Pro naši práci bylo taktéž třeba definovat pojem neologismus, který chápeme v souladu s Martincovou (1983) jako lexikální prostředek charakterizovaný rysem novosti. Neologismy jsou pro nás určeny od časového mezníku, kterým jsme stanovili rok 2005. Dále se zabýváme tvořením a členěním neologismů, faktory působícími na jejich vznik, přičemž pracujeme zvláště s monografií Olgy Martinčové *Problematika*

neologismů v současné spisovné češtině (1983). Neologismy pojmáme v souladu s autorkou z hlediska vztahu jazyka a společnosti, z genetického hlediska, z funkčního hlediska. Zprvu se zabýváme neologismy v češtině obecně, posléze přistupujeme konkrétně k pojmenování osob. Naším hlavním zájmem je právě tvoření jmen osob. Zabýváme se zčásti i názvy příznakovými. Po obecném úvodu se dostáváme ke konatelským a činitelským jménům, jejich tvoření a nejčastěji užívaným sufixům, následuje krátká kapitola o názvech nositelů vlastností a dále části věnující se víceslovným pojmenováním a kompozitům, kde opět zmiňujeme nejčastěji užívané sufixy. Poslední kapitoly se věnují složeným činitelským a konatelským jménům.

Po tomto teoretickém vysvětlení problematiky následuje praktická část. Jejím cílem je prozkoumat výskyt profesí z našeho seznamu v databázích EDA a v mediálním archivu Nexton media a následně výsledky se seznamem srovnat. Abecední seznam profesí, stejně jako seznam rozčleněný tematicky, je nedílnou přílohou této práce. V seznamu jsou zastoupeny názvy profesí původu českého (*vazač květin*) i cizího (*Key account manager*), jedná se o profese jednoslovné (*florista*), ale ve více případech víceslovné (*prodavač ve fast foodu*). Základní část některých profesí se vyskytuje i v dalších názvech jako jejich součást (například *asistent prodeje/asistent marketingu*), v takových případech jsme v databázi hledali pouze onu základní část a zkoumali jsme, v jakých souslovích se vyskytla. Zabýváme se také srovnáním výskytu profesí domácího a cizího původu (*obchodně-technický manažer/obchodně-technický manager*). Některé naše poznatky představujeme přímo v praktické části textu a dalším se věnujeme v závěru práce.

4 Vymezení základních pojmů ze světa práce

Pojmenování osob jsou ve slovní zásobě každého jazyka zcela nezbytná, patří do jádra slovní zásoby. Názvy osob označují mimo jiné pracovníky nebo vykonavatele různých povolání.

Ve světě práce se rozlišují čtyři pojmy – zaměstnání, povolání, profese a pracovní pozice. Za **povolání** SSJČ považuje činnost, na niž se člověk připravoval studiem. SSČ ji označuje za činnost vykonávanou jako zaměstnání, profesi.¹ Povolání je tedy chápáno jako zaměstnání i profese; jedná se o nejobecnější a těžko definovatelný pojem. Je spojen s činností, realizací talentu, naplňováním určité potřeby. Může se jednat o poslání jednotlivce, v němž nachází naplnění a osobní smysl. Patří sem například povolání učitele.

Zaměstnáním označujeme naši roli ve světě práce, činnost, jíž se zaměstnáváme a zabýváme. Zaměstnanecký vztah probíhá většinou pod nějakou společností, ale jako zaměstnání označujeme také svobodná povolání bez zaměstnavatele.² Podle SSČ je zaměstnání pravidelná práce za mzdu.³

Profesí je myšlena jasně vymezená pracovní role. Často je zaměňována s pojmem zaměstnání. Zahrnuje celkový pohled na člověka, jeho znalosti, schopnosti, zodpovědnost, předpoklady. Změna profese je obtížnější než změna zaměstnání, protože předpokládá nutnou změnu vzdělání. Spadají pod ni zaměstnání či specializace.⁴ Profesi považuje SSJČ za činnost vykonávanou jako zaměstnání, což je práce za mzdu. SSČ ji označuje jako odborné zaměstnání, povolání.⁵

Pracovní pozice (nebo **pracovní místo**) je pozice, na niž se hlásíme a kterou zastáváme. Je podřízena zaměstnání. Dva lidé se stejným zaměstnáním mohou mít různé pozice. Jedná se o konkrétní roli zaměstnance, konkrétní pracovní náplň.⁶ Není snadné odlišit, který název je oficiálním pro označení povolání a který ne. V souvislosti s tím je

¹ SSČ 2010, s. 301

² Dostupné z <http://www.etlabora.cz> [cit. dne 1. 5. 2016]

³ SSČ 2010, s. 543

⁴ Dostupné z <http://www.etlabora.cz> [cit. dne 1. 5. 2016]

⁵ SSČ 2013, s. 309

⁶ Dostupné z <http://www.etlabora.cz> [cit. dne 1. 5. 2016]

třeba nejprve odlišit povolání (profesi) od pracovní funkce, tyto dva výrazy mohou splývat. SSČ stanovuje pozici jako postavení. Místo je potom služební zaměstnání, povolání, funkce.⁷ Dále je třeba zvážit obecnost, či naopak speciálnost povolání.

Není-li instituce, která by oficiální názvy stanovovala, je třeba řídit se územ. Pokud ani ten nelze vzít v úvahu, záleží na individuálním rozhodnutí každého jedince. Oficiálnost (neoficiálnost) názvů můžeme rozpoznat pomocí výrazů užívaných v běžném hovoru. Například v běžné mluvě označujeme řidiče letadla jako *letce*, v oficiálním projevu je ale označen jako *pilot letadla*.⁸

Jsme si vědomi toho, že některé profese, jež jsme zkoumali v praktické části práce, jsou dle výše uvedeného vymezení snadno zaměnitelné s pracovními pozicemi. Vzhledem k nejednoznačnosti některých uváděných pojmů budeme pro potřeby naší práce chápat profesi jako činnost realizovanou odborníkem za mzdu.

⁷ SSČ 2010, s. 302, 181

⁸ Štícha 2011, s. 54

5 Definice neologismů

Za neologismus považujeme lexikální prostředek pojmenovávající novou entitu. Neologismus je charakterizován rysem novosti, případně neotřelosti výrazu. Nový výraz může být také považován za neobvyklý uživateli jazyka, tedy za nový či málo frekventovaný. V novějších pracích (například Janovec 2013) je za neologismus považována jednotka, jež je ve vztahu k lexikální normě nová, tedy je na zřetel brán charakter soudobé lexikální normy jazyka.⁹ Neologismy stojí na periferii slovní zásoby. Ziková rozlišuje názvy denotativní, jež označují nové onomaziologicky nezformované skutečnosti, dále neologismy transnominativní, které „*představují novou strukturu v jazyce již pojmenovaného jevu*“ (Ziková 2001, s. 83), a neologismy sémantické, jež jsou řazeny k existujícímu slovu jako jeho nový význam. Transnominativní neologismy se tvoří sufixy *-oš* a *-ouš*, kterými se odvozují názvy vlastností s expresivním příznakem (*Jugouš, komouš*).

Při tvoření neologismů se uplatňují principy analogie a anomálie, což znamená, že vedle nových jednotek tvořených dle obvyklých slovotvorných typů existují i soubory pojmenování tvořených dle periferních slovotvorných postupů. U jednotek reprezentujících produktivní slovotvorné typy, tedy těch, které byly utvořeny analogicky podle již fungujících slovotvorných typů, je větší pravděpodobnost, že se přesunou z periferie do centra. Periferní slovotvorné postupy tvoří takzvaný parasystém, což je termín, který do jazyka uvedl Dušan Šlosar (1987). Zmíněnými postupy jsou tvořena například expresivní pojmenování a termíny. Jednotky spadající do parasystému jsou charakterizovány příznakovostí ve slovotvorné rovině a spojuje je zvláštní onomaziologická funkce stavící je na okraj slovní zásoby. Periferní tvoření pojmenování probíhá zvláštními formanty, pravidla derivace a kompozice jsou uvolněnější. Znakem parasystémového tvoření jsou i nepravidelné slovotvorné způsoby, například abreviace ve spojení s derivací (*profík* od *profesionál*), nebo abreviace s kompozicí (*kredit-karta*). V parasystému může vzniknout i nový slovotvorný model (afixoidní kompozita) nebo se může ustálit nový slovotvorný typ. Afixoidními kompozity máme na mysli vícesložková pojmenování, jejichž jeden člen, afixoid, je přechodovým morfémem (*bioplyn*).¹⁰

⁹ Martincová 1983, s. 11–12

¹⁰ Ziková 2001, s. 83–89

V souvislosti s neologismy je třeba zmínit termín lexikální inovace (Ziková 2001). Lexikální inovace jsou podle Zikové nové strukturní modely realizované konkrétními lexikálními jednotkami. Některé typy lexikálních inovací charakteristické pro substantivní neologismy zde představíme. Kritériem pro zařazení lexikální jednotky k neologismům je její přítomnost, nebo nepřítomnost ve slovní zásobě vzhledem k určenému časovému bodu. Mezi lexikální jednotky s příznakem novosti patří pojmenování utvořená morfologickými postupy na pozadí jiných pojmenování; pojmenování přejatá vzniklá rozdělením významu již existujících lexikálních jednotek (tzv. neosémantismů) a víceslovná pojmenování založená na kombinaci jiných lexikálních jednotek. Neologismy jsou nápadné v systému, ne vždy jsou ale systémově nápadné stejně, pro Zikovou je důležitá pravidelnost, nebo nepravidelnost jejich tvoření. Jednotky vytvořené produktivně podle produktivních slovotvorných modelů jsou systémově méně nápadné než ty, které byly utvořeny dle slovotvorných modelů periferních, nebo vzniklé porušením slovotvorné normy. Neologismy méně nápadné spíše přejdou z periferie do centra, tento proces je doprovázen ztrátou příznaku novosti a následnou integrací do slovotvorného hnízda, kde se stává motivátem pro další pojmenování. Jsou to jednotky s jasnou slovotvornou motivací a tvořené pravidelně. Takové lexikální jednotky označujeme jako perspektivní. Spadají sem například pojmenování osob dle jejich činnosti (*vymahač*, *roztleskávač*). Na opačné straně stojí jednotky systémově nápadné a nesplňující kritéria perspektivních lexikálních jednotek, jsou to jednotky zvláště nápadné, nazýváme je okazionalismy. Význam těchto jednotek je neodvoditelný ze slovotvorné struktury, ale je vázaný na kontext užití. Určujícím rysem parasystému je narušování slovotvorné normy a aktivace periferních slovotvorných postupů a prostředků. Parasystém je charakterizován příznakovostí jednotek ve slovotvorné rovině, hovoříme o tzv. parasystémovém tvoření, při němž se užívají zvláštní formanty a pravidla odvozování jsou uvolněnější. Pro parasystémové tvoření neologismů je typické i analogické tvoření, tedy tvoření napodobováním morfematické struktury pojmenování již existujících. Patří sem substantiva zakončená na *-log* (*goetholog*, *haškolog*). Porušení slovotvorné normy může spočívat i v popření některého ze znaků slovotvorné kategorie. Tato pojmenování mají pravidelnou onomaziologickou i slovotvornou strukturu, ale na druhou stranu substantiva odvozená sufixem *-ost* nejsou spjata s kvalitativními adjektivy či lze předpokládat paralelní motivaci relačními adjektivy i substantivy. Například substantivum *sametovost* je odvozeno od relačního adjektiva, jehož lexikální význam se neshoduje se strukturním,

tedy se z něj nedá odvodit. Dále sem patří pojmenování s paralelní motivací substantivními základy (*očkovanosť, požárovosť*). Lexikální význam těchto pojmenování se od lexikálního významu motivátů liší přidáním znakem kvality.¹¹

Pronikání prvků do spisovného jazyka je podmíněno sociálními faktory, nejen pojmenovacími potřebami.¹² Vyjadřovací potřeby se mění se změnami hospodářskými, kulturními a politickými.¹³ Slovní zásoba se rozšiřuje pod vlivem cizích jazyků, zvláště pak angličtiny, v češtině ale vznikají i výrazy pocházející z latinsko-řeckých základů. Cizí slova se v češtině adaptují slovotvorně, sémanticky a gramaticky. Některá nesklonná přejatá substantiva se v češtině už gramatikalizovala (například skloňované slovo *homeles*). Narůstá ale také počet přejímaných nesklonných adjektiv, z nichž některá již mají ve slovnících uvedený dubletní tvar (*secondhand* i *secondhandový*). Přejímaná slovesa cizího původu bývají neprefigované jednovidové slovesné tvary (*etnizovat*), nebo vidově nevyhraněná slovesa (*digitalizovat*), časté jsou ale i podoby prefigované (*naxeroxovat, vydiskutovat*).¹⁴ Nárůst prefixace cizích sloves patří k důležitým tendencím rozvoje slovní zásoby v současné době. Stejně tak vznikají nové výrazy v počítačové profesní mluvě (*mailnout, hacknout*), které vyjadřují potřebu vyjádřit odstín okamžitého slovesného děje.¹⁵ Co se týká substantivních neologismů, jsou nejčastěji zakončeny na sufixy *-ista* (*stylista*), *-ář/-ář* (*snowboardář, butikář*), *-ér/-er* (*radiorekordér, snowboarder*) a *-ák* (*injaňák*), přičemž poslední jmenovaný výraz je spíše expresivní.¹⁶ Po roce 1989 došlo k přílivu neologismů způsobeném změnami ve společnosti, v následujících letech mohou ale nová slova spojená s aktuálními společenskými jevy z jazyka ustoupit. U mnoha výrazů jen doplňujeme význam slova již existujícího (*botička, průtah*), tomu se děje u slov domácího původu, slova původně užívaná v oblasti vědy se začínají užívat v běžném jazyce (*stres*), z odborných či slangových výrazů se stávají slova celospolečensky užívaná (*lesopark*). Slova cizího původu užíváme v podobě původní (*smog*), nebo počeštěné (*mažoretka*).¹⁷ Vlivem společenských změn po roce 1989 se obnovují výrazy z dřívější doby, také se ale mění význam některých slov (*disident, soukromník*). Mění se stejně tak označení pro některé citlivé jevy (vznikají

¹¹ Ziková 2001, s. 157–163

¹² Martincová 1983, s. 23–27

¹³ Mleziva 1996, s. 292

¹⁴ Lotko 2000, s. 138–139

¹⁵ Lotko 2008, s. 221

¹⁶ Lotko 2000, s. 140

¹⁷ Mleziva 1996, s. 292–293

eufemistická označení, jako příklad můžeme uvést označení *deregulace cen pro zdražování*). Vlivem vzniku dlouhých pojmenování nových jevů se tvoří abreviatury. Nejčastěji k jejich tvorbě dochází z počátečních komponentů slov (*pH-metr*). Tato tendence souvisí s vlivem angličtiny na češtinu a také s působením internetu. Existují slovotvorné modely, jež umožňují vznik dalších jednotek, čímž dochází ke zvýšení počtu přejatých slov (*sprej: sprejer: sprejový: sprejovat: sprejování = dabling: dabér: dablingový: dabovat: dabování*). Na pozadí zavedených slovotvorných modelů dále vznikají neologismy stejného slovního druhu (například *hydrobus*, *bibliobus* podle výrazu *autobus*). Setkáváme se také s větší variantností výrazů – užívají se synonymní výrazy typu *masivní – značný*, přičemž se zvyšuje frekvence cizích členů dvojice. Využívá se také korelace substantivních pojmenování s cizími a domácími sufixy. Patří sem kupříkladu *-ace/-ní* (*kolaudace/kolaudování*), dále *-ismus/-ství* (*pedantismus/pedantství*) či *-ita/-ost* (*atraktivita/atraktivnost*). S nárůstem počtu nových slov v češtině souvisí i fakt, že se zvyšuje počet výrazů hovorových, které pronikají do spisovné češtiny a následkem toho se odstraňují rozdíly v lexiku mezi psanou a mluvenou češtinou.¹⁸ Můžeme shrnout, že „*pojmenování nových skutečností se děje (...) rozšiřováním, specializací nebo přetvářením původního významu již existujících výrazů, (...) vytvářením nových slov domácích nebo přejímáním cizích*“. (Mleziva 1996, s. 284)

¹⁸ Lotko 2008, s. 216–223

5.1 Klasifikace neologismů

Neologismy lze klasifikovat několika způsoby. Z pohledu jazykově systémového je charakterizujeme jako nové lexikální jednotky. Považujeme-li jazyk za nástroj sociální komunikace, vycházíme při řešení problematiky neologismů z lexikální normy. Máme-li na zřeteli jazyk jako abstraktní systém, nezahrnujeme mezi neologismy tvoření pojmenování u velmi produktivních pojmenovacích a slovotvorných modelů (slovesná substantiva). Z řečového pohledu pak vnímáme zvláště sémantické hledisko neologismů.

Zabýváme-li se neologismy z hlediska roviny užití, jejich zakomponování do textu, zajímá nás reprodukce neologismů i vznik řečových formací. I při zkoumání neologismů z hlediska jazykově systémového zastáváme několikérý přístup. Z onomaziologického hlediska nás zajímají nová pojmenování, ze sémantického nová slova, neosémantismy.

Zda je slovo neologismem, můžeme určit za pomoci různých kritérií, a to jazykových i mimojazykových. Mezi mimojazykovými kritérii můžeme jmenovat kritérium časové, tedy stanovení určitého mezníku, od kterého výrazy za neologismy považujeme, nebo kritérium hodnocení výrazu uživateli jazyka. Stanovení časového mezníku ale nepostihuje vznik a zařazování do slovní zásoby. Novostí můžeme mít na mysli dobu vzniku předmětu nebo jemu přisouzené vlastnosti. Tento přístup ale neřeší problém novosti pojmenování. Přistupujeme-li k neologismům ze sociolingvistického hlediska, věnujeme pozornost jednotkám spjatým se změnami ve společnosti. Právě v sociolingvistickém přístupu je častěji užíván termín lexikální inovace (viz výše) než neologismus. Psycholingvistický přístup vysvětluje významové změny psychickými asociačními procesy. Psychologie a také psychiatrie se zabývají studiem řeči, jejím vývojem a vadami, obdobím osvojování, dětskými neologismy či patologickými neologismy, které tvoří osoby s narušenými funkcemi myšlení.¹⁹

Můžeme vyčlenit několik oblastí, v nichž vznik neologismů pocítujeme nejvíce. Příliv výrazů je spojen s významem daných oblastí pro společnost a s dynamikou jejich vývoje. Na vznik neologismů působí politické i ekonomické změny, zahraniční vlivy, uvolnění etických norem například v kriminální oblasti. Vzhledem k bohatosti

¹⁹ Martincová 1983, s. 11–34

sportovních odvětví tradičních i nově vznikajících sem patří označení těchto sportů a jejich provozovatelů. Sport je prezentován ve sdělovacích prostředích, kde zabírá víc prostoru než například politika. Ve sportu i v další oblasti bohaté na neologismy, oblasti výpočetní techniky, se uplatňuje vliv angličtiny. Od 90. let sílí užívání mezinárodních slov latinského či českého základu (*supervize*).²⁰

Nová pojmenování osob mohou být podle Opavské (2005) tvořena jednoslovnými i víceslovnými jednotkami. Mezi jednoslovná pojmenování patří například přejímky jako *gamer* či *ombudsman*, mezi kalky pak *stmívač* (z anglického *darker*). Příkladem sufigovaného substantiva může být *zprávař* či *biotronik*, mezi kompozita řadíme *stromolezce*, mezi prefigovaná a prefixoidní substantiva *místostarostu* a mezi neosémantismy *skateboardistu*. Na pomezí mezi kompozity a víceslovnými výrazy pak leží *brand manager* (případně *brand manažer*), *risk manager* (případně *risk manažer*); jedná se o pojmenování, jež je možno zapisovat víceslovnými výrazy i jako kompozita. K víceslovným lexémům řadíme *dentálního hygienika* a *linkového manažera*. Tvoření těchto pojmenování je dáno mimojazykovými faktory – politickými, hospodářskými či kulturními, rozvojem vědy a techniky, novými profesními a zájmovými činnostmi, oblastí životního stylu. Nová pojmenování se vyskytují v oblasti počítačů (*supervizor*, *webdesignér*, *informační inženýr*), sportu, obchodu, lidských zdrojů, managementu, marketingu, publicistiky, reklamy. Stávají se i součástí profesní mluvy (*datař*).

Při tvoření názvů pomocí sufixace se uplatňují stávající slovotvorné typy a prostředky. Názvy mohou být odvozené od sloves nebo dějových substantiv (*moderovat/moderování – moderátor*), ze substantiv (*anketa – anketář*), z adjektiv (*vitální – vitalista*), ze zkratk a zkratkových slov (*NATO – natovec*).

Základová slova mohou patřit buď k neologismům (*moderátor*, nebo ke starším, již existujícím slovům (*sauna – saunér*). Motivace či fundace může být jednoznačná (*bavit – bavič*), také ale paralelní substantivem i slovesem (*droga – drogař, drogovat – drogař*). substantivem i adjektivem (*pohoda – pohodář, pohodový – pohodář*), několika substantivy (*Thatcherová – thatcherista, thatcherismus – thatcherista*), zvláště u názvů sportovců souvztažných s názvy sportů s formantem *-ing* – východiskem může být slovo

²⁰ Mleziva 1996, s. 288–295

označující určitou činnost – *snowboarding*, či její prostředek – *snowboard*, či slovo označující sportovce, k němuž vzniká domácí varianta resuffixací (*snowboarder* – *snowboardista*, *snowboardař*). Často dochází k takzvané slovotvorné synonymii, kdy dva členy neologické dvojice vznikají současně. V některých případech jsou neologické deriváty vytvářeny k existujícím slovům (*saunér* k existujícímu výrazu *sauna*, *recenzista* k *recenzent*). Nejvýraznější skupina je zakončena na *-er*, koreluje s *-ista*, *-ař* a stylisticky příznakovým sufixem *-ák* (*snowboarder* – *snowboardista* – *snowboardař* – *snowboard'ák*). Dále existují řady, v nichž korelují izolexemní názvy s domácími a cizími sufixy (*-ák*, *-ař*, *-ista*, *-ér* (*internet'ák* – *internetář* – *internetista* – *internetér*). Třetí skupinou jsou izolexemní lexikální jednotky, v nichž korelují výrazy jen s cizími nebo jen s domácími sufixy (*-ant*, *-átor* – *globalizant* – *globalizátor*).

Lexikální synonymie se vyskytuje například u pojmenování osob zabývajících se investigativní žurnalistikou – členy synonymní řady mohou být výrazy *investigativní žurnalista* – *pátrací žurnalista* – univerbát *investigativec* – neosémantismus *pátrač*.²¹

²¹ Opavská 2005, s. 19–24

5.2 Hlediska třídění neologismů

Vzniklá jednotka se řadí do lexikálně sémantického pole, mezi odborná pojmenování, případně získává okazionální charakter. Do slovní zásoby snadněji pronikne jednotka pojmenovávající novou věc (*vařenka*) než pojmenování nezávislé na novém předmětu vzniklé v oblasti mluveného jazyka (*akvavozík*). I když ale tyto výrazy proniknou do slovotvorných prostředků jazyka, do spisovné normy se dostávají obtížně. Ne všechna pojmenování se uplatňují stejnou měrou. Nová pojmenování se mohou do slovní zásoby zařazovat proto, že mají izolovaný význam nebo jsou stylově příznaková. Nová pojmenování ale mohou také určovat pohyb slovní zásoby, protože se jedná o prostředky konkurenční. Ta jsou potom označována jako lexikální inovace a patří sem i pojmenování, jejichž vznik a pronikání do slovní zásoby určují sociální činitele. Nová pojmenování motivovaná sociálními faktory jsou většinou stylově příznaková, konkrétně mají příznak prostředku hovorového, odborného, nebo publicistického. Je-li slovotvorný prostředek vázán na základ cizího původu, vznikají nové formy *kraulérka* vedle existujícího *kraulařka*, čímž se odstranilo napětí mezi základem (prostředkem cizího původu) a domácí příponou *-ař/-ář*.

Výše jsme si představili pojetí neologismů z hlediska vztahu jazyka a společnosti, nyní se budeme zabývat neologismy z hlediska genetického. Úlohu při tvoření nových pojmenování mají psychické činitele, při pojmenovací činnosti se jazykově ztvárňuje realita, která je ve vědomí zúčastněna jako prvek myšlení a vyjadřuje se jí subjektivní vztah k označované skutečnosti. Pojmenovací akt ovšem považuje Martincová (1983) za jazykovou záležitost. Osobu můžeme pojmenovat dle jejího vztahu k činnosti, nebo dle nápadného rysu; pojmenování dané činností znamená, že jsme stanovili znaky a následně vybrali jeden ze znaků, jímž se označovaný objekt vyznačuje. Při vzniku pojmenování se jedná o způsob pojetí skutečnosti, většina „*nových pojmenování pojmenovává objekty skutečnosti na základě onomaziologické strukturace jejich pojmového obsahu*“ (Martincová 1983, s. 32). Skutečnost označujeme podle geneticky primárního pojmenovacího příznaku (například *potrubář* je označen podle předmětu své činnosti), hovoříme tedy o genetické motivaci slova, kterou myslíme vztah mezi primárním genetickým motivem a významem nového slova. Jiná pojmenování vznikají reprodukcí pojmenovaného aktu a označují stejný pojmový obsah na základě stejného pojmenovacího příznaku jako dříve vzniklá pojmenování, ovšem užívají k tomu odlišný

odvozující prostředek (*bagrář* vedle *bagrista*). Nová pojmenování jsou ale vytvářena z již existujících slov. Existují ale i pojmenování, jejichž výskyt je doložen později než výskyt slova, které motivovala. Například výraz *normalizátor* může označovat ‚osobu provádějící normalizaci‘, nebo ‚osobu normalizující‘, tedy osobu pojmenovanou dle činnosti (*normalizovat*), nebo dle činnosti pojaté substančně (*normalizace*). Mezi motivující a motivovanou jednotkou je genetický vztah spojující jednotku existující se vznikající. V takové dvojici je první člen bezpříznakový a druhý příznakový, má příznak novosti. Porovnáním můžeme zjistit, zda se nová jednotka shoduje s dalšími patřícími k danému slovotvornému typu. Podle primárního genetického příznaku vyčleňujeme tři skupiny pojmenování s rysem novosti. Jsou to zaprvé pojmenování, jejichž rys novosti záleží na pojmenování nového myšlenkového obsahu novou formou. Patří sem například pojmenování se základem doplněný novým znakem (ve výrazu *kvalitářka* je doplněn příznak ženského rodu). Zadruhé vyčleňujeme pojmenování nepříznaková, jejichž novost spočívá v pojmenování nového obsahu (*motýlek* označující typ antény). Do třetí skupiny řadíme pojmenování, jejichž novost spočívá v novém slovotvorném zpracování již pojmenovaného obsahu (patří sem univerbizovaná pojmenování, například *občanka* k dvouslovnému označení *občanský průkaz*).

Nyní tyto tři skupiny vyčleněné z genetického hlediska blíže představíme.

Do první skupiny tedy spadají pojmenování, jejichž novost spočívá v pojmenování nového myšlenkového obsahu novou formou. Patří sem pojmenování vzniklá mutačním postupem a ze substantivních jmen sem řadíme například jména činitelská pojmenovávající osoby dle jejich činností. Substantiva sem spadající dělíme na derivovaná a složená. Derivovaná se tvoří příponami domácími (*-tel*, *-č*, *-ník* a dalšími) i cizími (například *-átor*, *-ent*). Složená pojmenování vznikají derivačně-kompozičním postupem (*dřevorubec*) a konverzně-kompozičním postupem (*dělovod*). Mezi substantivní pojmenování řadíme konatelská jména pojmenovávající osoby podle předmětu, pomocí něhož činnost vykonávají (*anténář*), podle materiálu, s nímž pracují (*ropař*), dle toho, co mají na starosti (*režista*), dle toho, kde pracuje (*lesař*), dále sem řadíme jména nositelů předmětného vztahu, kam patří pojmenování bytostí i věcí; tato pojmenování vznikají na základě vztahu pojmenovávané substance k jiné substanci (*čedokář*), v tom případě je substance určena na základě příslušnosti k něčemu; a dále dle oboru, v němž je osoba odborníkem (*defektoskopista*). Dále sem spadají víceslovná juxtaponovaná pojmenování označující osoby dle pracovního zaměření, jsou tvořena

dvěma samostatnými jednotkami. Často je obtížné určit, který člen je určující a který určovaný (*pilař-střihač*).

Do modifikační kategorie řadíme pojmenování, jejichž rys novosti tkví v doplnění obsahu základového slova o nový znak (výraz *diamantek* je doplněn znakem deminutivnosti). Nová pojmenování spadající do této kategorie jsou tvořena derivací nebo kompozicí. Doplnující příznaky mají různý stupeň abstrakce jako právě zmíněná deminutivnost, jiné mají blízko ke gramatickým kategoriím (superlativ adjektiv). Do modifikační kategorie řadíme ženská přechýlená jména, tedy pojmenování osob doplněná o příznak ženského pohlaví tvořená odvozením příponou od jména mužského rodu. Přechylování je pro tvoření jmen ženského rodu základní pojmenovací postup, nejproduktivnější je přípona *-ka* (*doručovatelka*). Dnes se přechýlená jména objevují téměř současně s pojmenováními mužského rodu. Vznikají ze jmen odvozených ze základů domácího i cizího původu i od jmen složených (*farmakoložka, ekonomka*).

Další rozsáhlou skupinou jsou pojmenování, jejichž rys novosti záleží na pojmovém obsahu. Z hlediska formy jsou tato označení nepříznačová.

Poslední skupinu tvoří pojmenování, jejichž rys novosti spočívá v novém slovotvorném zpracování dříve pojmenovaného obsahu – tato pojmenování neoznačují nové objekty, jejich rys novosti je určený odlišnou slovotvornou podobou nového pojmenování. Některá z nich vznikají na základě stejných pojmenovacích struktur jako již existující pojmenování, ale jsou tvořena jiným odvozovacím prostředkem (nové pojmenování *tramvaják* ke staršímu *tramvajář*). Další vznikají úpravou existujících pojmenování, univerbizací, a řadíme je k prostředkům běžně mluveného jazyka. Jako příklad můžeme uvést výraz *záchranka* k *záchranná služba*, patří sem ovšem i pojmenování osob (*osvětář* k *osvětový pracovník*).

Dalším hlediskem, podle kterého se můžeme neologismy zabývat, je hledisko funkční. Z hlediska genetického jsou nová pojmenování určena rysem novosti na základě svého vzniku, mají pojmenovací příznak, který je východiskem pro vznik nového pojmenování. Z onomaziologického hlediska jsou novými pojmenováními označovány předměty či jevy ztvárňující jazykově obsah vědomí. Pojmový význam, tedy denotativní složka, je určen vztahem pojmenování k označované skutečnosti. Konotační složka je

pak určena vyjádřením subjektivního postoje ke skutečnosti. Motivované jednotky pojmenovávají skutečnost pomocí znaku, který je základem označení osoby, věci, či vlastnosti. Tato pojmenování mají také slovotvorný význam daný vztahem základu a formantu.

Mezi další rysy neologismů patří to, že mohou, ale nemusí být přijaty do užívání, mají malou kontextovou uplatnitelnost, u některých ještě není stabilizován lexikální význam. Při přístupu k neologismům z funkčního hlediska vycházíme z jejich uplatnění vzhledem k již existujícím pojmenováním, zajímají nás rysy, kterými se neologismy vyznačují v rovině pojmenovací a v možnostech užití. Neologismy se z funkčního hlediska zabýváme proto, že jazyk je chápán jako nástroj sociální komunikace.

Funkční hledisko členíme ještě na hledisko pojmenovací roviny a hledisko pojmenování s rysem novosti z hlediska roviny užití. Do první skupiny patří výrazy uplatňující se jako nové pojmenovací prostředky na pozadí výrazů již existujících, patří sem výrazy vyčleněné u pojmenování posuzovaných z hlediska genetického, ale i slova přejímaná z cizích jazyků, když potřebujeme nové termíny či pojmenování s přesně vymezeným obsahem.

Projevy příznakovosti, začleňování neologismů do slovní zásoby a jejich uplatnění v ní záleží na lexikálním a slovotvorném významu, formě, stupni lexikalizace. Rozlišujeme zaprvé příznakovost pojmenování z hlediska lexikálně sémantického a zadruhé příznakovost z hlediska slovotvorných forem. Do první skupiny řadíme pojmenování z hlediska jazykového původu – terminologická (*bit*, *réma*), tedy nepříznačková ve významu i formě, dále profesionalismy (*kouč*, *spíkr*), dále některá činitelská a konatelská jména, jména příznaková po formální stránce (přejatá slova dle kritéria jazykového původu jako například *stoper*), kalkovaná (*roślinolékař* k *fytopatolog*). Pojmenování příznaková po formální stránce se pak uplatňují jako synonymní k pojmenováním domácím. Patří sem také pojmenování vzniklá a ekvivalentní k existujícím názvům (*ostříč* – *brusič*), dále pojmenování se stejným slovotvorným významem (*plynař* k *plynárník*).

Ve druhé skupině se v rovině slovotvorné nová pojmenování projevují příznakově dvěma způsoby – na pozadí neologismů je jednotka se stejným významem, která se ale

liší sufixem (*strávníčka* ke *strávnice*). Neologismy mohou být příznakové z hlediska slovotvorných paradigmatických vztahů. Do slovotvorné struktury může vstoupit další jednotka, expresivní (*dělák* a *dělnas* k *dělník*).

Pojmenování s rysem novosti z hlediska roviny užití jsou neobvyklá, zvláštní. Za neologismy často považujeme pojmenování vyznačující se formální nápadností a ta, která nejsou uživatelům obvykle známá.²²

Při studiu neologismů může být východiskem diachronní, nebo synchronní pohled na jazyk. Synchronním pohledem myslíme nové jednotky, které mají možnost stát se jednotkou langue, přičemž mezi tyto jednotky patří okazionalismy (nové jednotky řeči) a potenciální slova, možné budoucí jednotky slovní zásoby – „*dosud slovotvorně nerealizované systémové možnosti*“ (Martincová 1983, s. 11), případně výrazy používané jen individuálně. Ze synchronního hlediska chápeme příznak novosti neologismů ve smyslu systémové neukotvenosti. Diachronním pohledem máme na mysli jednotky dosud ve slovní zásobě neobsazené. V problematice neologismů se setkáme i s termínem lexikální inovace (viz výše), který představuje systémový jev, „*nové prvky ve všech rovinách jazykové stavby*“ (Martincová 1983, s. 11), zatímco neologismy jsou nové lexikálně sémantické jednotky. Ziková považuje za lexikální inovace nové strukturní typy, které se realizují v textu lexikálními jednotkami a mohou se stát modely pro další pojmenování.

Nyní se zastavíme u termínu okazionální pojmenování. Jedná se o výrazy, které lze rysem novosti vymezit bez ohledu na pronikání do slovní zásoby. Jsou to pojmenování vyskytující se řídce, jedná se o neologismy básnické či individuálně se vyskytující v promluvách;²³ vyjadřují citový vztah jedince a jeho záměr působit na adresáta. Pro jejich vymezení je důležitá míra nepoměřitelnosti s jinými pojmenováními. Okazionalismy pojmenovávají obsahy vědomí ztvárněné jinými pojmenováními. Pojmenovací substancí jsou substantiva, například *stožárista* označuje akrobata na stožáru.²⁴ Okazionalismy se liší od lexikálních neologismů, jež jsou

²² Martincová 1983, s. 27–115

²³ Ziková 2001, s. 81–82

²⁴ Martincová 1983, s. 32, 118

perspektivní, protože mohou přecházet z periferie do centra.²⁵ Protějškem okazionalismů jsou ze slovotvorného hlediska potenciální pojmenování, která mohou vznikat podle produktivních slovotvorných modelů, nebo je jejich užití omezeno na individuální text.

²⁵ Ziková 2001, s. 82

6 Tvoření jmen osob

Do strukturně-sémantických skupin neologicky sufigovaných názvů osob patří pojmenování osob podle profesní a zájmové činnosti, pojmenování osob dle příslušnosti, přívrženectví k něčemu a předmětu jejich činnosti, zájmu, pojmenování dle přívrženectví k proudům.

Pojmenování osob podle profese, zaměstnání, povolání dělíme podle onomaziologického příznaku na dvě skupiny – specialisty pojmenované podle jejich oborů a pracovníky pojmenované dle jejich činnosti, názvu místa výkonu práce a podobně.

Může se jednat zaprvé o konatelská jména, jejichž motivačními základy jsou názvy nových oborů, s nimiž jsou názvy osob souvztažné (*biotronik, biotronika*). Uplatňují se tu sufixy *-ista* (*vizážista*), *-ik* (*biotronik*), *-log* (*nanotechnolog*). Dále se může jednat o konatelská jména (*marketér*), činitelská jména (*bavič*), nositele vlastnosti (*investigativec*). Nová konatelská jména jsou pak motivována pojmenováním předmětu činnosti, s nímž osoby pracují. Při derivaci se uplatňují sufixy *-ář* (*anketář*), *-ař* (*datař*), *-ista* (*galerista*), *-ák* (*marketák*), *-ér* (*saunér*), *-ík* (*čajovník*), v přejímkách potom *-er* (*developer*). Stylisticky mohou být výrazy nepříznačové (*parfemář*), i vázané na určité prostředí (*letenkář*), případně sem spadají i výrazy expresivní. Činitelská jména mohou být motivována i pojmenováním profesní činnosti, kterou se osoby zabývají. Základovými slovy jsou slovesa i dějová jména (*bavit* → *bavič*), využívány jsou sufixy *-č* jako u výše zmíněného, *-átor* (*mediátor*), *-ér* (*prezentér*), *-ista* (*samplista*). V neposlední řadě sem spadají pojmenování osob podle profese motivovaná (fundovaná) adjektivy (*počítačový* → *počítačovec*).

Pojmenování osob podle profesní a zájmové činnosti, dle příslušnosti, předmětu činnosti a obliby dělíme na dvě podskupiny. Do první řadíme pojmenování osob dle profesní, či zájmové, sportovní činnosti. Výrazy patřící do této skupiny mají dva sémantické rysy – profesionální vztah k činnosti a zájmové zabývání se činností. Pojmenování tkví na rozhraní pojmenování osob dle profese a osob dle charakterizačního příznaku. Patří ke konatelským jménům. Jsou motivována názvem disciplíny (*florbal* → *florbalista*), nebo sportovním prostředkem (*snowboarding, snowboard* →

snowboardista). Při derivaci se uplatňují sufixy *-ista* (*rodeokrosista*), *-ař/-ář* (*naftař*, *sálovkář*), *-ák* (*fitnesák*), *-er* (*skateboarder*). Existují vícečlenné izolexemní skupiny (*skateboarder – skateboardista – skateboardař*, *skater – skejtař – skejťák*). Výrazy zakončené sufixem *-ák* však bývají stylisticky příznakové.

Do druhé skupiny patří pojmenování osob podle přívrženectví ke směru, zvláště hudebnímu, či příslušnosti k něčemu a záliby v něčem. Výrazy patří ke konatelským i příslušenským názvům. Uplatňují se sufixy *-ař/-ář* (*technař*, *popikář*), *-ista*, *-ák* (*hiphopák*), *-ér*. Vznikají také vícečlenné izolexemní korelační řady (*doomer – doomař – doomák*).

Dále vyčleňujeme pojmenování osob pole příslušnosti k politickým stranám či kulturním proudům. Patří sem a) stoupenci určité osoby, která je představitelkou směru, b) příslušníci určitého celku, c) stoupenci určitého politického hnutí. Vznik pojmenování stoupenců osoby, která je představitelkou určitého směru, je motivován proprii (*Moon – moonista*). Uplatňují se sufixy *-ista*, *-ovec* (*thatcherista*, *thatcherovec*). Časová platnost a význam substantiv jsou omezené, obojí je spjato s mimojazykovými faktory, které spočívají v postavení osobností nesoucích motivující význam.

Mezi členy uspořádaného celku patří názvy čelní organizace, přičemž motivujícím slovem je název strany nebo hnutí. Uplatňují se sufixy *-ista* (*florista*), *-ař/-ář* (*vépéenkář*), *-ník* (*aliančník*), *-ák* (*odeesák*), *-ovec* (*natovec*). Dále sem patří pojmenování členů společenské organizace. Pro tvoření těchto pojmenování užíváme sufixy *-ař/-ář*, *-ák*, *-an*. Motivujícími slovy jsou substantiva (*kampelička → kampeličkář*).

Motivujícími slovy při vzniku označení stoupenců určitého myšlenkového směru nebo hnutí jsou názvy myšlenkových a jiných směrů (*scientologie → scientolog*). Uplatňují se sufixy *-ista* (*dirigista*), *-ák* (*undergroundák*). Sémantickým rysem je právě stoupenectví.

Dále pojmenováváme osoby podle charakterizačního příznaku. Patří sem pojmenování osob, u nichž je vyznačen rys, například vlastnost (*registrant*), jiná substance (*deprese → depresář*), děj (*bavit → bavič*). Patří sem tři vyčleňované skupiny:

pojmenování osob s charakterizačním příznakem nápadného rysu ve vzhledu či charakteru, pojmenování osob s charakterizačním příznakem předmětu, jímž se osoba zabývá a pojmenování osob s charakterizačním příznakem činnosti. U pojmenování osob s charakterizačním rysem nápadného rysu jsou základovými slovy jakostní adjektiva. Používáme sufixy *-ák*, *-ař/-ář* (*pohodář*), *-ista* (*asertivista*), *-ec* (*vyčerpavec*), *-ik* (*charizmatik*), *-ouš* (*zapšklouš*). U nových konatelských jmen jsou základovými slovy substantiva (*šála* → *šálař*), užívají se sufixy *-ař/-ář*, *-ista* (*depresista*), *-ák* (*kravaták*), *-áč* (*sekáč*). Spadá sem několik sémantických podskupin – pojmenování osob dle činitelských vlastností (*zápornák*, *hranál*, *charizmatik*), dále pojmenování osob dle předmětu, který osoba nosí (*rolákář*, *šálař*), pojmenování osob dle nemocí, kterými trpí (*anorektik*), nebo postižení (*amputář*). Patří sem také pojmenování osob dle jejich sociálního postavení (*marginál*).

Dále vyčleňujeme pojmenování osob dle charakterizačního příznaku spočívajícího v předmětu, jímž se osoba zabývá (*sauna* → *saunér*). Mohou se tu tvořit vícečlenné izolexémní skupiny (*internetér* – *internetista* – *internetař* – *interneták*). Při tvoření užíváme přípony *-ař/-ář* (*čepičář*, *čepičkář*), *-ista* (*galerista*, *kamionista*), *-ák* (*interneták*), *-log* (*numerolog*). Vyčleňujeme několik sémantických skupin: pojmenování osob podle vlastněných PC programů (*windowsista*), podle užívaných prostředků mobilní komunikace, užívaného dopravního prostředku (*kamionér*, *kamionista*), dle užívané drogy (*trávař*), dle objektu, který provozují (*galerista*, *bazarista*, *saunér*), dle oboru, ve kterém jsou odborníky (*psychotronik*, *trendolog*), dle předmětu zájmu (*lampičkář*), dle vytvářeného předmětu (*bestsellerista*), dle místa výkonu práce (*butikář*, *kioskář*, *linkař*), dle akce, které se účastní (*mítinkář*), dle předmětu prodeje (*čepičář*).

Do třetí skupiny spadají pojmenování osob podle charakterizačního příznaku spočívajícího v charakteristické vlastnosti. Hovoříme o činitelských názvech. Základovými slovy jsou slovesa, nebo dějová substantiva (*bavit* → *bavič*). Užíváme sufixy *-č* (*vymahač*), *-átor* (*negociátor*), *-tel* (*vydražitel*).²⁶ Část pojmenování patří mezi nociónální výrazy (*negociátor*), případně jsou stylisticky příznaková (*mluvič*).

²⁶ Opavská 2005, s. 25–38

Existují pěti- a vícečlenné čeledi konkurenčních tvarů jednoho slovního druhu a jedné slovotvorné kategorie (*designerista* vedle *designér*).²⁷

²⁷ Hradilová 2009, s. 35

6.1 Konatelská jména (nomina actoris)

Štícha ve shodě s Danešem označuje konatelská jména jako desubstantiva.²⁸ Jedná se o substantiva mužského rodu odvozená od substantiv, podstatná jména rodu ženského se od nich odvozují. Konatelská jména jsou pojmenování zvláště osob podle jiné substance na základě vykonávané činnosti, jež je se substancí spjata. Pojmenovávají, čeho se činnost týká (*houslař* vyrábí housle), motivace ale mohou být paralelní (*výrobce* je ,ten, kdo vyrábí‘ nebo ,se stará o výrobu‘). Konatelská jména sama ale o činnosti nevypovídají, jejich význam je ustálený konvencí (například *plukovník*).

Slovotvorným základem konatelských jmen jsou tedy konkrétní substantiva. Konatelská jména se tvoří nižším počtem přípon, používané jsou zvláště *-ař/-ář* a *-ník*, přičemž *-ař* a *-ář* jsou nejproduktivnější a produktivita u nich dále vzrůstá.

Suxif -ář se spojuje s jednoslabičnými a třislabičnými slovesy, oba sufixy potom nalezneme u sloves dvouslabičných. Sufix *-ář* označuje osoby něco tvořící (*sklář*), věc udržující (*elektrikář*), nebo ji prodávající (*lahůdkář*), pěstující rostliny (*ovocnář*), chovající zvířata (*drůbežář*), dále vlastníky věcí uvedených v názvu jména (*chatař*), specialisty (*fyzikář*). Substantivum v základu může být určením činnosti, označuje nástroj (*čerpádlář*), sportovní obor (*oštěpař*), případně konatele pojmenované dle místa, kde pracují (*mlynář*). Přípona může být také univerbizační (*učitel češtiny* → *češtinář*). Alternace u zmíněných sufixů jsou řídké. Variantou sufixu *-ář* je *-kář*, například u označení *házenkář*, v cizích slovech se potom užívá varianta *-ionář* (*funkcionář*). S příponou se však můžeme setkat i u činitelských názvů (*lékař*),²⁹ u nichž je však méně produktivní.³⁰

Dalším často používaným sufixem je víceznačná **přípona -ník** odvozující názvy konatelské, ale i názvy nositelů vlastností. Základové substantivum může označovat předmět, s nímž osoba pracuje, například u výrazů *zedník* či *knihovník*, nebo může být příslovečným určením sloves (*varhaník*, *úředník*).³¹ Slovtvorný typ má několik sémantických skupin: osoby podle toho, co vyrábějí (*čalouník*, *kadeřník*), podle zboží,

²⁸ Štícha 2011, s. 36

²⁹ MČ I 1986, s. 260–263

³⁰ Štícha 2011, s. 84

³¹ MČ I 1986, s. 263–264

které prodávají (*klenotník*), podle zařízení, které spravují (*knihovník*, *skladník*), podle toho, o co pečují (*lesník*), podle oboru, v němž jsou znalci (*zahradník*, *porodník*). Při derivaci pomocí zmíněného sufixu dochází k alternacím – k||č (*ptáčník*), h||ž (*soustružník*), ch||š (*kožišník*).³² Variantami sufixu jsou přípony *-ovník* (*domovník*)³³ a *-eník* (*harfeník*).³⁴

Přípona -íř se vyskytuje u substantiv zakončených měkkými samohláskami (*nožíř*), je to přípona cizí a dnes neproduktivní. Vyskytuje se i její podoba *-ýř* (*šenkýř*) a *-(n)ěř* (*bankěř*).³⁵

Přípona -ik se vyskytuje nejčastěji u cizích konatelských názvů. Původ má v latinské příponě *-icus*.³⁶ Základem pro odvozování substantiv se v tomto případě stávají přejatá feminina (*metoda* → *metodik*). Jména zakončená na sufix *-ik* jsou souvztažná s obory zakončenými na *-ika* (například *fyzik* a *fyzika*), můžeme tedy hovořit o konverzi. Mezi výrazy odvozené tímto sufixem patří zástupci oborů (*psychoanalytik*) či osoby něco tvořící (*dramatik*).³⁷ Až na výjimky označuje vykonavatele nedělnických činností (*mechanik*).³⁸ Při použití sufixu dochází k alternacím (s||t, z||t – *sklerotik*). Varianta *-atik* se vyskytuje u výrazu *epigramatik*, varianta *-etik* u výrazu *teoretik*, varianta *-onik* u slova *olympionik*.³⁹

Další **přípona, -ák**, tvoří expresivní názvy, které přecházejí do hovorového jazyka (například *tramvaják*, *saniták*). V případě odvozování tímto sufixem často dochází k alternaci souhlásek (například k||č, c||č, t||ť).⁴⁰

Sufix -ista je velmi produktivní. Pochází z latiny, odvozuje od substantiv cizího původu (*telegraf* → *telegrafista*),⁴¹ z adjektiv (*precizní* → *precizista*) a ze sloves (*komponovat* → *komponista*).⁴² Přípona se připojuje k přejatým základům a je určena jen

³² Daneš a kol. 1967, s. 145–148

³³ MČ 1 1986, s. 263

³⁴ Daneš a kol. 1967, s. 145

³⁵ MČ 1 1986, s. 160

³⁶ Štícha 2011, s. 163

³⁷ MČ 1 1986, s. 265

³⁸ Štícha 2011, s. 168

³⁹ Daneš a kol. 1967, s. 158–160

⁴⁰ MČ 1 1986, s. 164

⁴¹ Štícha 2011, s. 135–138

⁴² Štícha 2013, s. 106

pro tvorbu jmen osob (*trumpetista*), ojediněle se objevuje i u domácích slov (*houslista*).⁴³ Často jsou vzniklá pojmenování souvztažná se jmény zakončenými na *-ismus* (*naturalista*), *-istika*, *-um* (*lyceista*).⁴⁴ Mezi názvy odvozované tímto sufixem patří názvy osob něco tvořících (*žurnalista*), názvy osob, které něco znají (*germanista*), které hrají na nějaký hudební nástroj (*saxofonista*), které se věnují sportu (*fotbalista*).⁴⁵ Varianta *-alista* se vyskytuje u výrazu *instrumentalista*.⁴⁶

Ke konatelským názvům dále patří přejatá pojmenování mezinárodní povahy zakončená na *-log* (*psycholog*), *-nom* (*ekonom*), *-graf* (*fotograf*), *-iér* (*hoteliér*), *-er* (*boxer*), *-atér* (*štukatér*), či *-or* (*plagiátor*),⁴⁷ Poslední jmenovaný sufix může značit ironický tón (*arabizátor*),⁴⁸ stejně tak *-átor* (*glosátor*). Z domácích základů se slova těmito příponami netvoří.⁴⁹

Ke konatelským jménům patří také skupina jmen utvořená konverzí a následnou derivací. Základovými slovy jsou výrazy z řeckých a latinských základů. Vlastní konverzí vznikla slova *politik* či *kritik*, dále vznikají výrazy desufixací a změnou tvaroslovné charakteristiky. Patří sem skupina jmen zakončených na *-log* k základovým jménům na *-logie* (*dermatolog*, *teolog*). Dále sem spadají výrazy *ekonom*, *filosof*, *geodet*, *fotograf*, *pedagog*, *humorista*.

K adjektivním příponám, jež se uplatňují při tvoření konatelských jmen, patří *-n(ý) – bytný*.⁵⁰

⁴³ MČ 1 1986, s. 115

⁴⁴ Štícha 2013, s. 106

⁴⁵ MČ 1 1986, s. 265

⁴⁶ Daneš a kol. 1967, s. 166

⁴⁷ MČ 1 1986, s. 116

⁴⁸ Štícha 2013, s. 109

⁴⁹ MČ 1 1986, s. 116

⁵⁰ Daneš a kol. 1967, s. 157–168

6.2 Činitelská jména (nomina agentis)

Pro činitelská jména používá Štícha, opět ve shodě s Danešem, označení deverbativní názvy osob.⁵¹ Označují osoby vykonávající činnost spjatou se skutečností, kterou vyjadřuje podstatné jméno v jejich základu. Jedná se o pojmenování mající význam aktivního původce, činitele, živé bytosti.⁵² Jedná se o substantiva vzniklá ze slovesných základů, fundujícími slovy jsou slovesa (*učit* → *učitel*), dějová substantiva (*nájem* → *nájemce*), případně od obojího (*výrobce* k *výroba* i *vyrábět*).⁵³ Základem může být i přídavné jméno.⁵⁴ Mohou označovat povolání (*učitel*, *strojvůdce*, *průvodčí*).⁵⁵ Činitelská jména dělí Daneš na tři významové typy: vykonavatele funkce, vykonavatele akce a vykonatele akce.⁵⁶ Činitelská jména se stýkají s konatelskými názvy a názvy nositelů vlastností.⁵⁷ Pojmenování se tvoří od nedokonavých sloves, v menší míře od dokonavých, čímž vznikají vidové dvojice, mezi jejichž členy není zcela patrný významový rozdíl (*zásobovatel*, *zásobitel*, *zásobovač*). Činitelská jména se netvoří od zvratných sloves, až na výjimky typu *mstitel*, od sloves zakončených na *-ovávat*, sloves citově zabarvených a stavových. Činitelská jména jsou tvořena měkkými příponami *-tel*, *-č*, *-ec*, *-ář*, *-ěř*, *-ce*, *-oš*, *-oň*, *-ař*, *-íř*, *-ýř*, tvrdými *-ek*, *-lk*, *-ník*, *-ák*, *-och*, *-an*, *-án*, *-oun*, *-or* a *-ér*.⁵⁸ Některé z těchto přípon jsou pouze činitelské, například *-tel*, *-c(e)*, *-č(i)*. Činitelská jména jsou početně diferencovanou skupinou, v níž se vyskytují i slovotvorná synonyma (*ochraňovatel* k *ochránce*). Názvy se i významově odlišují podle významové odlišnosti přípon (*průvodce* a *průvodčí*). Činitelská jména jsou mužského rodu, ženské názvy se od nich tvoří přechylováním příponami *-k(a)*, *-kyn(ě)* a *-ic(e)*.⁵⁹

Nejvýrazněji se při tvoření činitelských názvů uplatňuje **sufix *-tel***, který je velmi produktivní. Je monosémní, označuje pouze názvy osob. Zároveň je nejsilněji stylový, neboť může tvořit pojmenování od neutrálních až po označení vysokého knižního stylu.⁶⁰ Vzniklá substantiva označují činitele vykonávající duševní činnost

⁵¹ Štícha 2011, s. 36

⁵² MČ 1 1986, s. 260, 233

⁵³ PMČ 1995, s. 140

⁵⁴ Daneš a kol. 1967, s. 67

⁵⁵ MČ 1 1986, s. 233

⁵⁶ Daneš a kol. 1967, s. 23

⁵⁷ MČ 1 1986, s. 233

⁵⁸ Klímová 2002, s. 297–298

⁵⁹ MČ 1 1986, s. 234–235

⁶⁰ Štícha 2011, s. 46–47

(*ředitel, podnikatel, spisovatel*),⁶¹ povolání nebo pojmenování podle zájmu (*posuzovatel*).⁶² Přípona se pojí k infinitivnímu kmeni imperfektivních sloves zakončených na samohlásku, je-li kmen zakončen na souhlásku, připojuje se k odvozenému základu (*nositel*).⁶³ Základovými slovesy jsou slovesa akční, stavová, výjimkou je například *trpítel*. Většinou tvoří základ slovesa předmětová, od sloves bezpředmětových jsou činitelská jména s uváděnou příponou tvořena výjimečně (*cestovatel*). Slovesný děj může označovat vztah (*věřit – věřitel*) a funkci (*ochraňovat – ochraňovatel*). U sloves s příponou *-nou-* a *-nu-* u infinitivního kmene se činitelská jména zakončená na *-tel* netvoří, netvoří se ani od zvrtných sloves a sloves citově zabarvených. Základová slovesa jsou nedokonavá i dokonavá. Pojmenování odvozená od nedokonavých sloves charakterizují osoby na základě pro ně obvyklé činnosti (*badatel*), odvozeniny od sloves dokonavých jsou charakterizovány úkonem, který osoba provádí (*objednatel*). Od determinovaných nedokonavých sloves pojmenování tvořit nelze.⁶⁴ Odvozování je často provázeno krácením kořenné samohlásky (*hlásat – hlasatel*).⁶⁵ Sufix má i variantu *-itel* (*velitel*), jež se připojuje ke kmenům zakončeným na souhlásku (*držitel*), či variantu *-atel* (*spisovatel*).⁶⁶

Sufix -c(e) označuje osoby podle oboru činnosti nebo funkce, odvozují se od nedokonavých sloves nebo substantiv (*soudce, poradce, průvodce*).⁶⁷ Přípona se pojí k základům dějových jmen, nebo ke slovesným základům bez infinitivní kmenotvorné přípony (*radit – rád-ce*), základ končí na souhlásku. Základová slovesa mohou být prostá (*soudce*), ale více předponová (*obhájce*) a většinou nedokonavá,⁶⁸ ač ani dokonavá nejsou výjimkou.⁶⁹ Většinou nelze jednoznačně rozhodnout o tom, zda bylo pojmenování odvozeno od slovesa, nebo dějového jména. Hlásková podoba je často shodná se základovým slovem (*přeprava – přeprav-ce*). Sufix pojmenovává činitele intelektuálních dějů (*obhájce*), vykonavatele určitého povolání nebo funkce (*správce*). Sufix se

⁶¹ Klímová 2002, s. 297–298

⁶² MČ 1 1986, s. 235

⁶³ PMČ 1995, s. 141

⁶⁴ Daneš a kol. 1967, s. 17–18

⁶⁵ MČ 1 1986, s. 236

⁶⁶ Daneš a kol. 1967, s. 16

⁶⁷ Klímová 2002, s. 299–300

⁶⁸ MČ 1 1986, s. 238

⁶⁹ Daneš a kol. 1967, s. 50

vyskytuje i u složených názvů.⁷⁰ Výrazy utvořené zmíněným sufixem jsou dnes pocítovány jako knižní.⁷¹ Sufix již nepatří mezi produktivní.⁷²

Sufix -čí odvozuje od slovesných základů bez infinitivní kmenotvorné přípony, nebo od dějových jmen (*průvod – průvodčí*). Základem odvozenin od sloves je primární kmen sloves (*rozhodcovat – rozhodčí*).⁷³ Slovesa, od nichž se činitelská jména s tímto sufixem odvozují, jsou vždy nedokonavá. U dějových jmen dochází k alternacím ou||u – *smlouva – smluvčí*, u sloves dochází k více možnostem alternací (í||je (ě) (*sběrčí*), í||í (*smírčí*), a||á (*správčí*) a ou||u (*námluvčí*).⁷⁴ Značí oficiální pojmenování povolání, funkcí (*rozhodčí*) nebo názvy dnes už archaické (*popravčí*), dále také substantivizovaná adjektiva (*dozorčí*).⁷⁵

Produktivní **sufix -č** tvoří činitelská jména označující osoby od sloves vyjadřujících fyzickou činnost (*řidič, nosič, topič*).⁷⁶ Sufix -č označuje výhradně osoby vykonávající manuální činnost.⁷⁷ Přípona ale označuje i osoby nepříznivě hodnocené (*pomlouvač*), tyto názvy pak mají často expresivní příznak.⁷⁸ Názvy se tvoří od sloves nedokonavých, tranzitivních, bezpříznakových, nedeterminovaných, která vyjadřují manuální činnost; přípona se připojuje k otevřenému infinitivnímu kmeni sloves zakončených na samohlásku.⁷⁹ Tvoří se od sloves základních (*kreslič*), předponových i odvozených příponami (*plánovač, čistič, razič, osvětlovač*). Netvoří se od sloves zakončených na -ovat.⁸⁰ Slova základová jsou prvotní (*topič*) i odvozená (*pokrývač*). Přípona se pojí k infinitivnímu kmeni nedokonavých sloves zakončenému na samohlásku. Hlásková podoba základu se často zkracuje (á||a – *dlaždit* → *dlaždič*, í||i – *řidit* → *řidič*, dnes se setkáme spíše s podobami s nezměněnou samohláskou (*stíhač*).⁸¹ Sufix -č tvoří i názvy nástrojů a prostředků, tato neživotná varianta je častější.⁸² Existují dokonce homonyma s oběma významy (*nosič*). Sufix se objevuje i ve variantách (-ač –

⁷⁰ MČ 1 1986, s. 238-239

⁷¹ Daneš a kol. 1967, s. 46

⁷² Štícha 2011, s. 202

⁷³ MČ 1 1986, s. 241

⁷⁴ Daneš a kol. 1967, s. 61

⁷⁵ MČ 1 1986, s. 41

⁷⁶ Klímová 2002, s. 298

⁷⁷ Štícha 2011, s. 71

⁷⁸ MČ 1 1986, s. 238

⁷⁹ PMČ 1995, s. 141

⁸⁰ Daneš a kol. 1967, s. 33

⁸¹ MČ 1 1986, s. 237

⁸² Daneš a kol. 1967, s. 34

trubač, -eč – kladeč).⁸³ Rozdíl mezi sufixy *-tel* a *-č* ukazuje dvojice *ředitel* a *řidič* či *nositel* a *nosič*.⁸⁴ Štícha uvádí, že substantiva zakončená sufixem *-tel* mohou být vysokého stylu (*usmiřovatel*) a substantiva zakončená sufixem *-č* jsou expresivní, ironická (*usmiřovač*).⁸⁵ Variantami sufixu *-č* jsou *-ovač* (*plánovač*), *-ač* (*hlídač*), *-ávač* (*ochutnávač*), *-ič* (*nosič*), *-eč* (*prohlížeč*), u sloves s otevřeným kmenem pak *-áč* (*rváč*).⁸⁶

U omezeně produktivní **přípony -e(c)** jsou fundujícími slovy nedokonavá slovesa bez předpon nebo dějová substantiva. Slovesným základem může být zavřený infinitivní kmen (*lezec*) nebo primární kmen sloves s infinitivní příponou *-i-*. Pouze k dějovým substantivům ukazují tyto názvy zřídka (*věda – vědec*), některé názvy se vztahují ke slovesům i jménům (*lovec* k *lov* i *lovit*).⁸⁷ Sufix označuje zaměstnání (*rytec*) nebo pojmenovává činitele fyzických dějů (*střelec, plavec*).⁸⁸ Dochází k alternacím, nejčastěji *t||t* (*věštit – věstec*, u dějových jmen *lití – litec*), *d||d* (*jezdit – jezdec*), *ň||n* (*honit – honec*), u dějových jmen dále *ch||š* (*spěch – spěšec*). Kmenová samohláska je vždy krátká.

Sufix -ík se připojuje ke slovesnému kmeni zakončenému na *-l-*, nebo *-n-* (*čalouník, zvoník*), případně jsou názvy derivovány od *l-*ových přičeští (*zbohatlík*). Rozšířenou variantou přípony *-ík* je *-lík* (*jedlík*), *-čík* (případně *-ilčík*) – *kulometčík*. Varianta *-ovník* tvoří například pojmenování *bojovník*. Produktivní **přípona -ník**, původně varianta sufixu *-ík*, kterým se tvoří činitelská jména z primárních kmenů sloves a od dějových podstatných jmen,⁸⁹ odvozuje činitelská jména, ale i konatelská.⁹⁰ Připojuje se k infinitivnímu kmeni sloves bez předpon zakončených na *-ovat* (*pracovník*), nebo se odvozuje od dějových jmen s příponou *-ba* (*stavebník*). Některé názvy jsou odvozeny slovesem i dějovým substantivem (*pracovník* k *pracovat* i *práce*). Sufix může tvořit i výrazy považované dnes už za historismy (*nádvorník*).⁹¹

⁸³ MČ 1 1986, s. 237–238

⁸⁴ Klímová 2002, s. 299

⁸⁵ Štícha 2011, s. 42

⁸⁶ Daneš a kol. 1967, s. 35

⁸⁷ MČ 1 1986, s. 239–240

⁸⁸ PMČ 1995, s. 142

⁸⁹ Daneš a kol. 1967, s. 56–75

⁹⁰ Klímová 2002, s. 299

⁹¹ Štícha 2011, s. 113

Neproduktivní **přípona -ař**, případně **-ář** odvozuje od primárního kmene základového slovesa (*kovat* – *kovář*) nebo dějového substantiva (*tělocvik* – *tělocvikář*). Názvy označují povolání (*kovář*) či funkci (*rozpočtář*). Variantou je sufix **-ionář** (*vizionář*).⁹²

Méně produktivní **přípona -ák** odvozuje od sloves (*zpěvák*).⁹³ Vyskytuje se u expresivních výrazů odvozených od slovesných prezentních kmenů zakončených na souhlásku, tedy kmenů bez infinitivní kmenotvorné přípony (*žebrák*). Názvy označují osoby podle záporně hodnocené činnosti⁹⁴ (*cesták*, *zeťák*), toto užití je dnes produktivní.⁹⁵ Ojedinele se vyskytují i odvozeniny bez expresivního odstínu (*zpěvák*). Suffix je při tvoření činitelských jmen málo produktivní a existuje málo názvů jím utvořených.⁹⁶ Tvoří ale jména činitelská i konatelská a také názvy prostředků (*zouvák*), nositelů vlastností (*chudák*), obyvatelská jména (*lesák*).

Formant -l tvoří výrazy zpodstatněním minulého slovesného přičestí nedokonavých sloves. Tvary přičestí jsou tedy vlastně substantiva odvozená příponou **-l**, sufix tak tvoří tvary shodné s l-ovými tvary sloves. Nejpočetněji jsou zastoupena pojmenování od sloves s minulým kmenem zakončeným na **-a-** a **-i-**. Netvoří se od sloves s minulým kmenem zakončeným na **-ova-** a **-nou-**. Vznikají názvy osob podle záporně hodnocené činnosti (*chlubil*, *slídlil*), tyto názvy jsou většinou expresivně zabarvené, mohou mít odstín familiárnosti.⁹⁷ Výjimkou může být například substantivum *kutil*. Výrazy odvozené zmíněným sufixem jsou často zdrobňovány (*chlubílek*).⁹⁸ Sémanticky blízké jsou tvary utvořené k nositelům vlastností. Variantou přípony může být **-al** (*hučal*) nebo **-il** (*bručil*), případně **-el**.

Mezi další sufixy, jež však jsou neproduktivní, nebo málo produktivní, patří **-oun**; tímto sufixem jsou tvořena substantiva z primárního kmene nedokonavých sloves. Suffixem jsou pojmenovávány názvy osob dle činnosti, tyto názvy mají expresivní

⁹² Daneš a kol. 1967, s. 83

⁹³ Klímová 2002, s. 301

⁹⁴ MČ 1 1986, s. 242

⁹⁵ Daneš a kol. 1967, s. 72

⁹⁶ MČ 1 1986, s. 242

⁹⁷ Daneš a kol. 1967, s. 72–86

⁹⁸ MČ 1 1986, s. 243

příznak (*mlsoun*). Mezi bezpříznaková pojmenování patří například *pěstoun*. Varianta *-loun* se vyskytuje kupříkladu u pojmenování *křikloun*.

Sufix -k(a) (*mluvka*) má blízko ke konverznímu typu tvoření a pojmenovává osoby podle činnosti pro její nositele charakteristické. Má familiární charakter. K bezpříznakovým pojmenováním patří jen pojmenování *vozka*.

K dalším sufixům patří **-a** (*nenasyta*), bez expresivního příznaku je výraz *nápověda*, **-an** (*trhan*, *pijan*), bez expresivního příznaku je *skokan*. Pojmenování tvořená tímto sufixem fungují jako odborné termíny, v opačných případech jsou citově pejorativně zabarvená. Dalším sufixem je **-out** (*žrout*, *mrzout*).

U přejatých činitelských jmen cizího původu se vyskytují cizí sufixy, například z latiny převzatý **-or** (*redaktor*, *revizor*), případně **-(á)tor** (*propagátor*, *moderátor*), přičemž zmíněná varianta je poměrně produktivní. Základem je sloveso zakončené na **-ovat** (*komentátor*), nebo dějové podstatné jméno zakončené na **-ace** (*recitátor*). Jen dějové jméno je základem výrazu *donátor*. Ani sloveso, ani dějové jméno nejsou základem pro výrazy *prokurátor* či *senátor*. Varianta **-iátor** se vyskytuje ve výrazu *plagiátor*, varianta **-itor** ve výrazu *korepetitor*. Základem substantiv se sufixem **-or** je dějové jméno, základem substantiv s variantou **-tor** je sloveso. U výrazů typu *kantor*, *doktor* není doložená motivace slovesem ani podstatným jménem.

Sufixy -er, případně **-ér** se vyskytují spíše u povolání vzniklých v nedávné době (*dispečer*, *trenér*, *režisér*, *reportér*). Přípona **-ér** byla do češtiny přejata z francouzštiny, nebo angličtiny. Základem odvozenin jsou slovesa zakončená **-ovat** (vznikají výrazy *trenér*, *masér*). O dějové jméno se opírá výraz *manikér*. S variantou **-tér** se setkáme u výrazů *štukatér* či *instalatér*. Dalšími variantami zmíněného sufixu jsou **-(i)sér**, **-ionér**, **-iér**. Sufix **-er** se vyskytuje u slov přejatých z angličtiny a němčiny. Vznikající výrazy jsou motivovány slovesem, případně i dějovým jménem (*boxer*). Pouze dějovým jménem je motivován výraz *dispečer*, u výrazu *arbiter* není motivace jasně doložená.⁹⁹

⁹⁹ Daneš a kol. 1967, s. 76–154

Na bázi latinských základů fungují **přípony** **-ant** (*praktikant, demonstrant*) nebo **-ent** (*producent, asistent*). Tyto dva zmíněné odvozují názvy osob, které plní společenské funkce nebo se účastní určité akce.¹⁰⁰ Vzniklé názvy se opírají o slovesa zakončená na *-ovat* (*deklarant*) či dějová substantiva¹⁰¹ zakončená často na *-ace* (*negociant*). Nedoloženou motivaci nalezneme u výrazu *mandant*. Sufix *-ant* může tvořit i názvy expresivní (*hrubant*). S variantou sufixu *-iant* se setkáme u vratu *denunciant*, s variantou *-lant* u výrazu *mudrlant*. Základem výrazů se sufixem *-ent* jsou slovesa (*disponent, recenzent*), nebo dějové jméno (*agent*). Nedoložená je motivace u výrazů *rezident* či *dekadent*. S variantou *-ient* se setkáme u slov *koncipient* či *percipient*.

Sufix *-(e)k* se připojuje k zavřenému kmeni slovesnému a ve větší míře označují pojmenování tvořená tímto sufixem názvy zvířat a rostlin. Suffixy *-ír*, *-ýř* a *-ér* označují substantiva cizího, zvláště německého původu. Domácí jména se tvoří od sloves s minulým kmenem na *-i-* formantem *-ír*. Přípony *-ír* a *-ýř* jsou vlastně grafické varianty jednoho formantu, značí útvary hovorové, často citově zabarvené. Sufix *-ér* označuje tvary knižní. Dalšími sufixy užívanými k tvoření činitelských jmen jsou *-och* (*mlčoch*), tvořící expresivní názvy, *-ouch* (*padouch*), *-oš* tvořící však spíše termíny z oblasti zoologie a botaniky, *-ouš* u slov s expresivním zabarvením (*chechtouš*), *-as* tvořící nářeční jména (*maťas*), *-our* (*chod'our*), *-(i)c* (*dědic*), *-ín* (*bolestín*), *-or(a)* (*nemotora*), *-ol(a)* (*žvejkola*), *-ul(a)* (*hejhula*), *-n(y)* (*hajný* a *-n(i)* (*berní*)). Přípona *-as* se užívá u výrazů z knižního či hovorového jazyka (*klid'as*). Sufix *-(ol)ín* signalizuje okazionální expresiva (*chytrolín*). Dále existuje sufix *-ián* (*elegán*), *-ánek* u substantiv deminutivního charakteru (*otrhánek*),¹⁰² *-(ot)in(a)/otinka* (*vychrtlina, křehotinka*) a suffixy *-our* a *-ous* například u expresivních výrazů *hubeňour, divous*.¹⁰³ Mezi konverzní typy činitelských jmen patří názvy mužského rodu vzoru pán (*zvěd*), názvy s koncovkami vzoru muž (*zpravodaj*) a názvy s koncovkami vzoru předseda označující povolání nebo funkci (*předseda*).¹⁰⁴ Sufix *-ita* není produktivní, označuje příslušníky sekt a řádů (*jezuita*), výjimečně jiné příslušníky (*husita*).¹⁰⁵

¹⁰⁰ Klímová 2002, s. 301

¹⁰¹ MČ 1 1986, s. 244

¹⁰² Daneš a kol. 1967, s. 75–102

¹⁰³ Štícha 2013, s. 124–126

¹⁰⁴ MČ 1 1986, s. 244–245

¹⁰⁵ Štícha 2011, s. 193

6.3 Názvy nositelů vlastností

Jména nositelů vlastností (nomina attributiva) pojmenovávají osoby podle vlastností. Od deverbativních adjektiv je tvoří sufixy *-ec*, *-c*, *-ík*, *-ník*. Převažují bezpříznakové názvy jako *zbožíznalec*. Složená jména nositelů vlastností se sufixem *-ec* nebo *-c* pojmenovávají osoby – nositele vlastnosti, jež vyplývá z děje. První členy pojmenovávají doplnění děje. První substantivní člen pojmenovává předmět, kterého jsou osoby znalci (*teplomilec*), první člen ale může být i adverbiální (*těžkooděnc*), adjektivní (*velvyslanec*), nebo cizího původu (*europoslanec*). Jména takových nositelů vlastností jsou substančního vztahu, jsou založená na vztahu k substanci, které je pojmenovaná osoba podobná, nebo je její součástí (*cykloobčan*). Složené názvy nositelů se sufixem *-an* mohou mít první člen substantivní (*světobčan*), adjektivní (*staroevropan*), adverbiální (*spoluobčan*), nebo může první člen být cizího původu (*kosmoevropan*).¹⁰⁶

¹⁰⁶ Bozděchová 2014, s. 517–519

6.4 Víceslovná pojmenování

Nová víceslovná (multiverbální) pojmenování se dle Martincové (2005) liší pojmenovací platností a spadají do kategorií předmětnosti, vlastnosti, dějovosti a okolnosti dle druhu pojmenovacího obsahu. Liší se strukturním charakterem – utvářeností, vznikem a stupněm ustálenosti. Víceslovná pojmenování označují osoby podle jejich profesní činnosti (*tiskový mluvčí, finanční manažer*). Rozlišujeme víceslovná pojmenování substantivní, která mají mezi ostatními ústřední postavení, dále adjektivní, slovesná a adverbální. Pojmenování vznikají několika postupy: syntaktickým tvořením, tedy vytvářením pojmenovacího celku spojením slov syntaktickými vztahy (*veřejný ochránce práv*), přejímáním, kalkováním, sémantickým tvořením, slovotvornou derivací (*plážový volejbalista* k *plážový volejbal*) a dále vytvářením těchto víceslovných pojmenování k jednoslovným (*podnikatelé* k *podnikatelská obec*).

Víceslovná pojmenování patří k několika strukturním typům. Může se jednat o víceslovná pojmenování založená na syntaktickém tvoření, multiverbální pojmenování, kalky (*globální hráč*), či pojmenování tvořená z jedné části hybridním slovem (*training manager*). Rysem dalšího typu pojmenování je souvztažnost s motivujícím pojmenováním (*plážový volejbal* → *plážový volejbalista*).

Existují substantivní pojmenování s určovacím poměrem mezi složkami, v této oblasti převažují dvouslovná, případně tříslovná pojmenování (*veřejný ochránce práv*). Důležitým jevem je v této skupině počet pojmenování a jejich synonymičnost (*zelený terorista* – *ekoterorista*). Prostředky v úloze řídicího substantiva (*centrum, management*) jsou více funkčně zatížené. Objevují se slova cizího původu (*finanční asistent, osobní asistent, policejní asistent*).

Derivovaná víceslovná pojmenování osob jsou odvozená od substantivních názvů (*plážový volejbalista* se pojí s názvem *plážový volejbal*). V této skupině jsou nejvíce zastoupeny dvouslovné názvy osob vytvořené od názvů sportovních disciplín (již zmíněný *plážový volejbalista*), pracovních oborů (*tkářové inženýrství* → *tkářový inženýr, webový design* → *webový designér, krizový management* → *krizový manažer*). V této oblasti se projevuje synonymie, má-li základový název dvě možné podoby (*lyžařská akrobacie* a *akrobatické lyžování*), existují dvě varianty i u názvů osob (*lyžařský akrobat*

a *akrobatický lyžař*). Dvouslovnost bývá často odstraňována vytvářením jednoslovných protějšků (*plážista* k *plážový volejbalista*).

Nová substantivní pojmenování (*vládní koalice*) jsou derivovaným základem vztahových adjektiv (*vládně koaliční poslanec*). Dvouslovná pojmenování tvoří slovotvorné řady, jež tvoří například motivující (fundující) název oboru, dále název osoby a vztahové adjektivum, které může být případně doplněné ještě příslovcem (*reformní komunismus – reformní komunista – reformně komunistický (reformně komunisticky)*).¹⁰⁷

¹⁰⁷ Martinová 2005, s. 212–229

6.5 Kompozita

V češtině se vedle odvozených jmen vyskytují i složeniny.¹⁰⁸ Mluvnice češtiny vyčleňuje dva základní způsoby tvoření složených podstatných jmen: čistou kompozici a komplexní způsob kompozičně derivační, jež se ještě dále člení. Do skupiny kompozit vytvořených takzvanou čistou kompozicí řadíme modifikační determinativa, jejichž první člen specifikuje druh objektu, děje nebo stavu označeného druhým členem. Zadní členy se s předními spojují konektémem a mohou existovat i samostatně. Do velké skupiny patří složeniny s předním členem adjektivním, jejichž prvními částmi bývají produktivní členy *malo-*, *velko-*, *mlado-*, *novo-*, *staro-* a *rychlo-*. Vzniklá kompozita pojmenovávají osoby (*maloročník*, *velkospotřebitel*). Další podskupinou jsou kompozita s předním substantivním členem. Substantivum je určováno jiným. Kompozita pojmenovávají příslušníky profese podle předmětu, který ovládají (*strojmistr*), nebo podle jednotky, kterou řídí (*sbormistr*), dále ztvárňují názvy hodností (*strážmistr*), či osoby podle zaujímaného postoje (*vzdorokrál*). Do skupiny složených substantiv vytvořených determinací řadíme dále mutační determinativa s předním členem adjektivním, přičemž zadní je k němu připojen spojovacím morfémem. Názvy osob spadající do této skupiny mají expresivní zabarvení a označují osoby podle jejich charakteristického znaku (*rudovous*). Poslední podskupinu tvoří kompozita s předním verbálním členem a označují osoby s nápadnými vlastnostmi podle jejich charakteristické činnosti (*vydřiduch*, *neznaboh*). Tato pojmenování jsou obvyklá pro hovorovou vrstvu jazyka.

Druhou velkou skupinou jsou kompozita tvořená komplexním způsobem kompozičně derivačním. Základem jsou syntagmata, z nichž derivací vznikají jednoslovné výrazy (*dřevorubec*, *lidumil*). Patří sem dvě základní podskupiny: zaprvé složená substantiva z verbálních syntagmat tvořená konverzí a zadruhé složená substantiva z verbálních syntagmat tvořená sufixací. Do první podskupiny spadají kompozita se zadním členem verbálním a předním substantivním, přičemž zadní člen složeniny je verbální základový morfém (*lidumil*). Mezi nejčastěji užívané zadní členy patří *-děj* (*čaroděj*), *-mil* (*lidumil*), *-noš* (*listonoš*), *-jed*, *-kaz*, *-žrout*, zřídka se vyskytují expresivní názvy (*hrdlořez*, *hnidopich*). Dále se objevují kompozita se zadním členem verbálním a předním pronominálním, která ale méně často označují osoby (*samouk*,

¹⁰⁸ Bozděchová 2014, s. 25

vševěd). Třetí podskupinou jsou kompozita se zadním členem verbálním a předním adverbialním, která také zřídka označují bytosti (*černohlíd, lenochod*).

Druhou základní podskupinou jsou kompozita motivovaná verbálními syntagmaty tvořená sufixací. Patří sem kompozita se zadním členem verbálním a předním substantivním (*dělostřelec*). Zadní člen vyjadřuje původce děje. Označují osoby tvořená příponou *-e(c)* (*dřevorubec, romanopisec*), *-c(e)* (*chlebdárce*), *-(i)č* (*bacilonosič*), *-ník* (*dřevorubník*). Pojmenovává osoby – původce děje, podle předmětu, který používají (*časoměřič*), podle prostředku, kterým se činnost uskutečňuje (*dělostřelec*), dle látky, s níž osoba pracuje (*kovolijec*), podle předmětu, který spravuje (*strojvedoucí*). Dále sem patří pojmenování se zadním členem verbálním a předním pronominálním, která jsou ale málo produktivní. Přední členy jsou tvořeny základy *samo-* (*samosoudce*), či *vše-* (*všeznalec*). Další podskupinou jsou pojmenování se zadním členem verbálním a předním adverbialním, která se derivují příponou *-(e)k* (*tichošlápek*) nebo *-(e)c* (*svatokrádec*).

Třetím typem tvorby kompozit je spřahování. Vznikají takzvané citátové (větné) spřežky, v nichž se spřahují verbální syntagmata v původním pořadí (*budižkničemu*), a nevlastní spřežky, které se tvoří z atributivních syntagmat spojením bez konektému (*pantáta*). Patří sem modifikační determinativa, v nichž první člen vyjadřuje druh druhého. Jsou to determinativa substantivní (*zbožíznalec, generálplukovník*), pronominální, jež jsou tvořena předním členem *sebe-* (*sebevrah*) a pojmenovávají činitele dějů, adverbialní, mezi něž patří málo frekventované spřežky, které mají přední členy *znovu-*, *také-*, *taky-*, *rádoby-*. První člen bývá pocíťován ironicky (*rádobykritik*). Kompozita se často užívají jako knižní prostředky užívané v publicistickém stylu.

Poslední skupinou jsou determinativa interjekční (*hurávlastenec*).¹⁰⁹

Podle Lotka mohou být složeniny tvořeny dvěma cizími kořennými morfémy (*aromakompozice*), jedním cizím a jedním domácím kořenným morfémem (*biozelenina*), či dvěma domácími kořennými morfémy (*sebechválivý*).¹¹⁰

¹⁰⁹ MČ 1 1986, s. 454–470

¹¹⁰ Lotko 2000, s. 139

Bozděchová (2014) mezi názvy osob řadí slovotvorně motivovaná slova, a to spíše deriváty než kompozita. Mají sice podobnou onomaziologickou strukturu, ale u kompozit je onomaziologický příznak složený a obě jeho složky jasně vyjádřeny (*kamenobrusič* obsahuje substanci blíže určenou dějovým příznakem a jeho objektem). Kompozita mají přesnější význam než deriváty. V typech kompozičního a derivačního tvoření vymezujeme čistou kompozici (*milostpán*), derivační (*lodivod*), kvazikompozici (*biozahradník*) a derivaci (*místoředitel*).¹¹¹

Z hlediska produktivity je při tvoření složenin nejproduktivnější **sufix -tel**, který je určen jen pro odvozování názvů osob vykonávajících manuální a intelektuální práce, (*biopodnikatel*, *velkopěstitel*, *spolupořadatel*). Sufix tvoří slova neutrální a běžná, ale i neologismy (*biopodnikatel*, *wifi-provozovatel*). První člen pojmenovává objekt děje (*videopůjčovatel*), průvodní okolnosti děje (*samovydavatel*), určení s odstínem kvanta (*velkochovatel*).

Dále tvoří kompozita **sufix -č**, který je pro odvozování stále živý, avšak odvozuje nejen pojmenování osob, ale i předmětů. Tyto deverbativní názvy označují povolání manuální povahy. První člen vyjadřuje objekt děje (*knihvazač*), často vyjadřuje míru či hodnocení (*supervyhazovač*, *pseudořidič*).

Složené deverbativní názvy se **sufixem -ář**, případně **-ář** jsou neproduktivní, desubstantiva produktivní. Kompozita pojmenovávají osoby vykonávající fyzickou činnost (*autoopravář*) i nemanuálních činností (*zvěrolékař*). První člen vyjadřuje objekt činnosti (*zvěrolékař*), případně je charakterizován zástupností (*šéfkuchař*). Mnoho názvů, které se užívaly dříve, je příznakových (*velkostatkář*). Mezi neologismy patří například *šéfcukrář*.

Sufix -ník označuje osoby vykonávající fyzické činnosti (*autolakýrník*), nebo nemanuální (*euroúředník*). První člen pojmenovává objekt činnosti (*cukrovarník*) či kvantifikaci (*velkoobchodník*). Některé názvy jsou příznakové (*pivovarník*).¹¹²

¹¹¹ Bozděchová 2014, s. 506–508

¹¹² Bozděchová 2014, s. 28–32

Čistou kompozicí vznikají kompozita determinativní – názvy s první složkou adjektivní (*malovinař*, *velkobankéř*), názvy s první složkou substantivní (*automechanik*, *tourmanažer*), názvy s první složkou pronominální a numerální (*samostudent*), názvy s první složkou slovesnou – s komponentem *lž-/lži-* (*lžidoktor*) a názvy s prvním komponentem cizího původu (*euromanažer*, *zootechnik*). Kompozičně-derivačním postupem, konkrétně kompozičně-sufixačním postupem se tvoří názvy s první složkou adjektivní (*černokošiláč*), s první složkou substantivní (*horolezec*, *dřevovýrobce*), názvy s první složkou pronominální (*samovýrobce*), s první složkou numerální (*prvoligista*) a adverbiální (*jasnovidec*). Kompozičně konverzním postupem vznikají kompozita s prvním členem substantivním (*listonoš*), s prvním členem pronominálním (*všeuměl*) a s prvním členem adverbiálním (*darmošlap*).

Spřahováním neboli juxtapozicí vznikají názvy tvořené substantivními komponenty – *císařpán*, *generál*, *šéfredaktor*, *zbožiznalec*, názvy tvořené substantivem a zájmenem (*vševládce*) a názvy tvořené substantivem a adverbiem, nebo interjekcí (*rádobykritik*, *hurávlastenec*).¹¹³

¹¹³ Štícha 2013, s. 180–195

6.6 Složená činitelská jména

Složená činitelská jména mají zadní člen většinou dějový, přední bývá substantivní nebo adjektivní, k sobě jsou připojeny konektémem. Kompozita bez sufixu se zadním dějovým členem mají konektém *-o-*, *-i-*, *-e-*, nebo *-ě-* (*drvoštěp*, *psovod*). Takový typ je produktivní. Kompozita bez sufixu s předním dějovým členem mají konektém *-i-*. Toto pojmenování má idiomatickou povahu, produktivními sufixy v tomto tvoření jsou přípony *-tel* a *-č*.

Činitelské složené názvy tvořené **příponou *-tel*** pojmenovávají činitele intelektuálních dějů, první členy jsou často cizího původu (*wifi-provozovatel*), stylově bezpříznakové, často se vyskytující v publicistice a beletrii. První člen může být substantivní (*vodoléčitel*), adverbiální (*spoluvelitel*), pronominální (*samovydavatel*), numerální (*prvopojistitel*), adjektivní (*velkonakladatel*), cizí (*ekopěstitel*).¹¹⁴

Kompozita se zadním dějovým členem a **sufixem *-ec*** jsou běžná a častá, většinou jsou jejich části spojené konektémem *-o-* (*dřevorubec*). Sufix *-ec* odvozuje jen od kompozitních názvů oborů. Jedná se o produktivní typ. Vyskytují se i kompozita se zadním dějovým členem a sufixem *-ce* (*zákonodárce*, *strojvůdce*).

Kompozita se **sufixem *-č*** jsou řídká (*zeměměřič*).¹¹⁵ Činitelská jména složená se sufixem *-č* pojmenovávají činitele intelektuálních dějů, často jsou to označení stylově příznaková – jedná se o expresivní i hanlivá slova – *sedmispáč*, *profesní loutkovodič*. První člen je často substantivní (*kamenobrusič*), případně adverbiální (*spoluřidič*), nebo pronominální (*sebeomlouváč*), numerální (*prvovolič*), adjektivní (*velkoprodavač*), cizího původu (*speleopotápěč*). Přípona *-č* může pojmenovávat i neživé předměty.¹¹⁶ Mezi činitelská jména patří i kompozita se zadním členem *-vedoucí* (*stavbyvedoucí*).¹¹⁷ Při kompozici využíváme také činitelské názvy z periferie slovní zásoby (*ranhojič*, *samoprodejce*, *bioprodejce*).¹¹⁸

¹¹⁴ Bozděchová 2014, s. 510–511

¹¹⁵ MČ 1 1986, s. 159–160

¹¹⁶ Bozděchová 2014, s. 508–512

¹¹⁷ MČ 1 1986, s. 159–160

¹¹⁸ Bozděchová 2014, s. 508

6.7 Složená konatelská jména

Mezi konatelská složená jména náleží omezený produktivní typ, který spojuje základ a zadní člen *-mistr* (*cestmistr, střelmistr*). Spojením předního substantiva nebo adjektivního členu pomocí konektému *-o-* se zadním substantivním členem se sufixem *-ař* nebo *-ář* jsou vytvořena jména *krasobruslař* nebo *dřevořezbář*.¹¹⁹ Složená konatelská jména se sufixem *-ař*, případně *-ář* označují osoby vykonávající fyzickou práci. První člen složeniny může být substantivní (*dřevořezbář*), případně adjektivní, potom pojmenovává příznak substance, s níž osoba něco vykonává (*vysokopecarř*). Mohou se vyskytnout i kompozita s prefixoidem (*velkosýrař, malovčelař*). První člen může být taktéž adverbiální (*takévinař, spolurybář*). Tato kompozita vyjadřují často významový odstín společenství nebo hodnocení. První člen může být i cizí (*kardinál archivář*), případně se jedná o afixoid cizího původu (*autosklenář, euročeštinář*).¹²⁰ Jedná se o málo produktivní typ.¹²¹ Dalšími sufixy tvořícími složená konatelská jména patří *-ník, -ák*, který má expresivní příznak, a cizí přípony *-ik* a *-ista*. První členy mají jmennou povahu, jsou to části substantivní, nebo adjektivní. Hojně se využívají členy cizího původu. Vedle bezpříznakových substantiv se objevují i příznakově zastarávající (*velkostatkář*), dále neologismy a okazionalismy (*rockúředník*).

Konatelská kompozita se **sufixem *-ník*** pojmenovávají osoby vykonávající fyzickou činnost (*maloživnostník*). První člen může být substantivní (*kamenoprůmyslník*), nebo adjektivní (*pestrokačnick, krasozahradník*), adverbiální, pak tvoří produktivní názvy s komponenty *spolu-* a *také-*, případně *taky-* (*rádobyodborník, spolubrigádník*). Je-li první část cizího původu, tvoří ji často komponenty *ex-*, *super-*, *auto-* (*autočišník*), *euro-* (*europokladník*), nebo *mega-* (*megaúředník*).¹²²

¹¹⁹ MČ 1 1986, s. 158

¹²⁰ Bozděchová 2014, s. 512–514

¹²¹ MČ 1 1986, s. 158

¹²² Bozděchová 2014, s. 516

7 Praktická část

7. 1 Vyhledávání v databázi Newton media

Zkoumali jsme výskyt níže uvedených označení profesí v databázi Newton media. Předpokladem pro nás byl výskyt substantiv v posledních letech v televizi a rozhlasu na celostátní i regionální úrovni a taktéž v odborných novinách. Zadávali jsme výběrově ty výrazy, jež se v seznamu Úřadu práce vyskytly více než dvakrát v různých spojeních. Není-li uvedeno jinak, zkoumali jsme výskyt v databázi za rok 2015. V závorkách uvádíme zdroj, v němž byl daný výraz nalezen. Nalezené výrazy jsou pro větší přehlednost řazeny abecedně.

7.1.1 Názvy profesí v mediálním archivu nalezené

Anglický výraz ***account*** jsme našli v těchto pojmenováních: *account senior* (Technický týdeník), *a. manager* (Marketing&Media), *a. direktor* (Marketing&Media), *a. manažer* (Marketing sales media), *channel account manager* (Reseller Magazine), *channel account executive* (Computer world), *a. executive* (Marketing&Media).

Spojení *account manager* seznam obsahuje, nicméně zajímavostí může být, že počeštěná podoba, tedy *account manažer*, se v našem seznamu nevyskytla. Ve zdrojích je tedy tento výraz cizího původu používán jak s počeštěným výrazem *manažer*, tak se substantivem cizího původu *manager*.

Substantivum ***administrátor*** ve spojeních, jež lze považovat za neologismy, jsme našli jen ve vyhledávkách z roku 2015, ač jsme při zadání počítali s pěti lety: *externí a.* (E15), *a. zakázek* (Hospodářské noviny), *počítačový a.* (Chip), *a. investic* (Mladá fronta Dnes), *a. zakázky* (Dopravní noviny), *a. nadace* (Haló noviny), *a. úvěru* (Lidové noviny), *a. webů* (Sdělovací technika), *interní a.* (Computer world), *a. produktové sekce* (Marketing&Media), *a. farnosti* (Mladá fronta Dnes), *a. stránek* (Právo), *a. projektu* (Právo), *a. soutěže* (Technický týdeník), *síťový a.* (Hospodářské noviny), *a. síť* (Reseller Magazine).

Pojmenování *administrátor webů* je ve shodě se seznamem.

Podstatné jméno **analytik** jsme vyhledávali ve zdrojích z roku 2015: *finanční a.* (Trade news), *úvěrový a.* (Hospodářské noviny), *vládní a.* (Lidové noviny), *ekonomický a.* (Právo), *bezpečnostní a.* (Právo), *a. médií* (Haló noviny), *a. banky* (Dotyk byznys), *a. ministerstva zdravotnictví* (Zdravotnictví medicína), *a. idejí* (Lidové noviny), *a. výzkumu veřejného mínění* (Lidové noviny), *a. automobilového průmyslu* (Právo), *a. neživotního pojištění* (Lidové noviny), *a. oddělení IT poradenství* (Dotyk), *a. pojišťovny* (Právo), *právní a.* (Právo), *datový a.* (ZEN magazín), *obchodní a.* (Euro), *risk analytik* (Logistika), *IT a.* (E15), *investiční a.* (Ekonom), *agrární a.* (Týdeník Květy), *burzovní a.* (Hospodářské noviny), *politický a.* (Dotyk byznys), *měnový a.* (Euro), *a. rozhlasu* (Euro), *strategický a.* (Babylon), *a. ropného fondu* (Lidové noviny).

V souladu se seznamem je pouze spojení *finanční analytik*.

V pramenech z let 2010–2015 jsme vyhledávali substantivum **animátor**. Našli jsme dva výskyty z roku 2015: *hotelový animátor cestovní kanceláře* (Právo) a *animátor zájezdu* (Mladá fronta Dnes).

V našem seznamu se pojmenování *animátor* vyskytlo, nicméně profese nebyla blíže specifikována.

Výraz **asistent** se vyskytl v těchto pojmenováních; vzhledem k množství vyhledávek jsme naše zkoumání omezili na prvních 500 výskytů: *porodní asistentka* (Maminka), *farmaceutický a.* (Medical Tribune), *a. trenéra* (Mladá fronta Dnes), *trenérův asistent* (Sport), *a. rozhodčího* (Sport), *a. manažera* (Aha!), *a. děti s handicapem* (Haló noviny), *a. pedagoga* (Mladá fronta Dnes), *zdravotnický a.* (Zdravotnictví medicína), *laboratorní a.* (Zdravotnictví medicína), *a. kouče* (Lidové noviny), *bezpečnostní a.* (Dotyk), *a. kroužku kybernetiky* (Mladá fronta Dnes), *a. soudce* (E15), *a. finančního ředitele* (Ekonom), *a. insolventního správce* (Konkursní noviny), *pedagogický a.* (Mladá fronta Dnes), *a. ombudsmana* (Hospodářské noviny), *terapeutická asistentka* (Madam business), *a. strážníka* (Mladá fronta Dnes), *a. městské policie* (Mladá fronta Dnes), *a. v bance* (Mladá fronta Dnes), *poslanecký a.* (Týden), *a. redakce* (Elle), *a. projektového manažera* (Hospodářské noviny), *a. poslance* (Mladá fronta Dnes), *a. prevence kriminality* (Právo), *a. obchodního ředitele* (Týden), *a. kapitána* (Sport), *zdravotní a.* (TECH MAGAZÍN), *osobní asistentka* (Právo), *a. starosty* (Mladá fronta Dnes), *a. marketingu* (Auto 7).

Výskyt podstatného jména *asistent* v seznamu přesáhl 40 položek. Se seznamem se naše zkoumání shoduje pouze ve čtyřech profesích (*farmaceutický asistent*, *asistent manažera* – v našem seznamu máme pojmenování *asistent manažera kvality*, *asistent pedagoga* a *asistent marketingu*), nicméně bádání přineslo i další hodnotné výskyty.

Slovo cizího původu **agent** našel systém v těchto pojmenováních: *importní a.* (Trade news), *cestovní a.* (Dotyk Byznys), *on-line a.* (Marketing&Media), *hráčův a.* (Mladá fronta Dnes), *pojišťovací a.* (Dopravní noviny), *softwarový a.* (Technický týdeník), *a. tajné služby* (Lidové noviny), *literární a.* (ego!), *reklamní a.* (Haló noviny).

Žádné z nalezených spojení není ve shodě s naším seznamem.

Podobně málo výskytů zaznamenáme u výrazu **bankéř**, který jsme našli ve zdrojích z roku 2015: *investiční b.* (Týden), *osobní b.* (Marie Blaire), *cedulový b.* (Pojistný obzor).

V souladu se seznamem je pojmenování *osobní bankéř*.

Dalším výrazem, který jsme vyhledávali, bylo slovo cizího původu **business**: *Business Unit Manager* (Hospodářské noviny), *comety business leader* (Euro), *senior business konsultant* (Hospodářské noviny), *b. novinářka* (Be the Best), *b. development manager* (Marketing&Media), *b. director* (Marketing&Media), *b. development direktor* (Marketing&Media), *HR business partnerka* (HR Forum), *Business partner* (HR Forum), *Business Support Manager* (Hospodářské noviny).

Výraz *business* se vyskytl vyjma spojení *business novinářka* pouze ve spojení cizího původu. S naším seznamem se žádná nalezená profese neshoduje.

Použití výrazu **dělník** ve víceslovném neologismu dokládá pojmenování *muzikálový dělník* (Magazín Právo).

V našem seznamu není toto spojení doloženo.

V několika víceslovných pojmenováních se objevilo substantivum **dispečer**: *d. letového provozu* (kuchyne.cz), *d. dálkového řízení* (Mladá fronta Dnes), *emergency dispečer* (Elektro), *d. integrovaného záchranného systému* (Snow).

Žádný uváděný výraz není v souladu s naším seznamem.

Substantivum **doručovatel** bylo v neologických spojeních nalezeno jen ve zdrojích z roku 2015, ač jsme jej hledali i v pramenech z let 2010–2014: *komerční d.* (Lidové noviny) a *soudní d.* (Mladá fronta Dnes).

V našem seznamu se podstatné jméno *doručovatel* objevilo v jiných víceslovných neologismech.

Taktéž substantivum **ekonom** jsme hledali ve zdrojích z posledních pěti let (2010–2015). Našli jsme pouze výskyty z roku 2015: *e. fondu* (Dotyk BYZNYS), *seniorní e.* (Hospodářské noviny), *behaviorální e.* (Lidové noviny), *zdravotnický e.* (Mladá fronta Dnes).

Nalezená spojení nejsou ve shodě s naším seznamem.

Zkratku **HR**, vzniknuvší z anglického *human resources*, tedy lidské zdroje, jsme hledali v souslovích ve zdrojích z roku 2015. Našli jsme výskyty *specialista HR* (Moderní řízení), *HR ředitelka* (Hospodářské noviny), *HR manažerka* (Hospodářské noviny), *HR manažer* (Moderní řízení), *HR profesionál* (Moderní řízení), *HR pracovník* (HR Forum), *HR odborník* (HR Forum), *HR manager* (HR Forum), *HR ředitel* (Právo), *HR director* (Systémy logistiky), *HR direktorka* (Euro), *HR senior business partner* (Euro).

V databázi bylo objeveno spojení *specialista HR*, v seznamu je uvedeno spojení *HR specialista*. Za zmínku u výrazu *HR* stojí, že se ve zdrojích objevuje s cizími i přejatými a počestěnými výrazy – *HR manažerka/HR manager*, *HR direktorka/HR direktor*.

Podstatné jméno **inspektor** jsme vyhledávali taktéž ve zdrojích z posledních pěti let. Nalezené výskyty pocházejí z roku 2015: *autorizovaný i.* (Domov), *inspektor nemovitostí* (Mladá fronta Dnes), *i. provozu* (Florence), *zbrojní i.* (Právo), *jakostní i.* (Lidové noviny), *inspektor České obchodní inspekce* (Právo), *i. nemovitostí* (Hospodářské noviny), *potravinový i.* (Blesk pro ženy), *i. životního prostředí* (Mladá fronta Dnes), *táborový i.* (Horeka), *i. ochrany údajů* (Evropské noviny), *i. armády* (Ona Dnes), *i. historických památek* (Magazín Šíp), *i. památek* (Blesk), *i. sociálních služeb* (Mladá fronta Dnes), *i. učitelských institucí* (Nový prostor).

Ani substantivum *inspektor* se nevyskytlo v pojmenováních, jež by se shodovala se seznamem. Spojení *potravinový inspektor* a *táborový inspektor* nejsou v pravém slova

smyslu označení profesí; původně vznikla jako označení redaktorů, již zkoumali kvalitu potravin a letních dětských táborů.

Pojmenování **instruktor** jsme hledali ve zdrojích z let 2010–2015, ale vyhledávky pocházejí jen z roku 2015: *i. nordic walkingu* (STYL), *i. lyžování* (Maminka), *i. jízdy na snowboardingu* (Respekt), *i. surfování* (GEO), *i. střelby* (Haló noviny), *i. bojových umění* (Magazín Šíp), *i. střelecké přípravy* (Policista), *i. požární ochrany* (Týdeník Rozhlas), *jezdecký i.* (Nedělní Blesk), *lezecký i.* (Mladá fronta Dnes), *lyžařský i.* (Snow), *i. požárního sportu* (Mladá fronta Dnes), *i. potápění* (Respekt).

Ani jeden z výskytů není zároveň obsažen v našem seznamu.

Podstatné jméno **inženýr** našel systém v těchto pramenech z roku 2015: *telekomunikační i.* (STYL), *marketingový i.* (Zdravotnictví medicína), *počítačový i.* (Extra PC), *softwarový i.* (Sedmička), *testovací i.* (Automa), *aplikační i.* (Automa), *genový i.* (Instinkt), *komunikační i.* (Mladá fronta Dnes), *inženýr mechaniky* (100+1 zahraničních zajímavostí), *vývojový i.* (Magazín Víkend DNES), *zvukový i.* (Mladá fronta Dnes), *i. projektu* (Stavitel), *kreativní i.* (Hospodářské noviny).

Výraz *inženýr* se tedy vyskytl ve 14 spojeních. Ke shodě s naším stanoveným seznamem dochází u třech z nich: *vývojový inženýr*, *testovací inženýr* a *aplikační inženýr*. Poslední dva jmenované výrazy se v seznamu vyskytly v své původní, anglické podobě: *test engineer* a *application engineer*.

Méně výskytů jsme zaznamenali u výrazu **junior**: *junior stylistka* (InStyle), *junior asistent* (Euro), *junior barman* (Bar Life), *junior sous chef* (Horeka).

Se seznamem se žádný z uváděných výskytů neshoduje.

Substantivum **kontrolor** jsme našli ve zdrojích z roku 2015 v následujících pojmenováních: *finanční k.* (Euro), *ministerský k.* (Lidové noviny), *k. kvality* (Materiály pro stavbu), *k. ministerstva vnitra* (Mladá fronta Dnes), *k. síly větru a tlaku* (Mladá fronta Dnes), *k. jakosti* (Systémy logistiky), *k. globálních operací* (Hospodářské noviny), *k. finančního úřadu* (Auditor), *k. v oblasti veřejných zakázek* (Dotyk byznys), *k. festivalu* (Zemědělec), *k. programu* (Dotyk), *k. aktivit* (Technický týdeník), *k. akčních scén* (Aha!), *k. PR kampaně* (Dotyk Byznys), *k. sponzorů* (Euro).

Ve shodě se seznamem je pouze spojení *kontrolor jakosti*.

Podstatné jméno **konzultant** bylo v roce 2015 nalezeno v následujících souslovích a pramenech: *k. kanceláře veřejného ochránce práv* (Medical Tribune), *firemní k.* (Respekt), *obchodní k.* (Marketing&Media), *senior k.* (Dopravní noviny), *technický k.* (AUTOservis), *k. pro neziskový sektor* (Be the Best), *exportní k.* (Prosperita), *osobní k.* (Hospodářské noviny), *PR konzultant* (Euro), *IT risk k.* (ZEN magazín), *k. trenéra* (Týden), *reklamní k.* (Hospodářské noviny), *geotechnický k.* (Stavebnictví), *ekonomický k.* (Dům a zahrada), *k. ministerstva školství* (Hospodářské noviny), *realitní k.* (Mladá fronta Dnes), *železniční k.* (E15), *odborný k.* (Lidové noviny), *politický k.* (Blesk), *peer konzultant* (Hospital in), *senior daňový k.* (Euro), *brand k.* (Marketing&Media), *finanční k.* (Connect!), *energetický k.* (PRO-ENERGY), *PR k.* (Euro), *senior PR k.* (Euro).

Ke shodě se seznamem dochází u výrazů *obchodní konzultant* a *reklamní konzultant*.

Další podstatné jméno, **koordinátor**, jsme také vyhledávali ve zdrojích z roku 2015: *k. akce* (Právo), *k. doprovodného programu* (Lidové noviny), *k. projektu* (Mladá fronta Dnes), *k. mládeže* (Mladá fronta Dnes), *k. rozvoje* (E15), *k. chovu slonů* (Mladá fronta Dnes), *k. dobrovolníků* (Instinkt), *k. chovu* (Blesk), *k. pomoci* (Haló noviny), *protidrogový k.* (Týdeník), *k. strategického dialogu* (Lidové noviny), *k. péče* (Právo), *k. kaskadérů* (Téma), *k. komunikace* (Dotyk), *k. soutěže* (HR Forum), *k. interní logistiky* (Heliant Logistic News), *k. zaměstnanosti* (Haló noviny), *k. antarktických expedic* (Literární noviny), *k. dopravy* (Právo), *k. TV programů* (Týdeník Televize), *vládní k.* (Technik), *k. týmu* (Florence).

V případě třech výše uvedených spojení dochází ke shodě se seznamem: *koordinátor projektu*, *koordinátor péče* a *koordinátor dopravy*.

Podstatné jméno **lektor** jsme vyhledávali v pramenech z roku 2015: *l. angličtiny* (Moje psychologie), *l. emoční sebeobrany* (Hospodářské noviny), *l. jógy* (Maminka), *l. rozvoje kreativity* (Technický týdeník), *l. divadla* (Týdeník Rozhlas), *l. kurzu tvůrčího psaní* (Literární noviny), *l. kurzu kreativity* (Technik), *l. služební kynologie* (Regens Report), *l. pro korporátní vzdělávání* (E15), *l. rétoriky* (Mladá fronta Dnes), *l. odborných vzdělávacích akcí* (Auditor).

Žádné z uváděných pojmenování se neshoduje se seznamem.

Substantivum **logistik** jsme hledali ve zdrojích z let 2010–2015, ale jediný výskyt – *průmyslový logistik* (AUTOservis) pochází z roku 2015.

V našem seznamu se objevilo pouze samotné substantivum *logistik*, a to i v anglické podobě *logistic*.

Substantivum **manager** jsme vyhledávali taktéž ve zdrojích z roku 2015. Našli jsme tyto vyhledávky: *m. oddělení* (Hospodářské noviny), *event m.* (E15), *sales m.* (Marketing&Media), *PR manager* (Marketing&Media), *operation m.* (Marketing&Media), *training m.* (Marketing&Media), *corporate communication m.* (Strategie), *Quality m.* (FLEET), *Rentals m.* (FLEET), *Strategy and Technology Manager* (Automa), *country m.* (Ekonom), *Product m.* (Automa), *brand m.* (Moderní řízení), *P. R. m.* (Haló noviny), *m. pro cestovní ruch* (Prosperita), *m. volební kampaně* (Haló noviny), *řídící manager nových projektů* (Madam Business), *Account manager* (Technický týdeník), *Marketing Manager* (Prosperita), *business development m.* (Marketing&Media), *community manager* (Euro), *head produkt manager* (Stavitel), *Brand Marketing manager* (Panel plus), *Business Support Manager* (Hospodářské noviny), *Senior Program Manager* (Technik), *leasing manager* (E15).

Výraz *manager* se, jak můžeme vidět, vyskytuje v naprosté většině případů v profesích označovaných v nadnárodních společnostech anglicky. V souladu se seznamem jsou spojení *manažer oddělení* (v seznamu *manažer nákupního oddělení*), *sales manager*, *training manager*, *Quality manager*, *Account manager* a *leasing manager*. Pro srovnání dále uvádíme, že v našem seznamu se objevilo pojmenování *produkt manager* (v mediálním archivu *Product manager*) a dále *PR manažer* (zde *PR manager* a *P. R. manager*).

Množství vyhledávek našel systém u substantiva **manažer**: *produktový manažer týmu* (Právo), *m. hnutí* (E15), *generální manažer klubu* (Mladá fronta Dnes), *PR m.* (Právo), *hudební m.* (RETRO), *krizový m.* (Právo), *marketingový m.* (E15), *globální manažer pro inovace a strategii designu* (Marketing sales media), *comety manažer* (Týden), *m. digitálních služeb* (marketing sales media), *m. dostihové stáje* (Zemědělec), *m. rockových kapel* (Právo), *agronomický m.* (Zemědělec), *design manažer* (E15), *m. útvaru pojištění motorizovaných vozidel* (Svět motorů), *m. produktové komunikace* (Marketing&Media), *týmový m.* (Nedělní Sport), *sportovní m.* (Právo), *projektový m.* (Mladá fronta Dnes), *m. servisních koncepcí* (Mladá fronta Dnes), *fleetový m.* (FLEET),

produkt m. (Právo Víkend), *IT m.* (Právo), *m. bankovních inovací* (Mladá fronta Dnes), *vinohradnický m.* (Lidové noviny), *HR m.* (Moderní řízení), *segmentový m.* (Prosperita), *investiční m.* (Sport), *m. inovací* (Madam Business), *m. kreativity a inovací* (Prosperita).

V souladu se seznamem jsou výskyty profesí *produktový manažer* (zde *produktový manažer týmu*), *PR manažer* a *projektový manažer*. Jak jsme uvedli výše, v našem seznamu je obsažen výraz *produkt manager* (zde *produkt manažer*) a dále výraz *investiční manager*, jenž je zde v počeštěné podobě.

Výraz **manipulant** jsme hledali v databázi ve zdrojích z let 2010–2015: *m. poštovního provozu a přepravy* (Rodina a škola z roku 2014), *peněžní m.* (Mladá fronta Dnes z roku 2013), *přepravní m.* (Blesk z roku 2015), *m. terminálu* (Svět motorů z roku 2014).

Uvedené výskyty se s naším seznamem neshodují.

Pouze dva výskyty jsme zaznamenali u podstatného jména **masér**: *osobní m.* (Mladá fronta Dnes z roku 2015) a *m. týmu* (Mladá fronta Dnes z roku 2011).

Seznam obsahuje pouze samostatné podstatné jméno *masér*.

Podstatné jméno cizího původu **metodik** bylo nalezeno v souslovích *metodik školního stravování* (Haló noviny) a *školní metodik prevence* (Týden školství).

Seznam obsahuje pojmenování *metodik prevence*.

V souvislosti s novými zařízeními domácnosti bylo nalezeno substantivum **montér**: *m. žaluzií* (Pestrý svět), *m. kamen na biomasu* (komora.cz), *m. poplachových zařízení* (Automa).

Uváděná spojení nejsou ve shodě nestanoveným seznamem.

Několik nálezů zaznamenáme i u substantiva **nákupčí**: *technický n.* (Mladá fronta Dnes), *strategický n.* (Ekonom), *n. obchodního řetězce* (Právo), *n. užitkových vozů* (Doprava silnice), *n. pánské módy* (ForMen), *n. uměleckých děl* (Právo), *n. novinek do školních knihoven* (Rodina a škola).

Seznam taktéž obsahuje pojmenování *technický nákupčí* a *strategický nákupčí*.

Výraz **návrhář** se vyskytl v pojmenováních *návrhář mince* (Ekonom) a *webový n.* (Lidové noviny).

Ani tyto dva nálezy seznam neobsahuje.

U substantiva **obchodník** uvádíme i dva nálezy, jež neoznačují profesi tak, jak ji chápeme (*drogový obchodník* a *obchodník s lidmi*): *obchodník servisu* (Dopravní noviny), *internetový o.* (Lidové noviny), *senior obchodník* (Trade news), *drogový o.* (Týden), *o. s palivy* (E15), *o. s lidmi* (Lidové noviny), *o. se slonovinou* (Blesk), *o. s diamanty* (Proč ne?)

Substantivum *obchodník* také v našem seznamu tvoří spojení *internetový obchodník*.

Substantivum **obsluha** jsme našli čtyřikrát: *o. motovozíku a elektrovozíků* (Mladá fronta Dnes), *o. kamerového systému* (Právo), *o. kalibrátoru* (Automa), *o. internetových stránek města* (Veřejná správa).

Pojmenování *obsluha kamerového systému* se shoduje se seznamem.

U výrazu **office** jsme našli i doklad profese ženského rodu: *o. manažerka* (Dieta), *o. manažer* (Psychologie Dnes), *Office Administrator* (Heliant Logistic News), *o. manager* (Marketing&Media).

Uváděné výrazy seznam nezahrnuje.

Pro srovnání uvádíme vyhledávky obsahující výrazy **online** a **on-line**. První výraz byl obsažen pouze ve výrazech *online prodejce* (Lidové noviny) a *Online Marketing Consultant* (Marketing sales media). Druhý jmenovaný je obsažen v pěti nálezech: *on-line dodavatel* (Dopravní noviny), *o. marketér* (Marketing sales media), *o. agent* (Marketing&Media), *o. advokát* (E15), *o. prodejce* (Dopravní noviny).

V souladu se seznamem je pouze výskyt *on-line prodejce*.

Substantivum **operátor** bylo povětšinou nalezené v souslovích označujících předměty, z pojmenování označujících osoby jsme našli tato: *železniční o.* (Dopravní noviny), *o. specialista* (Mladá fronta Dnes), *o. skladování* (Mladá fronta Dnes), *logistický o.* (Dopravní noviny), *o. call centra* (Právo), *o. technologických zařízení* (Automa), *internetový o.* (Hospodářské noviny), *o. bookingových webů* (Reflex), *o. v počítačovém*

centru (E15), *o. tísňové linky* (Moderní řízení), *telekomunikační o.* (Hospodářské noviny).

V souladu se seznamem je pouze spojení *operátor call centra*.

Poměrně malé množství vyhledávek našel systém v případě substantiva ***personalista***: *p. banky* (Mladá fronta Dnes), *p. firmy* (Mladá fronta Dnes), *HR personalista* (HR Forum).

Samotné substantivum *personalista* seznam obsahuje.

Úspěšnější bylo vyhledávání u podstatného jména ***pracovník***, jež bylo vyhledáno v 17 pojmenováních: *humanitární pracovník* (Blesk zdraví), *p. azylového zařízení* (Hospodářské noviny), *p. servisního oddělení* (Mladá fronta Dnes), *administrativní p.* (Lidové noviny), *p. zákaznického centra* (Právo), *p. e-shopu* (Moje psychologie), *zdravotnický p.* (Zdravotnictví medicína), *p. parku* (Právo), *sociální p.* (AM Review), *p. transfuzního oddělení* (Zdravotnictví medicína), *sexuální p.* (Zdravotnictví medicína), *agenturní p.* (Haló noviny), *p. ostrahy* (Mladá fronta Dnes), *terénní p.* (Mladá fronta Dnes), *p. v sociálních službách* (Téma), *p. tísňové linky* (Právo Víkend), *p. balíkového depa* (Hospodářské noviny).

Ze 17 pojmenování se jich 7 shoduje se seznamem: *pracovník servisního oddělení*, *administrativní pracovník*, *pracovník zákaznického centra*, *pracovník e-shopu*, *sociální pracovník*, *terénní pracovník* a *pracovník v sociálních službách*.

Stejně tak bylo mnohokrát (sedmadvacetkrát) nalezeno substantivum ***poradce***. Pojmenování pocházejí z roku 2015: *výživový p.* (Sport magazín), *finanční p.* (Bydlení, stavby, reality), *technologický p.* (Lidové noviny), *transakční p.* (Ekonom), *výukový p.* (Týdeník školství), *umělecký p.* (Pestrý svět), *daňový p.* (Daňový expert), *bankovní p.* (Hospodářské noviny), *seriálový p.* (Aha!), *nutriční p.* (Pestrý svět), *vládní p.* (Retro), *osobní p.* (E15), *ekonomický p.* (Týden), *technický p.* (Mladá fronta Dnes), *bezpečnostní p.* (Respekt), *mediální p.* (Marketing&Media), *p. pro národní bezpečnost* (Lidové noviny), *technicko-organizační poradce* (Dotyk), *hypoteční p.* (Ekonom), *politický p.* (Dopravní noviny), *energetický p.* (Doma DNES), *p. guvernéra* (Hospodářské noviny), *manažerský p.* (Hospodářské noviny), *odborný poradce samosprávy* (Mladá fronta Dnes), *interní poradce pro marketing* (Moderní řízení), *p. bankovní rady* (Hospodářské noviny), *manželský p.* (Blesk).

Ve shodě se seznamem jsou pojmenováni *finanční poradce, daňový poradce, nutriční poradce, ekonomický poradce, hypoteční poradce a energetický poradce*.

Stejně tak substantivum **prodavač** bylo nalezeno jen v několika pojmenováních, ač se v našem seznamu objevuje více než dvacetkrát: *prodavač elektronických cigaret* (Blesk), *p. suvenýrů* (E15), *p. v armyshopu* (Týdeník Květy), *p. spermatu* (Blesk pro ženy), *p. kebabu* (Mladá fronta Dnes).

Žádný z uváděných výskytů není ve shodě s naším seznamem. Za zmínku stojí, že substantiva *prodavač* i *prodejce* byla nalezena jako synonymní ve spojeních *prodejce suvenýrů/prodavač suvenýrů*.

U substantiva **prodejce** zaznamenáme 22 nálezů, přičemž jsme pracovali jen se zdroji z roku 2015: *internetový p.* (Hospodářské noviny), *p. parkovacího systému* (Zboží&prodej), *p. parfémů* (Ekonom), *p. počítačů* (Ekonom), *p. nových vozů* (Lidové noviny), *p. bytového textilu* (Trade news), *p. v bistru* (Mladá fronta Dnes), *autorizovaný p.* (Svět motorů), *p. spoření na penzi* (Hospodářské noviny), *p. éterických olejů* (Blesk pro ženy), *p. suvenýrů* (Haló noviny), *p. stlačeného zemního plynu* (FLEET), *p. pojištění* (E15), *p. osobních automobilů* (Trucker), *certifikovaný p.* (AUTOservis), *p. softwaru ISV* (Automa), *p. exotického ovoce* (Hospodářské noviny), *specializovaný p.* (Lidové noviny), *p. střešních systémů* (Materiály pro stavbu), *p. delikates* (Právo), *p. e-knih* (Chip), *on-line p.* (Dopravní noviny).

Uváděná spojení nejsou v souladu se seznamem.

Výraz **referent** byl v databázi ve zdrojích z roku 2015 nalezen v následujících pojmenováních: *r. parlamentního klubu národních socialistů* (Ekonom), *r. osobního oddělení* (Právo), *r. odboru komunálních služeb* (Právo), *r. oddělení controllingu* (E15), *r. specialista* (Policista), *r. studijního oddělení* (Mladá fronta Dnes), *r. úřadu práce* (Lidové noviny), *r. úseku cestovního ruchu* (COT Business), *r. informačního centra* (COT Business), *r. marketingu* (Systémy logistiky), *r. financí* (Computer world), *r. kraje* (Krajské noviny), *r. mediální komunikace radnice* (Mladá fronta Dnes), *r. na úseku posuzování vlivů na životní prostředí* (Mladá fronta Dnes), *r. marketingu a obchodu* (Profit), *r. nákupu* (Profit), *r. městské zeleně* (Právo), *r. investic* (Právo), *r. dotačních projektů* (Mladá fronta Dnes), *r. hřbitovní správy* (Respekt), *r. oddělení monitoringu a publicity* (Evropské noviny), *r. taneční školy* (Ona Dnes), *r. zákaznického servisu* (HR

Forum), *r. cestovního ruchu* (Mladá fronta Dnes), *r. personálního odboru* (Respekt), *r. oddělení ochrany vod a prostředí* (Mladá fronta Dnes), *PR referent* (Studenta web&mag), *r. pro školní stravování* (Mladá fronta Dnes), *marketingový r.* (Mladá fronta Dnes), *r. pro vnější vztahy* (Mladá fronta Dnes), *r. vnějších vztahů* (Právo), *r. památkové péče* (Mladá fronta Dnes), *r. oddělení jakosti* (Právo), *r. myslivosti* (Mladá fronta Dnes), *r. zaměstnanosti* (komora.cz).

S naším seznamem se shoduje výskyt spojení *referent marketingu*, *referent zákaznického servisu* a *marketingový referent*. V seznamu zabírají spojení s tímto substantivem více než 20 pozic, je proto zvláštní, že se seznamy shodují pouze ve třech výskytech, nicméně bádání v mediálním archivu alespoň přineslo další cenné výskyty tohoto výrazu.

Dále jsme do databáze zadali adjektivum **exekutorský**, jež se v našem seznamu vyskytlo v několika souslovích. Našli jsme výskyty z roku 2015: *exekutorská koncipientka* (Mladá fronta Dnes), *exekutorský kandidát* (Ekonom), *exekutorský vykonavatel* (Ekonom).

V seznamu je spojení *exekutorský koncipient*, jež je zde uvedeno v ženském rodě, a spojení *exekutorský kandidát*.

Výraz **exkluzivní** jsme hledali ve výskytech za rok 2015. Našli jsme jediný výskyt – *exkluzivní importní agent* (Trade news).

Nález se neshoduje s naším seznamem.

Adjektivum **finanční** jsme vyhledávali ve zdrojích z roku 2015: *f. analytik* (Trade news), *f. expert* (Maminka), *f. ředitelka* (Hospodářské noviny), *f. manažerka* (Hospodářské noviny), *f. ředitel* (Hospodářské noviny), *f. poradce* (Svět motorů). Další výraz z oblasti financí, adjektivum **hypoteční**, jsme hledali v pramenech z roku 2015: *h. specialista* (Ekonom), *h. bankérka* (Ekonom), *h. makléř* (Hospodářské noviny), *h. poradce* (Právo), *h. poradkyně* (Sedmička). U třetího adjektiva z této oblasti, výrazu **investiční**, jsme zaznamenali čtyři výskyty: *i. ředitel* (E15), *i. bankéř* (Týden), *i. náměstek primátora* (Právo), *i. specialista* (Domov).

Dvě uvedená spojení, jejichž součástí je první zkoumané adjektivum – *finanční analytik* a *finanční poradce* – jsou v souladu se seznamem. U výrazu *hypoteční* jsou to tři spojení: *hypoteční specialista*, *hypoteční makléř* a *hypoteční poradce*. Seznam dále

obsahuje výraz *hypoteční bankéř*, jež bylo v mediálním archivu nalezeno v přechýlené podobě. Seznam zahrnuje také pojmenování *investiční ředitel* a *investiční specialista*.

U adjektiva **marketingový** byly nalezeny i profese v ženském rodě: *m. manažer* (E15), *ředitel* (Marketing sales media), *m. ředitelka* (Marketing&Media), *m. odborník* (Marketing sales media), *m. manažerka* (Mladá fronta Dnes), *m. šéf* (Marketing sales media), *m. expert* (Strategie), *m. mág* (Můj dům), *m. specialista* (Ona DNES), *m. pracovník* (Chip), *m. poradce* (Hospodářské noviny).

Spojení *marketingový pracovník* a *marketingový poradce* jsou v souladu se seznamem. V seznamu se objevilo i pojmenování *marketingový specialista*, v mediálním archivu byl tento výraz nalezen v přechýlené podobě.

Přídavné jméno **nutriční** se objevilo v osmi pojmenováních; čtyři z nich jsou ženského rodu. Je to zřejmě způsobeno vysokým zastoupením žen v oblasti nutričního poradenství. Našli jsme výrazy *nutriční terapeutka* (Maminka), *n. terapeut* (Maminka), *n. specialista* (Blesk pro ženy), *n. poradce* (AM Review), *n. gastronomka* (F.O.O.D.), *n. poradkyně* (Tina), *n. odborník* (Literární noviny), *n. specialista* (Betynka).

V souladu se seznamem jsou pojmenování *nutriční terapeut* a *nutriční poradce*.

Pojmenování **obchodně-technický** bylo nalezeno jen jednou, v sousloví *obchodně-technický zástupce* (Hospodářské noviny).

Toto pojmenování se vyskytlo i v našem seznamu.

O něco lépe dopadlo vyhledávání v případě adjektiva **obchodní**: *obchodní a marketingový ředitel* (Dopravní noviny), *obchodní a technický manažer* (Materiály pro stavbu), *obchodní zástupce* (E15), *o. manažer* (Sport), *o. manažerka* (Hospodářské noviny).

Spojení *obchodní manažer* je zařazeno i v seznamu.

Adjektivum **odborný** jsme našli ve čtyřech víceslovných pojmenováních: *o. pracovník* (Dopravní noviny), *odborná asistentka na katedře* (Mladá fronta Dnes), *o. specialista* (Hospodářské noviny), *o. poradce* (Ego!).

Pojmenování *odborný pracovník* je v souladu s naším seznamem.

Vyhledávání pojmenování obsahujících přídavné jméno **osobní** jsme vzhledem k jeho rozšířenosti omezili na posledních 500 výskytů. Všechny pocházejí z roku 2015: *o. řidič* (Blesk), *o. trenérka* (Mladá fronta Dnes), *o. dopravce* (Dopravní noviny), *o. trenér* (Sport), *o. trenérka* (Moje psychologie), *o. poradce* (E15).

Žádné spojení není v souladu s naším seznamem, nicméně profese *osobní trenérky* se v seznamu objevila v mužském rodě.

Posledním hledaným přídavným jménem byl výraz **personální**. Z pěti výskytů jsou tři ženského rodu: *p. ředitelka* (Ekonom), *p. manažerka* (Ekonom), *p. ředitel* (Mladá fronta Dnes), *p. náměstkyně* (Hospodářské noviny), *p. psycholog* (Hospodářské noviny).

V seznamu se objevilo spojení *personální manažer*, jež je zde uvedeno v přechýlené podobě.

7.1.2 Názvy profesí v mediálním archivu nenalezené

V databázi Newton media nebyly nalezeny výrazy *administrativní, disponent, expedient, export, chemik, chovatel, lékař, konstruktér, metrolog, produkt, programátor, projektant, quality, reprezentant, samostatný, servisní, skladník, strojní, supervisor, supervizor, technický, technik, trainee, úvěrový, vedoucí, vývojový, zástupce*.

7.2 Vyhledávání v databázi EDA

7.2.1 Prohledávané vrstvy databáze EDA

Při vyhledávání v databázi EDA nás zajímaly zvláště typ vrstvy: Vrstva 10 byla vytvářena od srpna roku 2005 do konce května roku 2007 a obsahuje i starší hesla z let 1970–1990, jejichž absence byla způsobena přestávkou v excerpci. Excerpce vrstvy 10 se stala předpokladem pro vydání druhého dílu Nových slov v češtině. Díky této vrstvě byl archiv rozdělen na dvě části, Archiv 1 (neologický lexikální archiv) a Archiv 2 (archiv lexikální dynamiky). Vrstva 11 se ustavovala od června roku 2007 do dubna roku následujícího. Taktéž obsahuje hesla z let 1970–1990. Další vrstva, 12, byla vytvářena od dubna roku 2008 do dubna roku 2009 a obsahuje hesla z let 1970–1990. Vrstva 13 byla vytvářena od dubna roku 2009 do prosince následujícího roku. Stejně jako vrstvy předchozí obsahuje hesla z let 1970–1990. Jmenované vrstvy nejsou doposud zcela vytěžené. Na konci roku 2010 proběhl převod dat z Archivu 1 a Archivu 2 do nové databáze Neomat.

Čtrnáctá vrstva je od ledna roku 2011 stále zpracovávána. Obsahuje hesla z let 1970–1990 a koncem roku 2013 byl spuštěn modul EDA pro odbornou veřejnost. Poslední vrstva, 15, je od července roku 2015 stále zpracovávána, každý týden aktualizována a excerpce této vrstvy je zaměřena zvláště na neologismy. Veřejný modul obsahuje databázi Neomat v plném rozsahu.

7.2.2 Názvy profesí v databázi EDA nalezené

Při vyhledávání v databázi EDA nás zajímaly zvláště výrazy obsažené ve zdrojích z let 2005–2015. Pokud jsme však našli pojmenování o několik let starší nebo naopak nejnovější (tedy z roku 2016), uvádíme ho v přehledu taktéž.

7.2.3 Vyhledávání názvů profesí podle sufixů

V databázi EDA jsme vyhledávali substantiva označující názvy osob zakončené na **sufix -ák**; systém našel 1733 výskytů. Nebylo sice naším úkolem zabývat se v práci slangovými názvy profesí či názvy s expresivním zabarvením, ale mnohé výskyty dokládají, že jsou expresivně pojmenovávány některé profese z našeho seznamu. Mezi výrazy s expresivním zabarvením patří substantiva *autoškolák*, jež se vyskytlo převážně v televizním vysílání, konkrétně v roce 2008 na TV Prima a TV Nova, v rozhlasovém vysílání ve stejném roce na Frekvenci 1, a jeden doklad pochází z Deníku Směr z roku 2006. Příznakový je i *sekuriťák*, nalezený v Právu z roku 2005 a v časopisu A2 o tři roky později, *servisák* byl nalezen v Právu z roku 2014, *horskoslužebák* v IN magazínu z roku 2014, *skateboardák* se objevil v Týdnu v roce 2015. Mezi příznakové názvy patří i označení řidičů – *trolejbusák*, nalezený v Mladé frontě Dnes z roku 2007 a *kamioňák*, vyhledaný v Magazínu Dnes z roku 2010 a v Mladé frontě Dnes z ledna 2016. Mezi nepříznaková označení patří *diskozpěvák*, nalezený v Týdnu z roku 2008, v Lidových novinách z roku 2008 a v Respektu ve stejném roce. Substantivum se vyskytlo i v podobě *discozpěvák*, jež bylo nalezeno v Mladé frontě Dnes z roku 2008. Dále jsme našli pojmenování *biosedlák*, nalezené v roce 2003 v časopisu Chatař a chalupář, v Hospodářských novinách v roce 2008, v Pátku Lidových novin z roku 2009.

Dále jsme se zaměřili na pojmenování zakončená na **sufix -ář**. Vícekrát se vyskytla substantiva *hypotékář* (celkem 4 výskyty, v Reflexu z roku 2007, v Mladé frontě Dnes v letech 2011 a 2012 a v Právu z roku 2011), dále *netopýrář*, nalezený v Českolipském týdeníku z roku 2003 a ve vysílání televize Nova v roce 2010, *velrybář*, nalezený celkem třikrát v Mladé frontě Dnes v letech 2009 a 2010 a v Pátku Lidových novin, Týdnu a Lidových novinách z roku 2010, *medvědář* se vyskytl v Mladé frontě Dnes z roku 2012, v Pátku Lidových novin z roku 2010 a v Hospodářských novinách

ze stejného roku, *parlamentář* se vyskytl v roce 2006 v Katolickém týdeníku a v roce 2005 v Respektu, *eurofunkcionář*, se objevil v Právu z roku 2003, v Profitu z roku 2006, v Euru z roku 2008 a v Haló novinách o rok později. Příznakové pojmenování řidiče dodávky, tedy *dodávkaře*, systém nalezl v Českých motocyklových novinách z roku 2004, v Šípu z roku 2006, v Mladé frontě Plus z roku 2010, v Magazínu Víkend Dnes z roku 2013 a v Boleslavském deníku ze stejného roku. S *perníkářem* jsme se mohli setkat v roce 2012 v Mladé frontě Dnes a o rok později v IN magazínu, s *humanitářem* dvakrát v Týdnu z roku 2011. Shodný počet výskytů nalezneme u výrazu *sádrokartonář*, vyhledán byl v Respektu v roce 2012 a v časopisu Dům&bydlení v roce 2015. Substantivum *úvěrář* se objevilo v Mladé frontě Dnes v roce 2007, přechýlená podoba pak ve stejných novinách o sedm let později. Výraz *vývojář* jsme nezaznamenali, ale jeho přechýlená podoba se objevila v roce 2015 v časopisu Týden. Substantivum *webinář* systém nalezl celkem čtyřikrát, z toho třikrát v Hospodářských novinách z let 2013–2015 a jednou v Pátku Lidových novin z roku 2012. U kompozita *cyklotaxikář* lze zaznamenat pět výskytů, a to v Právu z roku 2005, Lidových novinách z roku 2007, Brněnském týdeníku z roku 2008, časopisu Instinkt roku 2008 a jeden doklad pochází z vysílání Českého rozhlasu v roce 2005. Shodně jeden výskyt jsme zaznamenali u následujících substantiv (v závorce uvádíme místo a dobu výskytu, případně bližší vysvětlení daného výrazu): *europarlamentář* (Reflex 2008), *plastikář* (Týden 2009), *korejštinář* (Mladá Roberta Dnes 2009), *snídaňář* (označující moderátora televizního pořadu Snídaně s Novou; substantivum se objevilo v Týdeníku Televize bez bližšího časového určení), *toaletář* (pracovník obsluhy a údržby v metru; Nový prostor 2006), *geoelektrikář* (Právo 2009), *velkozeleinář* (Mladá fronta Dnes 2007), *biouzenář* (Appetit, bez bližšího časového určení), *házenkář* (Jindřichohradecký deník 2010), *farmář* (Reflex 2006), *detektorář* (Týden 2008), *týdeníkář* (tedy redaktor týdeníku; Reflex 2008), *hranolkář* (výrobce hranolek; Týden 2009), *superhokynář* (Týden 2007), *velkoocelář* (Týden 2008), *kontejnerář* (tedy popelář; Mladá fronta Dnes 2007), *parlamentář* (Hospodářské noviny 2008), *rychlloběžkář* (Hospodářské noviny 2010), *reklamkář* (tedy slangové označení pracovníka reklamní agentury; Pátek Lidových novin 2010), *biofarmář* (Mladá fronta Dnes 2011), *cyklozáchránář* (Právo 2012), *letenkář* (Reflex 2014), *panenkář* (tedy výrobce panenek; Proč ne?! 2015), *komiksář* (Mladá fronta Dnes 2013), *výcvikář* (Doma Dnes 2011), *biobylinkář* (Zemědělec 2007), *sádrokartonář* (respekt 2012) a *limonádář* (Týdeník Květy 2012).

V souladu se stanoveným seznamem jsou substantiva *sádrokartonář*, *úvěřář* a *vývojár*, nicméně poslední jmenovaný byl v databázi EDA nalezen pouze v přechýlené podobě.

7.2.4 Vyhledávání názvů profesí podle počátečních komponentů

Do databáze EDA jsme zadávali výraz **agro-**, neboť je první částí složeniny mnoha substantiv označujících profese. Uvádíme vyskytnuvší se výrazy, přičemž v závorkách jsou uvedena místa výskytu a roky vydání: nespisovný výraz *agropolicajt* (Reflex 2010), *agrokomisařka* (Hospodářské noviny, dvakrát výskyt v roce 2007 a dvakrát výskyt o rok později ve stejném deníku), *agroekoložka* (National Geographic 2009), *agrokomisař* (Hospodářské noviny 2005), *agroekolog* (Právo 2007), *agrolesník* (Mladá fronta Dnes 2008).

Kompozitum z našeho seznamu, výraz *agroporadce*, tedy nalezeno nebylo.

První člen mnoha kompozit **area-** byl doložen ve výrazech *areamanažer* v magazínu City Dnes z roku 2011 a *areamanager* v Právu z roku 2014.

V databázi byl nalezen výraz *areamanager*, jenž je v našem seznamu obsažen také, ovšem v podobě *area manager*. Jedná se tedy o doklad pojmenování, jež stojí na pomezí kompozita a víceslovného názvu.

Výraz **auto-**, opět častá první část kompozit, se vyskytlo v pojmenování *autožurnalista* (Auto Expert 2007), *automanažer* (Hranický deník 2009 a E15 ve stejném roce, Hospodářské noviny 2005, Mladá fronta Dnes 2014), ve slangovém označení *autoškolák* (TV Prima 2008 a vysílání ČT1 ve stejném roce, taktéž vysílání TV Nova v témže roce, Českokrumlovský deník v roce 2006, Deník Směr 2006, Chomutovský deník 2009, Mladá fronta Dnes 2010), *automanager* (Svět motorů v roce 1999), *autovýrobce* (Týden 2009), *autodiagnostik* (dvakrát v Auto Expert 2008 a Instinktu 2008), *autotronik* (Auto Expert 2008, Mladá fronta Dnes 2012, Hospodářské noviny 2015), *autoportrétista* (Respekt 2007), *autoproducent* (Hospodářské noviny 2010), *autoartista* (Pátek Lidových novin 2012), *autobiografista* (Reflex 2013), *autoprodejce* (Hospodářské noviny 2013) a *autobazarník* (Mladá fronta Dnes 2014).

Výraz *autotronik* je ve shodě se seznamem, kde máme nicméně zaznamenanou i původní podobu *autotronic*.

Dále jsme vyhledávali povolání s komponentem **back-**. Našli jsme výraz *backbencher* (dvakrát v Hospodářských novinách v roce 2015, dvakrát v Lidových novinách v roce 2004, v roce 2009 v Respektu a v roce 2008 v Hospodářských novinách. Dále se výraz *backbencher* objevil ve vysílání Českého rozhlasu v roce 2007. *Backvokalistka* se objevila v Reflexu v letech 2007 a 2008. *Backline manažer* byl nalezen v IN magazínu z roku 2004.

S výrazy ze seznamu se vyhledávky neshodují.

Hojně zastoupena jsou kompozita s prefixoidem **gastro-**. Našli jsme následující výrazy: *gastrocyklista* (Magazín Víkend Dnes 2010), *gastroenterolog* (Metro 2015), přechýlená podoba *gastroenteroložka* se objevila v Mladé frontě Dnes v letech 2010 a 2011 a Magazínu Víkend Dnes 2014, substantivum *gastronaut*, jež ovšem není kompozitem (Pátek Lidových novin 2007 a 2008, Reflex 2009, National Geographic 2008, Mladá fronta Dnes 2011), přechýlená podoba *gastronautka* se vyskytla v roce 2012 v Reflexu. Dále jsme našli výrazy *gastroprofesionál* (Pátek Lidových novin 2010), *gastropodnikatel* (Fresh magazín 2005), *gastrokritik* (Respekt 2013), *gastroekonom* (IN magazín 2013), *gastrospecialistka* (Víkend magazín Hospodářských novin 2013), *gastroporadce* (Magazín Víkend Dnes 2012), *gastrofilozof* (Reflex 2014), *gastrorozhodčí* (Reflex 2014).

Pojmenování *gastroenterolog* je v souladu se seznamem, v databázi jsme našli i jeho přechýlenou podobu.

S lepším výsledkem jsme se setkali po zadání první části kompozit **elektro-**. Nalezena byla tato kompozita: *elektroprodavač* (idnes.cz 2002), *elektrokomik* (Respekt 2009), *elektropunker* (Týden 2008, Lidové noviny 2014), *elektromobilista* (Respekt 2009, VTM Science 2009, dvakrát Mladá fronta Dnes 2012), *elektrofeministka* (Reflex 2007), *elektroprodejce* (dvakrát Hospodářské noviny 2005 a jednou 2014, Reflex 2007, Lidové noviny 2006), *elektrošofér* (Respekt 2008), *elektrorocker* (Týden 2008), *elektrocyklista* (VTM Science 2009), *elektromaniak* (Metro 2014), *elektrokutil* (Respekt 2014), *elektrotanečník* (Právo 2014), *elektronadšenec* (Mladá fronta Dnes 2011), *elektrohouslista* (Týden 2013), *elektroléčitel* (Reflex 2014), *elektrochemik* (Hospodářské

noviny 2014, Právo 2014), *elektroinženýrka* (Magazín Víkend 2016), *elektroautomobilista* (Hospodářské noviny 2016). Z nekompozitních výrazů jsme našli substantivum *elektronička* (Respekt 2007). Uvádíme zde celkový přehled nalezených označení, ovšem ne všechna uvedená pojmenování označují názvy profesí. Neřadíme k nim kompozita *elektromobilista*, *elektrofeministka*, *elektrocyklista*, *elektromaniak*, *elektronadšenec* a *elektroautomobilista*.

V databázi byl nalezen výraz *elektronička*, jež se v seznamu objevil v nepřechýlené podobě *elektronik*.

Častý první člen kompozit **foto-** přinesl zajímavé výsledky. Našli jsme tato substantiva: *fotodokumentarista* (třikrát Mladá fronta Dnes z roku 2006 a jednou z roku 2008, Víkend Magazín 2013), *fofoexperimentátor* (Lidové noviny 2008), *fotodokumentaristka* (Mladá fronta Dnes 2009), *fotospecialista* (Magazín Víkend 2010), *fotoeditorka* (National Geographic 2008, Respekt 2014, Víkend Magazín 2014, Ona Dnes 2016), *fotostpratek* (Reflex 2010), *fotonadšenec* (Reflex 2012), *fotožurnalista* (Magazín Víkend 2011), *fotoblogger* (Hospodářské noviny 2012), *fotocelebrita* (Lidové noviny 2012), *fotosběratel* (Hospodářské noviny 2013), *fotoeditor* (Respekt 2007, Víkend Magazín 2008, Mladá fronta Dnes 2008). Profese neoznačují pojmenování *fotostpratek*, *fotonadšenec*, *fotocelebrita* a *fotosběratel*.

Uvedené názvy se s pojmenováními ze seznamu neshodují.

Množství výskytů jsme zaznamenali u první části kompozit **mikro-**. Nalezeny byly výrazy *mikroskopista* (National Geographic 2008), *mikropodnikatel* (Mladá fronta Dnes 2010), *mikrofonista* (Reflex 2008), *mikroprodejce* (Strategie 2005), *mikrochirurgka* (Týden 2009), *mikroblogista* (Instinkt 2010), *mikroblogger* (Respekt 2007, Právo 2013, Lidové noviny 2012, Hospodářské noviny 2015), *mikroblogger* (Mladá fronta Dnes 2010), *mikrozaměstnavatel* (Ekonom 2012), *mikropodnikatel* (Ekonom 2012, Hospodářské noviny 2014), *mikromanažer* (Reflex 2012), *mikroblogař* (Právo 2013), *mikro-investor* (Právo 2015) a *mikropatrolog* (objevil se na internetu v roce 2015).

Nalezené výrazy s prvním členem *mikro-* v seznamu nemáme.

Několikrát se vyskytla kompozita s prvním členem **šéf-**. *Šéfcukrář* se objevil v Mladé frontě Dnes v roce 2010 a 2011, v magazínu Ona Dnes z roku 2008 a v Pátku Lidových novin z roku 2010. Dále jsme našli kompozitum *šéfvývojář*, a to v časopisu

Auto TIP z roku 2004, v časopisu Click! z roku 2005 a v Mladé frontě Dnes z roku 2009, kompozitum *šéfpamátkář* bylo vyhledáno v Respektu z roku 2008 a v Mladé frontě Dnes z roku 2012; *šéfcukrář* se vyskytl v roce 2011 v Mladé frontě Dnes, *šéfarchivář* potom roku 2012 v časopisu Týden. K dalším vyskytnuvším se kompozitům patří *šéfpersonalista* (Reflex 2008, Mladá fronta Dnes 2006), *šéfcukrářka* (Pátek Lidových novin 2009, Právo 2010, Víkend magazín Hospodářských novin 2008, IN magazín 2009), *šéfmaskérka* (Katka 2009), *šéfstevard* (Ona Dnes 2006), *šéfprogramátor* (Metro 2014), *šéfdesignérka* (Elle 2008), *šéfservisman* (Lidové noviny 2015, Mladá fronta Dnes 2016) a *šéffloristka* (Právo 2015).

V souladu se seznamem je substantivum *šéfcukrář*.

Výraz *web-*, případně *webo-*, první část kompozit, se objevil ve výrazu *webotvůrce* v časopisu Click! V roce 2005 a Chip v roce 2003. *Weblogger* byl nalezen v Internet měsíčníku a *webotvůrkyně* na webu zive.cz v roce 2000.

V seznamu tato kompozita zaznamenána nejsou.

7.2.5 Názvy profesí nalezené v databázi jednou

Jednou byl nalezen výraz *promotér* (doložen ve vydání Hospodářských novin z roku 2013), jenž je v souladu se seznamem, dále *specialista* (v sousloví *výškový specialista*) byl vyhledán ve vydání Mladé fronty Dnes z roku 2011. *Výškový specialista* je i součástí seznamu. Vzhledem k tomu, že v seznamu je přes 60 blíže specifikovaných profesí *specialisty*, je jeden nález poněkud málo. Nebylo nalezeno spojení s výrazem *research*, ale systém vyhledal výraz *reseracher*, doklad pochází z Hospodářských novin z roku 2014. Výraz *researcher* je jednou z položek na seznamu. Výraz *masér* byl vyhledán v časopisu Motohouse z roku 2005. Samostatně je *masér* i součástí seznamu. Nebylo sice nalezeno substantivum *koordinátor* v mužské podobě, ale systém vyhledal přechýlenou podobu *koordinátorka* v magazínu Ona Dnes z roku 2011. Výraz *project* byl nalezen v sousloví *senior project manager* v roce 2015 v Podnikání. I u substantiva *prodavač* zaznamenáme jen jeden nález – z roku 2009 a časopisu Týden. Protože ale není jasně specifikováno, jakému prodeji se osoba věnuje, není možné určit, zda se jedná o spojení, jež bychom mohli považovat za neologismus. Výraz *agent* nalezen nebyl, nicméně přechýlená podoba *agentka* – v sousloví *svatební agentka* – byla nalezena

v magazínu Ona Dnes z roku 2011. *Bankéř* byl vyhledán na serveru mesec.cz, kde se vyskytl v roce 2005. Výraz *business* byl vyhledán samostatně jako nesklonné substantivum – ve frázi pracovat jako *business* – z Hospodářských novin z roku 2010. Výraz *business woman* byl nalezen v Mladé frontě Dnes z roku 2011. Dalších třicet výskytů neoznačuje osoby. Výraz *odborný* byl nalezen ve spojení *odborný mistr*, nicméně tyto vyhledávky nelze považovat za neologismy, neboť pocházejí z 90. let. Výraz PR jsme našli ve výrazu *PRista* (Marketing&media 2008). *Rozvozce* se objevil v sousloví *rozvozce léků* (Mladá fronta Dnes 2006). Výraz *key account* se objevil v Hospodářských novinách v roce 2014 ve výrazu *key account manažer*. V seznamu je tento výraz ve své původní podobě *key account manager*. *Speditéra* jsme našli v přechýlené podobě *speditérka* v Ona Dnes z roku 2010. V seznamu je pouze maskulinní tvar. *Vazač* se objevil v Mladé frontě Dnes 2015. V databázi jsme dále hledali výraz *aplikant*, který byl doložen jednou v magazínu Reflex z roku 2010. Do systému jsme zadávali adjektivum *dotační*, očekávali jsme výskyt dvouslovných označení. Nalezeno bylo ale pouze substantivum *dotačník*, a to jednou. Neoznačuje povolání. U výrazu *ergoterapeut* jsme zaznamenali jednu přechýlenou podobu *ergoterapeutka* v IN magazínu z roku 2014. V seznamu má své místo pouze mužská podoba substantiva. Substantivum *etoped* nalezeno nebylo, ale přechýlený výraz *etopedka* byl doložen v magazínu Týden z roku 2010. Taktéž *etoped* je v seznamu uveden pouze v mužském rodě. Označení *executive* se vyskytlo v sousloví *executive manager* v Hospodářských novinách z roku 2014. Substantivum nalezené po zadání výrazu *guest* nesplňovalo podmínku označení povolání, našli jsme totiž výraz *gueststar*, a to v Týdnu z roku 2007. Výraz *hostes* jsme našli v Blesku z roku 2008; uveden byl v uvozovkách. V seznamu jej máme, byl vyexcerpován ze seznamu profesí umístěného na webu úřadu práce. Jedná se tedy o skutečně existující profesi bez příznaku. Výraz *leasing* byl vyhledán v příznakovém označení *leasingář* v Mladé frontě Dnes z roku 2009. Substantivum *oživovač* bylo nalezeno v deníku Právo z roku 2013, ve významu ‚oživovač lustračního zákona‘. Výraz *ekolog* byl nalezen v Lidových novinách z roku 2007 ve významu ‚hlubinný ekolog‘. Nebyl nalezen výraz *pilot*, ale přechýlená podoba *pilotka* se vyskytla v Magazínu Víkend Dnes v roce 2012. Výraz *psychiatr* nalezen nebyl, ale varianta přechýlené podoby *psychiatra* ano, v Týdnu z roku 2010.

7.2.6 Názvy profesí nalezené v databázi dvakrát a vícekrát

Substantivum *dělník* bylo nalezeno pětkrát, vždy ve spojení s adjektivem *běžný*, jež ale blíže nespecifikuje pracovní zaměření dělníka. *Analytik* byl nalezen devětkrát, nejčastěji ve spojení *symbolický analytik*. Výskyty pocházejí ponejvíce z Hospodářských novin z roku 2003 a z Eura z roku 2000. *Animátora* systém našel desetkrát, dvakrát v sousloví *hotelový animátor*. Osm výskytů označuje osoby mužského rodu, dva osoby ženského rodu. Výskyty pocházejí z roku 2002 z Práva a z roku 2007 z magazínu Ona Dnes. Samostatně je výraz *animátor* i součástí našeho seznamu. Dvakrát byl nalezen výraz *manažer*, jednou v sousloví *létající manažer* (Hospodářské noviny z roku 2014) a *krizový manažer* (taktéž Hospodářské noviny v totožném roce). Substantivum *asistent* bylo v systému nalezeno šestnáctkrát v mužském rodě a dvakrát v ženském rodě. Výraz *asistent* byl mimo jiné nalezen v sousloví *pastorační asistent*, a to dvakrát, v Katolickém týdeníku z roku 2005 a v Respektu z roku 2007, *čárový asistent* byl vyhledán v IN magazínu z roku 2008. V ženském rodě byl jeden nálezy vyhledán v magazínu Týden z roku 2015 v sousloví *sexuální asistentka pro tělesně postižené*. Šestkrát byl po zadání substantiva *terapeut* nalezen výraz *nutriční terapeut*. Nálezy pocházejí z časopisu Appetit z roku 2013, z Lidových novin z roku 2008, Hospodářských novin z roku 2006 a tři nálezy byly vyhledány v Mladé frontě Dnes v roce 2008. Název *nutriční terapeut* je také v seznamu. Dvakrát bylo nalezeno substantivum *trenér*, a to v sousloví *mentální trenér*. Jeden nálezy pochází z Mladé fronty Dnes z roku 2007 a druhý z Reflexu z roku 2008. Výraz *test* nalezen nebyl, ale našli jsme substantivum *tester* (Mladá fronta Dnes z roku 2010), *testovatel* (shodně jeden výskyt, tentokrát z Mladé fronty Dnes z roku 2006) a dva výrazy označující osoby ženského pohlaví: *testerka* byla nalezena dvakrát, v Reflexu z roku 2012 a v Právu z roku 2014. *Testovatelka* byla vyhledána v magazínu Ona Dnes z roku 2013. Substantivum *správce* systém našel v sousloví *insolventní správce* v časopisu Ekonom z roku 2008 a z Mladé fronty Dnes z roku 2011. Výraz *sales* byl nalezen v sousloví *sales manažerka* v Mladé frontě Dnes z roku 2010. Dále ho systém vyhledal ve výrazu *sales agent*, jednalo se o dva nálezy, jeden z Magazínu Víkend z roku 2011 a jeden z Hospodářských novin z roku 2013. V seznamu tvoří dvě položky výraz *sales manager* v maskulinu a psaný v původní podobě. Adjektivum *reklamní*, při jehož zadávání jsme očekávali vyhledávky ve spojení se substantivy, nalezeno nebylo. Systém ale našel výraz *reklamník*, a to čtyřikrát. Dva výskyty pocházejí z Mladé fronty Dnes z let 2006 a 2011, jeden z časopisu Marketing&Media z roku 2006 a poslední nálezy pochází

ze serveru aktuálně.cz, kde se objevil v roce 2006. Dále jsme do databáze zadali výraz *obchodně*, jenž by vyhledal všechna spojení tuto část obsahující. Našli jsme dva výskyty – *obchodně-projektového manažera* vyskytnuvšího se v roce 2010 v Mladé frontě Dnes a *obchodně-rezidenčního manažera*, jenž byl vyhledán v Mladé frontě Dnes z roku 2012. Po zadání výrazu *obchodní* do databáze jsme žádné nálezy nezískali. V seznamu je pojmenování *obchodní a projektový manažer*, jež by mohlo označovat stejnou profesi jako *obchodně-projektový manažer*. Pojmenování *barista* systém vyhledal dvakrát v deníku Právo z roku 2007, v Respektu a Ekonomu z roku 2008, v Týdnu z roku 2007 a v týdeníku Katka z roku 2010. Nález je v souladu s naším seznamem. Nalezen byl i *poradce*, a to *laktační* (objevil se na internetu v roce 2004) a *kariérový* (Hospodářské noviny 2015). Substantivum *auditor* v mužském tvaru nalezeno nebylo, ale systém vyhledal výraz *auditorka*. Zaznamenali jsme u něj 6 výskytů. V Mladé frontě Dnes se objevil dvakrát, v letech 2006 a 2008, dále v magazínu Víkend v roce 2009 a v Právu, Reflexu a Hospodářských novinách byl doložen shodně jednou v roce 2008. Hledali jsme také výraz *balič*, avšak nenašli jsme výskyt, v němž by toto substantivum označovalo povolání, pouze výraz *diskotékový balič*, a to dvakrát. Jednou, v magazínu Marketing & Media v roce 2008, byl nalezen výraz *cenař*. Přechýlená podoba se vyskytla v Hospodářských novinách z roku 2003 a v Moderním řízení z roku 2008. Substantivum *cenař* je samostatně i součástí seznamu profesí. Výraz *credit* jsme hledali jako součást dvouslovných pojmenování. Nalezli jsme dvakrát výraz *credit officer*, v Respektu z roku 2008 a v Českém exportérovi z roku 2009. Označení *čerpač* nebylo nalezeno ve významu označujícím povolání, ale čtyřikrát ve významu *čerpač dotací*. Výraz *domáci* také nesplňoval premisu označení povolání, nalezli jsme jej čtyřikrát ve výrazu *domáci cizinec*. Adjektivum *ekonomický* bylo vyhledáno jen v sousloví *ekonomický migrant*; zaznamenali jsme tři výskyty. *Operátor* byl nalezen šestkrát v neživotném sousloví *virtuální operátor* a jednou v Právu z roku 2012. Výraz *e-shop* byl nalezen v odvozeném označení *e-shopař*. O pět výskytů se dělí Mladá fronta Dnes z roku 2014, Strategie z roku 2013, Direkt z roku 2013, Marketing Sales Media z roku 2014 a Reliant Logistic z roku 2015. Označení *fundraiser* jsme našli třikrát v přechýlené podobě, a to v magazínu Víkend z roku 2013, Hospodářských novinách a Právu z roku 2014. V seznamu je toto substantivum uvedeno pouze v mužském rodě. Taktéž označení *garant* jsme nalezli jen v přechýlené podobě, a to dvakrát, v Pátku Lidových novin z roku 2013 a v Instinktu z roku 2014. Substantivum *headhunter* vyhledáno nebylo, pouze jeho přechýlená podoba; zaznamenali jsme pět výskytů: dvakrát v Mladé frontě Dnes z roku 2006,

magazínu Čilichili z téhož roku, Lidových novinách z roku 2010 a časopisu Marketing&Média z roku 2002. Nepřechýlená podoba substantiva je součástí seznamu. Jednou systém vyhledal substantivum *kodér*, v Magazínu Víkend z roku 2013, nalezena byla i jeho přechýlená podoba, a to v Hospodářských novinách z roku 2014. V seznamu je podstatné jméno *kodér* součástí viceslovného pojmenování *kodér webových stránek*. Substantivum *obchodník* bylo vyhledáno dvakrát v sousloví *vysofrekvenční obchodník*, v Reflexu a Hospodářských novinách z roku 2015. Do databáze jsme zadávali také výraz *lead*. Konkrétně tento výraz, označující potenciálního zákazníka, a tedy nesplňující premisu označení povolání, se vyskytl v Hospodářských novinách z roku 2013, odvozené substantivum *leader* se objevilo v magazínu Ona Dnes z roku 2016. V seznamu je substantivum *leader* součástí výrazu *leader výroby*. Označení *ledař* pak systém našel v Právu z roku 2015, Lidových novinách z roku 2015 a v Pátku Lidových novin z roku 2015. Přechýlená podoba *ledařka* byla nalezena v Mladé frontě Dnes z roku 2013. V seznamu je *ledař* uvedený pouze v maskulinu. Systém našel i výraz *pedopsychiatr*, a to dvakrát, v Týdnu z let 2013 a 2014. Výskyt substantiva je v souladu se seznamem. Podstatné jméno *developer* nalezeno nebylo, pouze jeho přechýlená podoba. U té zaznamenáme tři výskyty, v Hospodářských novinách z roku 2012, v Pátku Lidových novin z roku 2013 a v Mladé frontě Dnes z roku 2015. Podstatné jméno *picker* našel systém třikrát, v Hospodářských novinách z roku 2013 a v Týdnu a Mladé frontě Dnes z roku 2015. Nález je v souladu s naším seznamem. Šestkrát byl nalezen výraz *pizzař*, jednou ve spojení „profesionální pizzař“ v Deníku Chomutovska z roku 2005, jednou ve spojení „pravý italský pizzař“ v Blesku z roku 2002 a dále čtyřikrát, v roce 2006 na serveru neviditelnypes.cz, v Mladém světě v roce 2003, v Redhotu o dva roky později a ve Večerníku Praha z roku 2003. Blíže nespecifikovaná profese *pizzaře* je uvedena i v našem seznamu. Substantivum *robotik* bylo nalezeno dvakrát, v Respektu v letech 2007 a 2013. Samostatné substantivum *robotik* se vyskytlo i v našem seznamu. Substantivum *servis* je obsaženo v odvozeném expresivním substantivum *servisák*, jež bylo nalezeno v Mladé frontě Dnes v roce 2011 a v Právu v letech 2013 a 2014. Dále bylo nalezeno označení *servismen*, a to v Mladé frontě Dnes v roce 2014, nikoli však substantivum *servisman*, pouze jeho přechýlená podoba. Tu systém vyhledal v Právu z roku 2014. V seznamu je zařazena mužská podoba profese *servismana*. Výraz *sommeliér* se vyskytl v Mladé frontě Dnes v roce 2010. Přechýlená podoba *sommeliérka* se vyskytla vícekrát, konkrétně pětkrát. Objevila se v Mladé frontě Dnes v roce 2010, v IN magazínu v roce 2005, ve Víkend magazínu Hospodářských novin z roku 2007,

v magazínu Ona Dnes v roce 2008 a ve stejném roce ještě v deníku Právo. Nepřechýlená podoba profese je v souladu se stanoveným seznamem. Podstatné jméno *vychystávač* se objevilo v časopisu Logistika v roce 2005, a to hned třikrát. V seznamu se substantivum objevilo ve spojení *vychystávač materiálu*. Výraz *značkař* se objevil v databázi desetkrát. Je však třeba odlišit jeho významy, z nichž ani jeden neoznačuje povolání. Čtyřikrát byl nalezen výraz *značkař* ve významu člověk nakupující pouze značkové předměty a pětkrát ve významu člověk falšující značkové předměty. U jednoho výskytu nelze význam odvodit. Výskyty jsme zaznamenali v novinách Blesk v letech 2000–2004, ve Slově v letech 1999 a 2001, v Týdeníku Rozhlas v roce 2007, v Mladé frontě Dnes v roce 2005, ve Stylu z roku 2003 a ve Story z roku 2006. Přechýlená podoba *značkařka* se potom objevila v Pátku Lidových novin z roku 2007 a ve Vlastě z roku 2000. Oba výskyty splňovaly význam ‚žena kupující značkové zboží‘. Spojení *značkař silnic*, jež se vyskytlo v seznamu, mezi nálezy není.

7.2.7 Názvy profesí v databázi EDA nenalezené

Výzkumem, zadáváním substantiv do excerpční databáze EDA, bylo zjištěno následující: výrazy *přepážkový*, *senior*, *telefonní*, *online*, *office*, *investiční*, *regionální* nebyly nalezeny v souslovích, jež by označovala živé osoby. V databázi EDA jsme vůbec nenašli následující výrazy:

<i>2D</i>	<i>audio-vizuální</i>	<i>dealer</i>
<i>3D</i>	<i>bankovní</i>	<i>dentální</i>
<i>administrativně</i>	<i>bezpečnostní</i>	<i>designer</i>
<i>administrátor</i>	<i>biofyzik</i>	<i>designér</i>
<i>advertising</i>	<i>biomedicínský</i>	<i>detektiv</i>
<i>analytik</i>	<i>bookmaker</i>	<i>diagnostik</i>
<i>anketář</i>	<i>bowler</i>	<i>dietní</i>
<i>aplikační</i>	<i>branch</i>	<i>dispečer</i>
<i>application</i>	<i>CAD</i>	<i>distributor</i>
<i>architekt</i>	<i>controller</i>	<i>division</i>
<i>assistant</i>	<i>coordinator</i>	<i>drtič</i>
<i>audiovizuální</i>	<i>daňový</i>	<i>ekonom</i>

<i>ekonorista</i>	<i>koncipient</i>	<i>ošetřovatel</i>
<i>electrical</i>	<i>konzultant</i>	<i>ověřovatel</i>
<i>elektronik</i>	<i>kooperant</i>	<i>palič</i>
<i>energetický</i>	<i>korepetitor</i>	<i>parazitolog</i>
<i>energetik</i>	<i>kosmetik</i>	<i>pečovatel</i>
<i>engineer</i>	<i>kreativec</i>	<i>pedagog</i>
<i>enrolment</i>	<i>kreativní</i>	<i>performance</i>
<i>ERP</i>	<i>krupier</i>	<i>personalista</i>
<i>etalonážní</i>	<i>kurýr</i>	<i>personální</i>
<i>exportní</i>	<i>kvalitář</i>	<i>pisatel</i>
<i>farmaceutický</i>	<i>laborant</i>	<i>planner</i>
<i>florista</i>	<i>launch</i>	<i>plant</i>
<i>fytotechnik</i>	<i>likvidátor</i>	<i>plánovač</i>
<i>fyzioterapeut</i>	<i>logistic</i>	<i>podpora</i>
<i>garanční</i>	<i>maintenance</i>	<i>pochůzka</i>
<i>genealog</i>	<i>makléř</i>	<i>pojistný</i>
<i>grafický</i>	<i>marketingový</i>	<i>pojišťovací</i>
<i>grafik</i>	<i>maskér</i>	<i>pokladní</i>
<i>greeter</i>	<i>materiálový</i>	<i>pokladník</i>
<i>guard</i>	<i>mechanik</i>	<i>pomocník</i>
<i>handling</i>	<i>mechanizátor</i>	<i>pomocný</i>
<i>holding</i>	<i>metalizér</i>	<i>pouliční</i>
<i>housekeeping</i>	<i>mobilní</i>	<i>pracovník</i>
<i>chef</i>	<i>moderátor</i>	<i>preparátor</i>
<i>chief</i>	<i>montážní</i>	<i>presstechnik</i>
<i>importér</i>	<i>montážník</i>	<i>process</i>
<i>informatik</i>	<i>myč</i>	<i>prodavač</i>
<i>informátor</i>	<i>nanotechnolog</i>	<i>prodejce</i>
<i>ingotář</i>	<i>oblastní</i>	<i>product</i>
<i>inkasista</i>	<i>operátor</i>	<i>produkt</i>
<i>inzertní</i>	<i>optometrista</i>	<i>profesionální</i>
<i>inženýr</i>	<i>organizátor</i>	<i>programátor</i>
<i>junior</i>	<i>ortotik</i>	<i>proofleader</i>
<i>klientský</i>	<i>osobní</i>	<i>propagační</i>

<i>protetik</i>	<i>sirupář</i>	<i>training</i>
<i>provozní</i>	<i>sjednavatel</i>	<i>tryskač</i>
<i>průvodce</i>	<i>směnárník</i>	<i>účetní</i>
<i>průvodčí</i>	<i>somatoped</i>	<i>učitel</i>
<i>přípravář</i>	<i>speciální</i>	<i>údržbář</i>
<i>purchaser</i>	<i>sportovní</i>	<i>úředník</i>
<i>realitní</i>	<i>statik</i>	<i>vedoucí</i>
<i>redaktor</i>	<i>stevard</i>	<i>vlásenkář</i>
<i>reerniter</i>	<i>strategický</i>	<i>vozový</i>
<i>reklama</i>	<i>strategist</i>	<i>výdejčí</i>
<i>rekreolog</i>	<i>strojník</i>	<i>vykonavatel</i>
<i>ressource</i>	<i>supervisor</i>	<i>výkresář</i>
<i>rezident</i>	<i>supervizit</i>	<i>výkupčí</i>
<i>režista</i>	<i>SW</i>	<i>výrobce</i>
<i>roznašeč</i>	<i>systémový</i>	<i>výrobní</i>
<i>ředitel</i>	<i>šaržista</i>	<i>výstavář</i>
<i>řídící</i>	<i>školitel</i>	<i>výtvarník</i>
<i>sanační</i>	<i>tazatel</i>	<i>vzorkovatel</i>
<i>SAP</i>	<i>technik</i>	<i>warehouse</i>
<i>saunér</i>	<i>technolog</i>	<i>worker</i>
<i>sběrač</i>	<i>telefonický</i>	<i>zaměstnanec</i>
<i>servis</i>	<i>telefonista</i>	<i>zástupce</i>
<i>seřizovač</i>	<i>terénní</i>	<i>zdravotní</i>
<i>sestra</i>	<i>testovací</i>	
<i>simulant</i>	<i>trainee</i>	

8 Závěr

Naším cílem, jak jsme již nastínili, bylo srovnat výskyt názvů profesí ze seznamu s výskytem v mediálním archivu Newton media a databázi EDA. Do databáze EDA jsme zadávali názvy všech profesí ze seznamu, do archivu pouze vybrané. Srovnáním bylo zjištěno, že pouze minimum názvů profesí se shoduje, nicméně bádání přineslo velké množství názvů profesí nových, případně názvy synonymní k profesím zařazeným v seznamu. Seznam byl vytvořen excerpcí z přehledu názvů profesí umístěného na serveru Úřadu práce České republiky a přehledu středoškolských a vysokoškolských oborů v Učitelských novinách. Jak již bylo řečeno v úvodu, seznam, který jsme vytvořili, jsme poskytli Ústavu pro jazyk český jako podklad pro další zaznamenávání do databáze EDA.

Ve stanoveném seznamu měly vysoký podíl názvy profesí převzatých z angličtiny i jejich názvy v původním, anglickém pravopisu (například *account manager* i *account manažer* či *HR manager* i *HR manažer*). K výskytu výrazů *manager* a *manažer* můžeme pro srovnání dále poznamenat, že se oba objevily i ve spojení *PR manager* a *PR manažer*, přičemž druhý jmenovaný byl nalezen i v podobě *P. R. manager*. *Manažer* byl dále vyhledán ve spojení *produkt manažer*, *produktový manažer* a *marketingový manažer*, substantivum *manager* potom ve spojení *Produkt Manager* a *marketing manager*. Podobnou situaci jsme zaznamenali i u substantiva *referent* (*referent marketingu* i *marketingový referent*). Často se taktéž vyskytly názvy profesí, jež jsou vyjádřeny českým, případně počeštěným a cizím výrazem (*emergency dispečer*, *Systém Test Inženýr*). Názvy některých profesí byly vyhledány v původní i počeštěné grafické podobě (*logistic/logistik*, *export manažer/export manager*, případně *exportní manažer*; i další viz výše). Označení *exportní manažer* je překladem z původního *export manager* (podobně například *Application Engineer* → *aplikační inženýr*). Některé profese jako třeba *údržbář* jsou v seznamu označeny česky i anglicky (*Maintenance Operator* by se dalo doslova přeložit jako *operátor údržby*).

Některé názvy profesí samy o sobě nemůžeme řadit mezi neologismy (*referent*, *dělník*, *doručovatel*), neologismy se stávají až ve spojení s dalšími výrazy, nejčastěji podstatnými nebo přídavnými jmény. Některé z profesí se objevují v nových

kolokacích, v nichž nabývají obrazného významu, a tím ztrácejí svůj význam původní (*animátor* → *hotelový animátor*).

Mezi nejzajímavější názvy profesí, jež jsme našli, patří *administrátor farnosti*, *analytik idejí*, *cedulový bankéř*, *behaviorální ekonom*, *mikrozaměstnavatel*, *seriálový poradce*, *lektor divadla*, *koordinátor strategického dialogu*, *koordinátor chovu slonů*, *obsluha internetových stránek města*, *gastrofilozof*, *kreativní inženýr* a *železniční konzultant*.

V databázi EDA jsme nenašli velké množství názvů profesí z našeho seznamu, za zvláštní považujeme to, že jsme nenalezli profese *inženýra*, *konzultanta*, *makléře*, *personalisty*, *pracovníka*, *prodejce* a profese s přídomkem *junior* (viz dále). V mediálním archivu jsme nenašli název *programátor*.

Některé názvy profesí, například pozice *specialisty QA* se objevily i s bližším určením délky pracovních zkušeností – *senior* a *junior* a s označením *trainee*. Výraz *junior* neznačí mladšího pracovníka, jak bychom asi z názvu bez dalších vědomostí odvodili. Značí pozici ohodnocenou nižším platem, protože daný pracovník nemá s pozicí ještě zkušenosti. Oproti tomu pracovník označený výrazem *senior* už zkušenosti s danou pozicí získal. Mezi označeními *junior* a *senior* neexistuje mezistupeň. Výraz *trainee* značí vztah podobný stáži, avšak podložený pracovní smlouvou. Zaměstnanec v rámci výkonu práce prochází různými odděleními a nevykonává konkrétní pracovní pozici. Pozice *trainee* je vypisována jako volné pracovní místo zvláště pro čerstvé absolventy univerzit.

Mnohé názvy ze seznamu jsou vyjadřovány synonymními výrazy (*architekt interiérů/návrhář interiérů/interiérový designer*, *přepážkový pracovník/přepážkový konzultant/reprezentant přepážky* či *inspektor kvality* vybraný z našeho seznamu a *inspektor jakosti* dohledaný v databázi EDA). Mezi další názvy tohoto typu patří *klientský poradce/klientský pracovník*, *dentální hygienik/dentální hygienista*, *asistent finančního konzultanta/asistent finančního poradce*, *pracovník e-shopu/pracovník internetového obchodu*.

U názvů některých profesí stěží rozeznáme významový rozdíl (*asistent zákaznického centra/asistent zákaznického servisu*, *referent servisního oddělení/referent*

servisního střediska, marketingový konzultant/m. poradce/m. pracovník/m. referent/m. specialista, finanční konzultant/f. poradce/f. analytik/f. asistent/f. koncipient/f. makléř/f. specialista/f. zprostředkovatel). Uvádění různých výrazů je samozřejmě závislé na zvyklosti pojmenování profese (pracovní pozice) v dané firmě. I u dalších výrazů bez bližší specifikace těžko odvodíme význam a profesní náplň (*odborný specialista, referent myslivosti*).

Do budoucna by se mohla zvolená problematika vyvíjet těmito směry: v samostatné práci by bylo možno rozpracovat tematiku neologismů z oblasti výpočetní techniky, jíž jsme se vzhledem k širší záběru práce věnovali pouze okrajově. Tato oblast patří k těm, jež jsou neologismy zasahovány nejvíce. Z další oblasti, profesí z lékařského prostředí, již vzešel počín absolventky FF UK Heleny Hubkové s názvem *Názvy současných profesí ve zdravotnictví* (2016). Autorka si kladla za cíl popsat typologii názvů profesí z oblasti zdravotnictví, neboť toto prostředí se v současnosti taktéž dynamicky rozvíjí.

Dalšími oblastmi otevřenými k bádání jsou finančnictví a reklama a marketing. Nebylo by také od věci zaměřit bádání na oblast administrativy, neboť zaměstnanci mnohých nadnárodních společností hovoří v práci anglicky, a stejně tak jsou označovány názvy jejich profesí.

Vzhledem k povaze zdrojů – serveru úřadu práce a seznamu v Učitelských novinách – jsme se věnovali v naprosté většině profesím uváděným v mužském rodě (vyjma několika rodově nspecifikovaných profesí, například *zákaznický servis v pizzerii*). Vzhledem tomu by bylo podnětné zabývat se i jejich přechýlenými názvy a zkoumat frekvenci používaných formantů.

Dále, taktéž fakt plynoucí z povahy zdrojů, dle nichž jsme seznam vytvořili, by bylo možné zkoumat slangová a příznaková označení profesí. K dalším možnostem patří průzkum veřejného mínění zaměřený na užívání synonymních označení profesí, případně vhodnost užívání názvů zapisovaných anglicky a počeštěnou podobou. Vhodné by bylo taktéž vytvořit výkladový slovníček názvů těchto profesí.

9 Použité zdroje

Literatura

- BOZDĚCHOVÁ, I. (2014): K současnému tvoření složených názvů osob v češtině. In: Swetlana Mengel (Hg.): *Slavische Wortbildung im Vergleich. Theoretische und pragmatische Aspekte*. LIT-Verlag Dr. W Hopf, Berlin 2014 (= *Slavica Varia Halensia*, Bd. 12), s. 506–526.
- BOZDĚCHOVÁ, I. (2014): S čím kdo zachází (O názvech osob v současné češtině). In: Hrdlička, Milan. *Přednášky z 57. běhu LŠSS*, Praha: FF UK, s. 25–34.
- DANEŠ, F.; DOKULIL, M.; KUCHAR, J. (1967): *Tvoření slov v češtině 2*. Praha: Academia, s. 13–170.
- FILIPEC, J. a kol. (2010): *Slovník spisovné češtiny*. Praha: Academia.
- HRADLOVÁ, D. (2009): K slovo-tvorné utvárenosti vybraných neologismů. In: Šink, R.: *Čeština - jazyk slovanský 3*, sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí. Ostrava: Ostravská univerzita, s. 31–38.
- HUBKOVÁ, H. (2016): *Názvy současných profesí ve zdravotnictví*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.
- JANOVEC, L. (2013): Neologie. In: Adámková, P. *Studie k moderní mluvnici češtiny 4, Dynamika českého lexika a lexikologie*. Olomouc: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.
- KLÍMOVÁ, J.: Činitelská (a konatelská) jména v současném jazyce (na základě dat Českého národního korpusu). *Čeština doma a ve světě* 4, Praha: ÚČJTK FF UK, 2002, s. 297–302.
- LOTKO, E. (2000): Co odhaluje analýza neologismů v současné češtině? In: *Studia z filologii słowiańskiej ofiarowane profesor T. Z. Orłós*, Kraków, s. 137–141.
- LOTKO, E. (2008): O některých vývojových tendencích v současné slovní zásobě a jejich příčinách (na materiálu češtiny, slovenštiny a polštiny), In: Lotko, E.: *Srovnávací a bohemistické studie*, Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, s. 209–224.
- MARTINCOVÁ, M. (2005): Nová víceslovná pojmenování. In: *Neologizmy v dnešní češtině*. Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha, s. 212–231.
- MARTINCOVÁ, Olga. *Problematika neologismů v současné spisovné češtině*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, 1983.

MLEZIVA, E. (1996): Vliv společenských změn na vznik nových významů a výrazů v českém jazyce. In: *Slovo a slovesnost*, ročník 57, s. 283–296.

Mluvnice češtiny I (1986). Praha: Academia, s. 233–245, 260–266, 454–471.

MROVĚCOVÁ, L. (2009): Pojmenování nových profesí u pozic v oblasti ekonomiky a podnikání (v rusko-českém srovnávacím plánu). In: *Příspěvky k aktuálním otázkám jazykovědné rusistiky* (3). Sborník příspěvků z konference Aktuální otázky současné jazykovědné rusistiky. Brno 17. 4. 2009. Ed. J. Gazda. Tribun EU: Brno, s. 154–162.

OPAVSKÁ, Z. (2005): Nová pojmenování osob. In: *Neologizmy v dnešní češtině*. Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha, s. 19–39.

OPAVSKÁ, Z. (2005): Nová pojmenování ženských osob. In: *Neologizmy v dnešní češtině*. Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha, s. 40–53.

Příruční mluvnice češtiny (1995): Brno: NLN, s. 113–116, 140–144, 158–160.

ŠTÍCHA, F. (2011): Tvoření názvů osob (bytostí). In: *Kapitoly z české gramatiky*. Praha: Academia, s. 25–272.

ŠTÍCHA, F. a kol. (2013): *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, s. 97–126, 178–196.

ZIKOVÁ, M. (2001): Ke třem zdrojům lexikálních inovací (Na materiálu substantivních neologismů). In *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, s. 157–167.

ZIKOVÁ, M. (2001): Substantivní neologismy a jejich parasystémový charakter. *Naše řeč*, ročník 84, s. 81–89.

Internetové zdroje

Databáze excerpčního materiálu Neomat. Dostupná z WWW: <http://www.eda.fox1.cz/>.

Webové stránky kariérního a profesního poradenství. Dostupné z WWW: <http://www.etlabora.cz/>.

Mediální archiv Newton media. Dostupný z WWW: <http://www.mediasearch.newtonit.cz/>.

Úřad práce České republiky. Dostupný z WWW: <http://www.uradprace.cz/>.

Novinové zdroje

Učitelské noviny, rok 2015, č. 41–42

Učitelské noviny, rok 2015, č. 43–44

10 Příloha

10.1 Abecední seznam zkoumaných názvů profesí

2D compositor	anketář
3D generalist	application engineer pro platformu DMT
Account Clerk/pracovník účetních operací	aplikační inženýr
account manager	aplikační inženýr měřicí a regulační techniky
account manager v oblasti pohledávek	aplikant tepelné izolace
account manager zakázkové výroby	Application Engineer
Accounting Clerk	area manager
administrativně obchodní pracovník	architekt interiérů
administrativní pracovník call centra	architekt IS
administrativní pracovník leasingové společnosti	asistent auditora
administrativní pracovník nákupu	asistent dietologického centra
administrátor barevných tiskových zakázek	asistent dispečera dopravy
administrátor databází	asistent do věštiny a čajovny
administrátor dotací	asistent exportního oddělení
administrátor dotačních projektů	asistent finančního centra
administrátor e-shopu	asistent finančního konzultanta
administrátor exportu	asistent finančního poradce
administrátor internetového obchodu	asistent fotografa
administrátor IT	asistent hypotečního a pojišťovacího specialisty
administrátor IT infrastruktury	asistent kuchaře
administrátor projektu	asistent kvality v automotive
administrátor výzkumných programů	asistent makléřského obchodu
administrátor webu	asistent manager
administrátor zákaznického servisu	asistent manažera kvality
Advertising Marketing Management	asistent marketingového oddělení
agent dopravy a přepravy	asistent marketingu
agent reklamních obchodních služeb	asistent marketingu a obchodu
agroporadce	asistent na digitální tisk
analytik a vývojář softwaru a počítačových aplikací	asistent nákupního oddělení
analytik bezpečnosti ICT	asistent nákupu
analytik centrálních informačních systémů justice	asistent oddělení nákupu a zásobování
analytik ERP systému	asistent ochrany veřejného zdraví
analytik nákupu	asistent pedagoga
analytik obchodního oddělení	asistent personálního oddělení
analytik programátor informačních systémů	asistent pro lidi s mentálním postižením
animátor	asistent pro lidi se zdravotním postižením
animátor hry	asistent pro rodinu

asistent pro zviditelňování a	business a marketing manager
organizaci zábavných vnitřních a	business assistant
outdoor událostí	business controller
asistent prodeje	business department assistant
asistent prodeje luxusní módy	business developer
asistent projektového manažera	Business Kouč
asistent realitní kanceláře	CAD Engineer
asistent realitního makléře	CAD Engineer NX
asistent reklamního oddělení	CAD konstruktér
asistent ředitele společnosti	cenař
asistent servisních techniků	controller
asistent servisu	credit manager
asistent soudce	čerpač
asistent v kosmetickém studiu	daňový poradce
asistent v realitní kanceláři	daňový specialista
asistent vedení skupiny	dealer poker texas hold'em
asistent vedení společnosti	dělník lepení vlasových pramenů
asistent vedoucího oddělení	dělník na rybí farmě
stavebního softwaru	dělník rekultivace
asistent vykonavatele soudního	dělník rozvážkové služby
exekutora	dělník technologického čištění
asistent výroby a prodeje	dělník v oblasti třídění obchodu
asistent zakázek	dělník v oblasti výstavby budov
asistent zákaznické linky	dělník v pěstební činnosti
asistent zákaznického centra	dělník zabezpečovacích a
asistent zákaznického servisu	kamerových systémů
asistent zubního lékaře	dentální hygienik
asistent zubního technika	dentální hygienista
audio-vizuální technik	design lead engineer
auditor kvality	designer
autočalouník	designér
autodiagnostik	designér nábytku
autokarosář	detektiv v marketu
autoklempíř	detektiv/strážný v obchodním řetězci
autotronic	diagnostik
autotronik	dietní sestra
back office	dispečer dodávkové dopravy
Back Office Manager	dispečer dodávkových vozů
balič nerezových profilů	dispečer hotline
bankéř pro firemní klientelu	dispečer junior
bankéř pro podnikatele	dispečer mezinárodní dopravy
bankovní koncipient	dispečer mezinárodního
bankovní makléř	autotransportu
barista	dispečer nákladní dopravy
barista v mobilní kavárně	dispečer pultu PCO
bezpečnostní pracovník	dispečer realizací
bezpečnostní pracovník pro retail	dispečer rozvozových vozidel
bezpečnostní referent	dispečer sanitní dopravy
biomedicínský technik	dispečer spedice
bookmaker	dispečer stavební mechanizace

dispečer v autodopravě	expedient v masném průmyslu
dispečer vnitrostátní a mezinárodní dopravy	export koordinátor
dispečer zájezdové dopravy	export manager
dispečer zásobování a výroby	export manažer
disponent	export sales manager
disponent dopravy	exportní manažer
disponent kamionové dopravy	exportní produktový specialista
disponent logistiky	facebook campaign strategist
disponent mezinárodní dopravy	facility manager
disponent přepravy	Fand B manager (hotelový provozní)
distributor letáků	farmaceutický asistent
distributor zákaznických novin	farmaceutický laborant
division manager/logistics assistant	farmaceutický reprezentant
domácí pracovník	finanční a bankovní koncipient
dopravní dispečer	finanční a pojišťovací poradce
dopravní dispečer junior	finanční analytik
doručovatel letáků a adresných zásilek	finanční analytik junior
doručovatel listovní motorizovaný	finanční asistent
doručovatel novinové služby	finanční koncipient
doručovatel tisku	finanční konzultant
dotační poradce	finanční makléř
drtič plastů	finanční poradce
DTP operátor	finanční specialista
EHS specialista	finanční úvěrový specialista
ekonom controllingu	finanční zprostředkovatel
ekonom neziskové organizace	flash animator
ekonomický analytik	florista
ekonomický poradce	FMEA moderátor
ekonorista	fotolaborant
electrical maintenance manager	Front Office Senior Supervisor
elektronik	fundraiser
elektronik konstruktér junior	fyzioterapeut
elektroprojektant/elektro projektant	garanční technik
Embedded SW engineer	garant prodeje/ area sales manager
energetický poradce	gastroenterolog
energetik	gastropracovník
ergoterapeut	GCC konzultant
ERP – systémový správce	genealog
e-shop manager	grafický designér
etalonážní technik	grafik na přípravu dat k tisku
etoped	grafik v multimédiích
exekutorský kandidát	greeter
exekutorský koncipient	guard
exkluzivní finanční poradce	Guest Relations Office
exkluzivní pojišťovací poradce	handling agent (koordinátor odbavení)
exkluzivní poradce	headhunter
expedient	holding operátor
expedient kulatiny	hostes
	housekeeping manažer

HR assistant
 HR coordinator
 HR generalista
 HR specialista
 hypoteční analytik a asistent
 hypoteční bankéř
 hypoteční makléř
 hypoteční poradce
 hypoteční specialista
 chemik – technolog VAV – junior
 chemik organik
 chemik technolog senior
 Chief Accountant
 chodící reklama
 chovatel cizokrajných zvířat
 chovatel exotických zvířat
 chovatel křepelek
 importér
 informatik VT
 informátor
 inkasista pohledávek
 inspektor BOZP
 inspektor finální kontroly
 inspektor kvality
 inspektor kvality autosoučástek
 inspektor likvidace škod
 inspektor oddělení kontroly a úspory energie
 inspektor pro kontrolu potravin
 inspektor pro kontrolu vína
 inspektor prodejen
 instruktor a administrátor sportovních aktivit
 instruktor sportovních kurzů
 instruktor zábavných aktivit
 interiérový designer
 International Sales Executive
 internetový obchodník
 interní auditor
 investiční a bankovní poradce
 investiční makléř
 investiční manager
 investiční obchodník
 investiční poradce
 investiční referent
 investiční ředitel
 investiční specialista
 investiční technik
 inzertní manager
 inženýr automatizace

inženýr kvality
 inženýr kvality senior
 inženýr v jakosti a environmentu
 inženýr zákaznické kvality
 junior art director
 junior bankéř pro firemní klientelu
 junior controller pro výrobní a procesový controlling
 Junior Database Software Engineer
 junior IT specialista
 junior konstruktér
 junior konzultant
 junior manager
 junior marketingový koordinátor
 junior office manager
 junior operátor oddělení údržby
 junior sales
 junior sales manager
 junior specialista oddělení
 převodovkárny
 junior specialista oddělení výroby
 junior specialista úseku nákupu dílů
 junior technik CN obráběcích strojů
 junior technik kvality
 junior technolog
 junior technolog výroby
 Key Account Manager
 klientský poradce
 klientský pracovník
 kodér webových stránek
 komerční dispečer
 koncipient finančních a bankovních služeb
 konstruktér – junior
 konstruktér 3D
 konstruktér 3D solidworks
 konstruktér autocad
 konstruktér bezbariérových vozidel
 konstruktér CAD
 konstruktér junior
 konstruktér klimatizačních jednotek
 konstruktér lisovaného nářadí – senior
 konstruktér obalů
 konstruktér optik junior
 konstruktér projektant automatizovaných a robotizovaných zařízení
 konstruktér senior
 konstruktér senior v systému CAMA

konstruktér v systému catia junior
Kontrol Engineer
kontrolor 3D měření
kontrolor a testovač v elektronické výrobě
kontrolor defektoskopie
kontrolor dopravní obslužnosti
kontrolor jakosti
kontrolor kvality
kontrolor kvality – resident
kontrolor kvality SBU NCL
kontrolor pro 3D měřicí přístroje pro oblast kovoobrábění
kontrolor vibrolité výroby
kontrolor vystavování zboží
konzultant a organizátor zájezdů
konzultant a pracovník technické podpory
konzultant autopojištění
konzultant CATIA v senior
konzultant ERP
konzultant ERP systému
konzultant firemních klientů
konzultant informačního software
konzultant informačních systémů
konzultant IT
konzultant lázeňských procedur
konzultant partnerské prodejny
konzultant po telefonu
konzultant pro firemní klientelu
konzultant pro komunikaci s vietnamskými klienty
konzultant pro podporu vývoje dítěte
konzultant prodeje
konzultant prodejny
konzultant v klientském centru podpory
konzultant v oblasti dotací a problematiky fondů EU
konzultant v oblasti energetiky s produktem RWE
konzultant v oblasti energií
konzultant v reklamě
konzultant ve fitness pro ženy
konzultant zákaznické linky
konzultant zákaznického centra
konzultant zákaznického servisu
konzultant značkové prodejny
kooperant
koordinátor BOZP junior

koordinátor BOZP na staveništi
koordinátor dobrovolníků
koordinátor dopravy
koordinátor firemních projektů
koordinátor lokality
koordinátor péče
koordinátor personální agentury
koordinátor pobytů
koordinátor PR aktivit
koordinátor prodeje
koordinátor projektů
koordinátor staveb
koordinátor výroby kvality
koordinátor vývoje mobilních aplikací
koordinátor výzkumných projektů
koordinátor vzdělávacích aktivit
koordinátor zakázek
koordinátor zásilek
koordinátor zpracovatelů
korepetitor
kosmetik
kreativec
kreativní grafik
kreativní pomocník do kuchyně
krupier
kurýr
kvalitář textilu
laborant kalibrační laboratoře
laborant ve stomatologii
Launch Manager
leader výroby
leasing manager
ledař
lékař na oddělení následné péče
lékař na oddělení nukleární medicíny
lékař pro domácí hospicovou péči
lékař v oboru lékařské mikrobiologie
lektor čtení technických výkresů
lektor dalšího vzdělávání
lektor GT&T
lektor komunikačních technik
lektor logistiky skladování
lektor manažerských dovedností pro strojírenskou výrobu
lektor obchodních dovedností pro autoservis
lektor oblasti sociálních služeb
lektor odborných kurzů
lektor poradenského programu

lektor práce v autocadu a autodesk inventoru
lektor primární prevence
lektor programů primární prevence
lektor rekvalifikačního kurzu
likvidátor škod
Linguistic Services Manager
load control agent
logistic
logistický inženýr pro neustálé zlepšování
logistik
logistik dopravy
logistik IT techniky
Maintenance Operator/údržbář
maintenance technician
manager kvality
manager nákupního oddělení
manager servisu
manažer cestovního ruchu
manažer controllingu a finančního řízení společnosti
manažer dopravy
manažer exportu
manažer firemních projektů
manažer firmy
manažer fleetových zákazníků
manažer implementace systému řízení výroby
manažer informační bezpečnosti
manažer jakosti a BOZP
manažer kalkulace zásilek
manažer kooperací
manažer kvality
manažer kvality přímé péče
manažer lidských zdrojů
manažer logistiky
manažer maloobchodních prodejen
manažer materiálové skupiny
manažer nákupu
manažer národních projektů
manažer obchodní skupiny
manažer obchodního týmu
manažer péče o zákazníky
manažer pěstování bylinek a jedlých hub
manažer pobočky
manažer pro zákazníky
manažer prodeje

manažer prodeje zdravotnických prostředků
manažer projektu EU
manažer provozu
manažer QA
manažer realizace zakázek elektroinstalací
manažer servisního logistického centra
manažer týmu
manažer údržby
manažer ve fitness pro ženy
manažer vzdělávání obchodního směru
manipulační dělník
manipulant a výstupní kontrolor
manipulant expedice
manipulant výroby
Manufacturing Planner
marketingový a PR specialista
marketingový konzultant
marketingový poradce
marketingový pracovník
marketingový referent
marketingový specialista
masér
masér orientálních technik
masér pro filipínské masáže
masér thajských masáží
materiálový disponent
mechanik trainee
mechanizátor lesní výroby
Method Enginner
metodik a analytik finančního trhu
metodik prevence
metodik účetnictví
metrolog
metrolog – kvalitář
metrolog na oddělení zdravotnické techniky
mezinárodní svářečský inženýr
mikrobiologický laborant
mikroelektronik
mobilní asistent
mobilní reprezentant
módní poradce pánské luxusní konfekce
monitorovacího systému
montážní technik fotovoltaických elektráren

montážník krbů
montér dopravního značení
montér kabelových
telekomunikačních sítí
montér metalických sdělovacích sítí
montér optických sítí
montér vratové techniky
montér vzduchotechniky
montér zimních zahrad
myč černého nádobí
nákupčí analytik
nákupčí junior
nákupčí privátních výrobků
návrhář a správce databáze
návrhář interiérů
návrhář svítidel
návrhář SW – junior
Network Specialist
nutriční asistent
nutriční poradce
nutriční terapeut
obchodně-administrativní pracovník
obchodně-technický asistent
obchodně-technický konzultant
obchodně-technický manager
obchodně-technický manažer
obchodně-technický pracovník
obchodně-technický zástupce
obchodní a marketingový referent
obchodní a projektový manažer
obchodní asistent
obchodní konzultant
obchodní koordinátor
obchodní makléř
obchodní manager
obchodní manažer
obchodní manažer – export
obchodní poradce
obchodní poradce pro komunikaci se
zákazníky
obchodní referent
obchodní referent pro telemarketing
obchodní reprezentant
obchodník na prodejně s robotikou
obchodník po telefonu
obchodník s nemovitostmi
obchodník v malé energetice
obchodník zákaznického kontaktního
centra

obchodník zákaznického kontaktního
místa
oblastní manager
oblastní manažer
obsluha (svařovacího) robota
obsluha 3D CNC měření
obsluha apretační linky
obsluha bioplynové stanice
obsluha call centra
obsluha CNC
obsluha CNC brusky
obsluha CNC obráběcího centra
obsluha CNC obráběcího laseru
obsluha CNC stroje/ strojů
obsluha CNC laserové řezačky
obsluha drtiče plastů
obsluha elektroerozivních strojů
obsluha etiketovacího stroje
obsluha extrudéru
obsluha finišeru
obsluha infopultu
obsluha kamerového systému
obsluha laserových strojů
obsluha laseru
obsluha logistických zařízení
obsluha manipulačního vozíku
obsluha mobilních plošin
obsluha mycí linky
obsluha pizzerie
obsluha plazmového palicího stroje
řízeného PC
obsluha průmyslových robotů
obsluha recepce fitness
obsluha recyklační linky
obsluha recyklační linky na odpadové
plasty
obsluha recyklačního centra
obsluha robotického pracoviště
obsluha RTP
obsluha rychlého občerstvení
obsluha sportovních zábavných
atrakcí
obsluha telefonní centrály
obsluha tvořivých dílen
obsluha twillového plotru
obsluha ve fast foodu
obsluha ve svatebním salonu
obsluha vodního paprsku
obsluha výdejního okna fast food
obsluha wellnes

obsluha wellnes centra
obsluha zneškodňovací stanice
odborník v inkubaci a dorostu
křepelek
odborný administrativní pracovník
odborný asistent manažera pobočky
odborný bankovní poradce
odborný pracovník nákupu
odborný prodejce koupelen
odborný referent ochrany spotřebitele
odborný referent rozhodování sporů
odborný telefonický prodejce
office manager
office manažer
online administrátor sportovních aktivit
online marketing specialista
online marketingový a grafický specialista
on-line prodejce
Operational Worker
operátor aktivního telemarketingu
operátor autoklávů
operátor automatické linky CNO
operátor automatické optické inspekce
operátor balicího centra
operátor bioplynové stanice a obsluha řídicí linky
operátor call centra
operátor CNC laseru
operátor CNC soustruhu
operátor diagnostického zařízení
operátor digitálního tisku
operátor DTP
operátor DTP studia
operátor energetického bloku
operátor e-shopu
operátor extruzní linky
operátor GMT lisu
operátor helpdesku
operátor internetového obchodu
operátor junior
operátor kanalizačního centra
operátor konferencí a událostí
operátor kontaktního centra
operátor kvality
operátor lakovny
operátor laserového řezacího zařízení
operátor linky

operátor logistiky
operátor na navolávání schůzek
operátor na PC
operátor oddělení péče
operátor oprav počítačových serverů
operátor osazovací linky a inspekčních testerů DPS
operátor paletizační a sušicí linky
operátor pasivní linky
operátor PCO
operátor pro firemní klientelu
operátor procesu
operátor rentgenu
operátor robota
operátor skibusů
operátor skladu
operátor SMT linky
operátor stroje fiber laser – bystronic
operátor svařovacího robota
operátor telefonního panelu
operátor telemarketingu
operátor v call centru
operátor výpočetní techniky
operátor výrobní linky
operátor výroby
operátor zákaznického servisu
optometrista
organizátor – realizátor domácích služeb
organizátor – realizátor technických služeb
organizátor zábavně-vědomostních hospodských kvízů, společenských soutěžních událostí
osobní asistent
osobní asistent sociálních služeb
osobní bankéř
osobní trenér
ošetřovatel řezaných květin
OTK-kontrolor
ověřovatel dávek v agendě příspěvku na péči a dávek OZP
oživovač elektronických výrobků
Packaging Lead
palič CNC pálicího stroje
pečovatel v sociálních službách
pedagog volného času
pedopsychiatr
performance manager
personalista

personalista junior
personalista specialista
personalista specialista rozvoje
lidských vztahů
personalista v oblasti vzdělávání a
rozvoje lidských zdrojů
personální asistent
personální manažer
personální referent
personální účetní
pěší doručovatel propagačních
materiálů
PHP Developer
picker
pilot horkovzdušného balonu
pisatel EU projektů
pizzař
planner
plánovač kvality
plánovač výroby v automotive
plant controller
plastikářský inženýr
plating operátor – obsluha výrobní
linky
podpora prodeje
pochůzka s reklamou
pojistný specialista
pojišťovací makléř
pokladní v samoobslužné restauraci
pomocník pizzerie
pomocník údržby zeleně
pomocný dělník pro revitalizaci
kolejových tratí
poradce na přepážkovém pracovišti
poradce občanské poradny
poradce pro finanční plánování
poradce pro rodinné finance
poradce v oblasti investičních kovů
poradce výživy
poradce zdravého životního stylu
poradce/specialista v outdoorovém
obchodě
poradenský pracovník
pouliční prodávač rychlého
občerstvení
pověřený manažer kvality
PQE Engineer v nákupním oddělení
PR manažer
PR specialista
PR společnosti

pracovník 3D kontroly
pracovník call centra
pracovník cestovního ruchu v letecké
dopravě
pracovník controllingu
pracovník defektoskopie
pracovník dopravního značení
pracovník e-shopu
pracovník e-shopu/copywriter
pracovník expedice
pracovník fyzikální terapie
pracovník grafického studia
pracovník infocentra
pracovník infopointu
pracovník informačního centra
pracovník internetového obchodu
pracovník klientského obchodního
místa
pracovník klientského servisu
pracovník komunikace na prodejně
pracovník kontroly cen a marketingu
pracovník kontroly zásob
pracovník kozí farmy
pracovník logistického místa
pracovník marketingu
pracovník marketingu prodeje
pracovník metrologie
pracovník mezioperační a finální
kontroly výrobní linky
pracovník na točení zmrzliny
pracovník na výrobu pizzy
pracovník náhradní rodinné péče
pracovník obálkování
pracovník obchodního klientského
místa
pracovník obsluhy dokladového
centra
pracovník obsluhy hydročističe a
monitorovacího systému
pracovník odbavovacího centra
pracovník odbytu odpadů
pracovník oddělení kalkulací
pracovník oddělení kvality
pracovník oddělení propagace a
celoživotního vzdělávání
pracovník odvozu a recyklace odpadů
pracovník péče o děti v domácnosti
pracovník péče o klienty
pracovník plazmy – management
trainee

pracovník pneuservisu
 pracovník podpory prodeje
 pracovník poštovních služeb
 pracovník pro navrhování, výrobu a instalaci reklamy ze samolepicích fólií
 pracovník pro obsluhu robotizovaného svářečského pracoviště
 pracovník pro sběr dat
 pracovník pro stavu party stanů/pódíí
 pracovník pro telemarketing
 pracovník pro tvorbu technické dokumentace
 pracovník pro volný čas
 pracovník pro výrobu a instalaci reklam
 pracovník prodeje a marketingu
 pracovník propagace a marketingu
 pracovník provozu pivních lázní
 pracovník při výrobě reklamních transparentů a billboardů
 pracovník příjmu a expedice prádla
 pracovník příjmu sázek
 pracovník přímé obslužné péče
 pracovník přímé péče
 pracovník recyklační linky
 pracovník reklamačního oddělení
 pracovník rezervací call centra
 pracovník rychlého občerstvení
 pracovník sběru dat/informací
 pracovník sektoru marketingu
 pracovník sektoru nákupu nemovitostí
 pracovník servisního centra
 pracovník servisního oddělení
 pracovník ski a cykloservisu
 pracovník strategického nákupu
 pracovník strategického nákupu a prodeje
 pracovník tvorby a prodeje internetových stránek
 pracovník v internetovém obchodě
 pracovník v minimlékárně
 pracovník v oblasti informačních technologií
 pracovník v oblasti propagace a reklamy
 pracovník v reklamní dílně
 pracovník v sociálních službách

pracovník v sociálních službách pro přímou obslužnou péči
 pracovník v zooshopu
 pracovník výroby a lepení reklamy
 pracovník vztahů k veřejnosti
 pracovník wellnes
 pracovník zákaznického centra
 pracovník zákaznického oddělení
 pracovník zákaznických služeb
 pracovník zásahové jednotky
 pracovník zeleně
 preparátor
 presstechnik
 probační úředník
 procesní inženýr
 Process development engineer
 Process Engineering – asistent
 preventivní údržby
 prodavač a výpravčí tůr
 prodavač čerstvého servisu
 prodavač designového a technického osvětlení
 prodavač do hobby marketu
 prodavač do chráněného bufetu
 prodavač do oddělení sanita
 prodavač infocentra
 prodavač papírových sáčků do vysavačů
 prodavač pizzy
 prodavač pralinek
 prodavač prodejního stánku v obchodním centru
 prodavač rychlého občerstvení
 prodavač sáčků do vysavače
 prodavač točené zmrzliny
 prodavač v Bubble tea baru
 prodavač v mobilním stánku
 prodavač v pizzerii
 prodavač v rychlém občerstvení
 prodavač v zahradním centru
 prodavač ve fast foodu
 prodavač ve zdravé výživě
 prodavač výrobků z chráněné dílny
 prodavač zdravých potravin a delikates
 prodejce bankovních produktů
 prodejce cloudových služeb
 prodejce finančních produktů

prodejce informačních a
komunikačních technologií
specialista
prodejce led osvětlení
prodejce na farmářských trzích
prodejce po telefonu
prodejce prémiových užitkových
vozů
prodejce projektu – junior
prodejce se zaměřením na on-line
prodejce sportovní výživy
product data management
administrátor
product quality expert
produkt development engineer
Produkt Engineer
Produkt Manager
produkt manager síťovin
produkt technik
produktivní manažer
produktový designér
produktový konzultant
produktový manager v internetovém
obchodě
produktový manažer
produktový manažer e-shopu
produktový specialista
produktový specialista pro občany
profesionální hospodyně
profesionální sportovec – futsalista
programátor
programátor a obsluha 3D měřicího
zařízení
programátor CAM
programátor CN fréz
programátor CNC
programátor CNC strojů
programátor Java
programátor NC strojů
programátor PLC
programátor svařovacího robota
programátor vysekávacího centra
finnpowder
programový a propagační referent
project coordinator
project leader
project manager
project manager junior
project manager v cestovním ruchu
projektant elektro

projektant interiérového studia
projektant sítí elektronických
komunikací
projektant technologie
farmaceutických výrob
projektant/konstruktor světelných
reklam
projektový asistent
projektový konzultant
projektový manager
projektový manažer
projektový manažer – junior
projektový manažer – koordinátor
překladatelských zakázek
projektový manažer after sales
projektový manažer investičních akcí
promotér
promotér kosmetiky
promotér farmacie
promotér prodejny
proofreader
propagační pracovník
propagační referent
průvodce elektrárny
průvodčí junior
přejímací technik autoservisu
přepážkový pracovník
přepážkový konzultant
přepážkový konzultant
v bankovníctví
přijímací technik servisního oddělení
přípravář kontejnerů
psychiatr v detenčním ústavu
purchaser – trainee
Quality Customer Engineer
quality division direktor
Quality Engineer
quality engineer customer liaison
(inženýr kvality stylu se zákazníkem)
Quality Engineer Production
quality kontrol assistant
Quality Manager
realitní specialista
realizační technik
realizační technik v reklamní výrobě
redaktor internetového magazínu
reeriter/researcher
referent ACR se specializací na PR
referent administrativy pro laboratoř
a marketing

referent BOZP a PO
 referent dopravy a přepravy
 referent energetických aukcí
 referent exportního oddělení
 referent importu
 referent kvality
 referent logistiky
 referent marketingu
 referent neustálého zlepšování
 referent obchodu a propagace
 referent oddělení financí a
 controllingu
 referent odpadového hospodářství
 referent operativního nákupu
 referent pohledávek
 referent pojistné kanceláře
 referent pro akreditace
 referent prodeje
 referent propagačního oddělení
 referent příjmu oprav
 referent reklamy
 referent rezervací
 referent servisního oddělení
 referent servisního střediska
 referent servisních služeb
 referent servisu
 referent sociální péče
 referent veřejných zakázek
 referent vidimace, legalizace a Czech
 Pointu
 referent zakázkového oddělení
 referent zákaznického servisu
 regionální exportní manažer
 regionální manager
 regionální manažer
 rehabilitační masér
 reklamační technik
 reklamní konzultant
 reklamní návrhář/grafik
 reklamní pracovník
 rekultivační dělník
 reprezentant call centra
 reprezentant přepážky
 reprezentant společnosti
 reprezentant značkové prodejny
 research coordinator
 Research Engineer – Tribologist
 research executive
 reservations sales manager
 Resident Engineer

Ressource Coordinator
 restaurant manager
 retenční specialista
 rezident zákaznické kvality
 režista
 risk manažer – analytik úvěrového
 rizika
 robotik
 rodinný analytik
 roznašeč letáků
 roznašeč propagačních materiálů
 rozvozce obědů
 rozvozce pro pizzerii
 ředitel rozvoje
 řídící obchodní reprezentant
 řídící pracovník v oblasti účetnictví a
 kontrolingu
 sádrokartonář
 sales & marketing manager
 sales engineer
 sales executive
 sales manager
 sales manager – specialist junior
 sales representative
 samostatný obchodník v oboru realit
 samostatný referent propagace
 samostatný referent zásobování
 sanační dělník
 SAP expert pro oblast výroby/
 logistiky
 SAP konzultant pro oblast logistiky
 SAP konzultant pro oblast reportingu
 saunér
 sběrač žampionů
 security asistent pro IT
 senior artist
 senior assistant manager oddělení
 vývoje dílů
 senior cad draftsman
 senior controller
 senior designer pro lisování
 senior inženýr konstruktér
 průmyslových strojů a zařízení
 senior konstruktér
 senior konstruktér strojní
 senior konzultant client services
 senior manager
 senior sales manager
 SEO specialista
 Service Planner

servisman
servisní elektrotechnik
servisní inženýr zdravotnické
techniky
servisní poradce
servisní pracovník
servisní technik
servisní technik IT
servisní technik kamerových a
zabezpečovacích systémů
seřizovač CNC strojů
seřizovač robotického pracoviště
seřizovač v sektoru robotů nebo
svařování
sestra perioperační péče
shift leader
shop assistant
simulant
simulant junior
sirupář
sjednavatel energetických úspor
energie
sjednavatel telekomunikačních služeb
skladník – vychystávač
skladník e-shopu
skladník v mezinárodním zasilatelství
skladový operátor
směnárenský pokladník
směnárník
Smiling Guard/podpora prodejny
sociálně pedagogický pracovník
sociální pracovník péče o duševně
postižené
software engineer
softwarový specialista
softwarový vývojář
somatoped
sommeliér
Sous Chef
specialista administrace požadavků
specialista akustických staveb
specialista Backoffice
specialista BOZP
specialista CAD specialista CAMA
V5
specialista dodavatelské kvality
specialista firemní propagace
specialista Help-Desk – správce
aplikací
specialista internetového obchodu

specialista investičních projektů EU
specialista kalkulací a plánování
specialista kalkulací, cen a nákladů
specialista komunikace
specialista koupelnového studia
specialista linky pro zákazníky
specialista marketingu
specialista na CFD simulace
specialista na farmě
specialista na insolvence
specialista na polymery a zpracování
plastů
specialista na realizaci webinářů a
videoškolení
specialista na sjednávání schůzek
specialista na sociální síť
specialista náboru
specialista nákupu
specialista neživotního pojištění
specialista obchodní činnosti
specialista oddlužení fyzických osob
specialista on-line marketingu
specialista parkovišť P+R
specialista podpory obchodu
specialista podpory podnikání
specialista pro investice a prémiové
bankovníctví
specialista pro korporátní a retailovou
klientelu
specialista pro navigační systémy
specialista pro optimalizaci
výrobního procesu
specialista pro podporu podnikání na
africkém kontinentu
specialista pro správu klientů
specialista pro zpracování zakázek
v železniční a silniční dopravě
specialista prodeje
specialista prodeje zákaznického
centra
specialista prodejního centra
specialista projektové kvality
specialista průzkumu trhu
specialista QA junior
specialista QA senior
specialista QA trainee
specialista registrací – junior
specialista registrací – senior
specialista registrací – trainee
specialista řešení pohledávek

specialista řízení dotací a grantů
 specialista řízení úvěrů
 specialista řízení výkonnosti senior
 specialista simulací
 specialista SW implementace
 specialista telefonního vymáhání
 specialista testování junior
 specialista úklidu
 specialista v oblasti bezpečnosti dat
 specialista v oblasti databází a počítačových sítí
 specialista v oblasti eventů a sponzoringu
 specialista v oblasti kvality a certifikace systému řízení
 specialista v oblasti marketingu a PR
 specialista v oblasti personálního řízení
 specialista v oblasti prodeje a nákupu informačních a komunikačních technologií
 specialista v oblasti propagace a reklamy
 specialista v oblasti public relations
 specialista v oblasti řízení rizik
 specialista v oblasti výživy
 specialista v oboru financí
 specialista v pojišťovnictví
 specialista ve vývoji testování elektronických systémů
 specialista zákaznické kvality
 specialista zlepšování procesů
 specialista životního prostředí – junior
 speciální kuchař
 speciální pedagog
 speditér
 speditér MKD
 sportovní masér a terapeut
 sportovní poradce
 správce a propagátor e-shopu
 správce bezdrátové počítačové sítě
 správce bytového portfolia
 správce databáze webové stránky
 správce databází
 správce e-shopu
 správce farmy
 správce informačního systému
 správce informačních a komunikačních technologií

správce informačních technologií
 správce internetové reklamy
 správce IS
 správce IT infrastruktury
 správce klubu a organizační pracovník
 správce meditačního centra
 správce počítačových sítí
 správce pohledávek
 správce pojistného kmene
 správce pozemku lesní školky
 správce sítí
 správce systémů technické ochrany
 správce vozového parku
 správce webových stránek
 statik pro dřevostavby
 stevard na autobusových linkách
 strategický nákupčí
 strategický obchodní manažer
 strojní inženýr senior
 strojní inženýr ve výzkumu a vývoji
 strojní konstruktér junior
 strojní konstruktér senior
 strojní mechanik CNC
 strojník minibagru
 supervisor recepce restaurace
 supervisor výroby
 supervizit
 supervizit dalšího vzdělávání
 supervizor call centra
 supervizor dodavatelů nástrojů
 supervizor kontaktního centra
 supervizor logistiky
 supervizor výrobní jednotky
 supervizor výroby
 Supplier Quality Engineer
 Support Engineer
 SW analytik
 SW technik pro měření a regulaci
 System Test Inženýr
 systémový administrátor
 systémový inženýr
 šaržista
 šéfcukrář
 školitel v oblasti měkkých dovedností
 tantra masér
 tazatel
 team leader
 technicko-produktový manager
 technický nákupčí

technický pracovník QC junior
 technický pracovník QC senior
 technický specialista
 technik 3D měření
 technik a konzultant informačního systému
 technik atrakcí
 technik bezdrátových technologií
 technik bezpečnosti práce a EMS
 technik datových sítí
 technik defektoskopie
 technik dispečer
 technik dohledového centra
 technik dopravních nehod
 technik dozrávání banánů
 technik drobných zakázek
 technik elektronik
 technik horkovzdušného balonu
 technik hotline
 technik HPDC (Higr Pressure Die Casting)
 technik IT
 technik jakosti SQM
 technik kvality
 technik kvality junior
 technik likvidace pojistných událostí
 technik na ověřování tachografů
 technik ohnivzdorného zdiva
 technik oprav mobilních telefonů
 technik péče o hmotný majetek
 technik pro monitoring
 technik prodeje
 technik projektu
 technik provozu informačních a komunikačních technologií
 technik přípravy a realizace investic
 technik recyklační linky
 technik řízení jakosti projektu
 technik servisu junior
 technik sítí elektronických komunikací
 technik strategického nákupu
 technik svařování junior
 technik úpravy vody
 technik výroby junior
 technik výroby senior
 technik WIFI
 technik WIFI zařízení
 technolog čištění odpadních vod
 technolog divize P4 junior

technolog divize P4 senior
 technolog divize P4 trainee
 technolog do engineeringu
 technolog FS junior
 technolog junior
 technolog plastikářské výroby
 technolog senior
 technolog sítotisku
 technolog VF kabelů
 telefonický konzultant
 telefonista call centra
 telefonní agent
 telefonní asistent
 telefonní bankéř
 telefonní konzultant
 telefonní operátor
 telefonní specialista
 telemarketingový specialista
 terénní pracovník
 terénní pracovník s rodinami ve vyloučených romských lokalitách
 test administrátor
 test engineer
 test technik finančního produktu
 testovací inženýr
 testovací pracovník
 thajský masér
 Trade Segmentation Executive
 trainee
 trainee konstruktér elektroniky
 trainee výrobního úseku
 training manager
 trenér fitness
 trenér kickboxingu
 trenér měkkých dovedností
 trenér prodejního týmu
 trenér prodejních dovedností
 trenér skupinových sportů
 tryskač – metalizér
 týmový vedoucí reklamace
 účetní senior
 učitel ICT
 učitel informačních a komunikačních technologií a správce sítě
 údržbář administrativních budov
 úvěřář
 úvěrový poradce
 úvěrový specialista
 UX designér
 vazač květin

vazač železných výztuží
vedoucí azylového domu
vedoucí controllingu
vedoucí dispečer call centra
vedoucí koupelnového studia
vedoucí křepelčí farmy
vedoucí kvality
vedoucí marketingu PR
vedoucí nákupního týmu
vedoucí obchodního místa
vedoucí odboru controllingu
vedoucí oddělení metodiky a
Governmentu
vedoucí oddělení volnočasových
aktivit
vedoucí pracoviště silniční laboratoře
vedoucí programu pro práci se
sociálně znevýhodněnými rodinami
vedoucí projektů nákupu
vedoucí referátu návštěvnického
provozu
vedoucí rejstříku
vedoucí servisního a reklamačního
oddělení
vedoucí úklidový operátor
vedoucí úseku přímé péče
vedoucí zájmového kroužku
venkovní prodejce
video administrátor sportovních
aktivit
vizuální kontrolor
vozový disponent
vozový speditér
výdejčí jídel
výdejčí pokrmů
výhradní obchodní zástupce
vychystávač materiálu
výjezdový technik u dopravních
nehod
vykonavatel soudního exekutora
výkonný ředitel v oblasti automotive
výkresář v AutoCADu
výkupčí kovového odpadu

výrobce kebabu
výrobní kontrolor
výrobní technolog
výstavář
výškový specialista
vyšší soudní úředník na exekčním
oddělení
výtvarník v multimédiích
vývojář
vývojář Embedded Linux
vývojář mobilních aplikací
vývojový inženýr
vývojový konstruktér
vývojový pracovník junior
vývojový pracovník trainee
výzkumný pracovník pro výzkum a
vývoj nanovláken z biopolymerů
vzorkovatel na poli
warehouse operator
warehouse Supervisor
warranty and RnD Engineer
web copywriter
web master
webdesigner
webdesigner/ux specialista
webeditor
webmaster
www a seo administrátor
zákaznický servis v pizzerii
zaměstnanec šnečí farmy
zástupce vedoucího kvality
zástupce zákaznického centra
zástupce zákaznického servisu
zdravotní sestra/bratr
v balneoprovozu
zdravotní sestra/bratr v terénní
domácí péči
zkušební technik
značkař silnic
zubní laborant

10.2 Tematicky rozčleněný seznam názvů profesí

10.2.1 Oblast administrativy

administrátor barevných tiskových zakázek	headhunter
administrátor e-shopu	holding operátor
administrátor internetového obchodu	HR Generalista
administrativně obchodní pracovník	inspektor likvidace škod
administrativní pracovník nákupu	inspektor oddělení kontroly a úspory energie
administrátor projektu	inzertní manager
administrátor výzkumných programů	inženýr v jakosti a environmentu
analytik obchodního oddělení	inženýr zákaznické kvality
analytik nákupu	junior controller pro výrobní a procesový controlling
area manager	junior konzultant
asistent manager	junior manager
asistent manažera kvality	junior office manager
asistent personálního oddělení	junior specialista úseku nákupu dílů
asistent pro zviditelňování a organizaci zábavných vnitřních a outdoor událostí	kontrol Engineer
asistent projektového manažera	kontrolor dopravní obslužnosti
asistent realitní kanceláře	kontrolor kvality
asistent ředitele společnosti	kontrolor vystavování zboží
asistent servisu	konzultant pro firemní klientelu
asistent soudce	konzultant prodejny
asistent v realitní kanceláři	konzultant v oblasti dotací a problematiky fondů EU
asistent vedení společnosti	kooperant
auditor kvality	koordinátor BOZP junior
back office	koordinátor BOZP na staveništi
Back Office Manager	koordinátor firemních projektů
business a marketing manager	koordinátor personální agentury
business assistant	koordinátor pobytů
Business Controller	koordinátor projektů
business department assistant	koordinátor staveb
business developer	koordinátor výzkumných projektů
dispečer realizací	koordinátor zakázek
dispečer zásobování a výroby	koordinátor zpracovatelů
division manager/logistics assistant	Launch Manager
EHS specialista	likvidátor škod
energetický poradce	Linguistic Services Manager
facility manager	load control agent
Front Office Senior Supervisor	manager kvality
GCC konzultant	manager nákupního oddělení
Guest Relations Office	manažer firemních projektů
handling agent (koordinátor odbavení)	manažer firmy
	manažer materiálové skupiny
	manažer informační bezpečnosti

manažer jakosti a BOZP
 manažer kooperací
 manažer kvality
 manažer lidských zdrojů
 manažer národních projektů
 manažer pěstování bylinek a jedlých
 hub
 manažer pobočky
 manažer projektu EU
 manažer provozu
 manažer realizace zakázek
 elektroinstalací
 manažer servisního logistického
 centra
 manažer údržby
 manažer ve fitness pro ženy
 manažer vzdělávání obchodního
 směru
 Manufacturing Planner
 materiálový disponent
 mobilní asistent
 mobilní reprezentant
 obchodní reprezentant
 oblastní manager
 oblastní manažer
 odborný administrativní pracovník
 odborný asistent manažera pobočky
 odborný referent ochrany spotřebitele
 odborný referent rozhodování sporů
 Office Manager
 office manažer
 online administrátor sportovních
 aktivit
 operátor junior
 operátor konferencí a událostí
 operátor skladu
 performance manager
 personalista
 personalista junior
 personalista specialista
 personalista v oblasti vzdělávání a
 rozvoje lidských zdrojů
 personální asistent
 personální manažer
 personální referent
 picker
 pisatel EU projektů
 planner
 plant controller
 pověřený manažer kvality

PQE Engineer v nákupním oddělení
 pracovník odbytu odpadů
 pracovník oddělení kalkulací
 pracovník oddělení propagace a
 celoživotního vzdělávání
 produkt manager síťovin
 produktivní manažer
 produktový konzultant
 produktový specialista
 programový a propagační referent
 project coordinator
 project leader
 project manager
 project manager junior
 project Manager v cestovním ruchu
 projektový asistent
 projektový konzultant
 projektový manager
 projektový manažer
 projektový manažer – junior
 projektový manažer – koordinátor
 překladatelských zakázek
 propagační pracovník
 propagační referent
 průvodce elektrárny
 referent administrativy pro laboratoř
 a marketing
 referent BOZP a PO
 referent energetických aukcí
 referent kvality
 referent neustálého zlepšování
 referent odpadového hospodářství
 referent pro akreditace
 referent propagačního oddělení
 referent servisních služeb
 referent veřejných zakázek
 referent zakázkového oddělení
 regionální manager
 regionální manažer
 reprezentant společnosti
 reprezentant značkové prodejny
 research coordinator
 Resident Engineer
 Ressource Coordinator
 restaurant manager
 retenční specialista
 senior controller
 senior manager
 Service Planner
 shift leader

sjednavatel energetických úspor
energie
sjednavatel telekomunikačních služeb
specialista Backoffice
specialista dodavatelské kvality
specialista firemní propagace
specialista na sjednávání schůzek
specialista náboru
specialista parkovišť P+R
specialista pro korporátní a retailovou klientelu
specialista pro optimalizaci výrobního procesu
specialista pro správu klientů
specialista pro zpracování zakázek v železniční a silniční dopravě
specialista projektové kvality
specialista průzkumu trhu
specialista registrací – junior
specialista registrací – senior
specialista registrací – trainee
specialista řízení dotací a grantů
specialista řízení výkonnosti senior
specialista v oblasti kvality a certifikace systému řízení
specialista v oblasti personálního řízení
specialista v oblasti řízení rizik
personalista specialista rozvoje lidských vztahů
specialista zákaznické kvality
specialista zlepšování procesů
specialista životního prostředí – junior

správce bytového portfolia
správce farmy
správce klubu a organizační pracovník
správce meditačního centra
správce pozemku lesní školky
správce vozového parku
supervisor recepce restaurace
supervisor výroby
supervizit
supervizor call centra
supervizor dodavatelů nástrojů
supervizor kontaktního centra
Supplier Quality Engineer
technik bezpečnosti práce a EMS
technik přípravy a realizace investic
terénní pracovník
test administrátor
trainee
týmový vedoucí reklamace
vedoucí křepelčí farmy
vedoucí odboru controllingu
vedoucí oddělení metodiky a Governmentu
vedoucí referátu návštěvníckého provozu
vedoucí rejstříku
video administrátor sportovních aktivit
výhradní obchodní zástupce
výkonný ředitel v oblasti automotive
Warehouse Supervisor
zástupce vedoucího kvality
zástupce zákaznického servisu

10.2.2 Dělnické profese

aplikant tepelné izolace
autočalouník
autokarosář
autoklempíř
balič nerezových profilů
dělník lepení vlasových pramenů
dělník na rybí farmě
dělník rekultivace
dělník technologického čištění
dělník v oblasti třídění obchodu
dělník v oblasti výstavby budov
dělník v pěstební činnosti
drtič plastů
ekonorista
ledař
manipulační dělník
monitorovacího systému
montážník krbů
montér dopravního značení
obsluha drtiče plastů
obsluha elektroerozivních strojů
obsluha etiketovacího stroje
obsluha finišeru
obsluha mycí linky
pomocník údržby zeleně

pomocný dělník pro revitalizaci
kolejových tratí
pracovník dopravního značení
pracovník kozí farmy
pracovník obálkování
pracovník příjmu a expedice prádla
profesionální hospodyně
přípravář kontejnerů
rekultivační dělník
režista
sádrokartonář
sanační dělník
sběrač žampionů
skladník – vychystávač
skladník e-shopu
skladník v mezinárodním zasilatelství
specialista úklidu
šaržista
trainee výrobního úseku
údržbář administrativních budov
vazač železných výztuží
vychystávač materiálu
výkupčí kovového odpadu
výškový specialista
zaměstnanec šnečí farmy
značkař silnic

10.2.3 Oblast dopravy a zásobování

administrátor exportu	export sales manager
agent dopravy a přepravy	exportní manažer
asistent dispečera dopravy	exportní produktový specialista
dispečer dodávkové dopravy	HR specialista
dispečer dodávkových vozů	importér
dispečer junior	komerční dispečer
dispečer mezinárodní dopravy	koordinátor dopravy
dispečer mezinárodního	kurýr
autotransportu	logistic
dispečer nákladní dopravy	logistický inženýr pro neustálé
dispečer pultu PCO	zlepšování
dispečer rozvozových vozidel	logistik
dispečer sanitní dopravy	logistik dopravy
dispečer spedice	logistik IT techniky
dispečer v autodopravě	manažer dopravy
dispečer vnitrostátní a mezinárodní	manažer exportu
dopravy	manažer logistiky
dispečer zájezdové dopravy	manipulant expedice
disponent	pracovník expedice
disponent dopravy	pracovník logistického místa
disponent kamionové dopravy	referent dopravy a přepravy
disponent logistiky	referent exportního oddělení
disponent mezinárodní dopravy	referent importu
disponent přepravy	referent logistiky
dopravní dispečer junior	rozvozce pro pizzerii
expedient	speditér
expedient v masném průmyslu	speditér MKD
export koordinátor	správce vozového parku
export manager	vozový disponent
export manažer	vozový speditér

10.2.4 Oblast financí

Account Clerk/pracovník účetních operací	finanční konzultant
account manager	finanční makléř
account manager v oblasti pohledávek	finanční poradce
account manager zakázkové výroby	finanční specialista
Accounting Clerk	finanční úvěrový specialista
administrativní pracovník leasingové společnosti	finanční zprostředkovatel
administrátor dotací	fundraiser
administrátor dotačních projektů	greeter
asistent auditora	hypoteční analytik a asistent
asistent exportního oddělení	hypoteční bankéř
asistent finančního centra	hypoteční makléř
asistent finančního konzultanta	hypoteční poradce
asistent finančního poradce	hypoteční specialista
asistent hypotečního a pojišťovacího specialisty	Chief Accountant
asistent realitního makléře	inkasista pohledávek
asistent vykonavatele soudního exekutora	interní auditor
bankéř pro firemní klientelu	investiční a bankovní poradce
bankéř pro podnikatele	investiční makléř
bankovní koncipient	investiční manager
bankovní makléř	investiční obchodník
bookmaker	investiční poradce
business controller	investiční referent
controller	investiční ředitel
credit manager	investiční specialista
daňový poradce	investiční technik
daňový specialista	junior bankéř pro firemní klientelu
dotační poradce	Key Account Manager
ekonom controllingu	klientský poradce
ekonom neziskové organizace	koncipient finančních a bankovních služeb
ekonomický analytik	konzultant autopojištění
ekonomický poradce	leasing manager
exekutorský kandidát	manažer controllingu a finančního řízení společnosti
exekutorský koncipient	manažer obchodní skupiny
exkluzivní finanční poradce	manažer týmu
exkluzivní pojišťovací poradce	marketingový specialista
exkluzivní poradce	metodik a analytik finančního trhu
fakturant	metodik účetnictví
finanční a bankovní koncipient	obchodní makléř
finanční a pojišťovací poradce	obchodní poradce
finanční analytik	odborný bankovní poradce
finanční analytik junior	osobní bankéř
finanční asistent	ověřovatel dávek v agendě příspěvku na péči a dávek OZP
finanční koncipient	personální účetní
	pojistný specialista
	pojišťovací makléř

poradce na přepážkovém pracovišti
poradce pro finanční plánování
poradce pro rodinné finance
poradce v oblasti investičních kovů
pracovník controllingu
pracovník klientského obchodního
místa
prodejce bankovních produktů
prodejce finančních produktů
produktový manažer
produktový specialista
projektový manažer investičních akcí
promotér
přepážkový konzultant
v bankovníctví
referent oddělení financí a
controllingu
referent pohledávek
referent pojistné kanceláře
risk manažer – analytik úvěrového
rizika
rodinný analytik
řídící pracovník v oblasti účetnictví a
kontroingu
Senior Controller
směnárenský pokladník
směnárník

specialista investičních projektů EU
specialista kalkulací a plánování
specialista kalkulací, cen a nákladů
specialista na insolvence
specialista neživotního pojištění
specialista oddlužení fyzických osob
specialista podpory podnikání
specialista pro investice a prémiové
bankovníctví
specialista pro podporu podnikání na
africkém kontinentu
specialista řešení pohledávek
specialista řízení úvěrů
specialista telefonního vymáhání
specialista v oboru financí
specialista v pojišťovnictví
správce pohledávek
správce pojistného kmene
telefonní bankéř
účetní senior
úvěrář
úvěrový poradce
úvěrový specialista
vedoucí controllingu
vedoucí obchodního místa
vykonavatel soudního exekutora
vyšší soudní úředník na exekučním
oddělení

10.2.5 Lékařské a příbuzné profese

asistent dietologického centra	mikrobiologický laborant
asistent ochrany veřejného zdraví	nutriční asistent
asistent v kosmetickém studiu	nutriční poradce
asistent zubního lékaře	nutriční terapeut
asistent zubního technika	obsluha wellnes
biomedicínský technik	obsluha wellnes centra
dentální hygienik	optometrista
dentální hygienista	pedopsychiatr
dietní sestra	poradce výživy
ergoterapeut	poradce zdravého životního stylu
farmaceutický asistent	pracovník fyzikální terapie
farmaceutický laborant	pracovník přímé péče
farmaceutický reprezentant	pracovník wellnes
fyzioterapeut	promotér kosmetiky
gastroenterolog	psychiatr v detenčním ústavu
konzultant pro podporu vývoje dítěte	rehabilitační masér
kosmetik	sestra perioperační péče
laborant ve stomatologii	specialista v oblasti výživy
lékař na oddělení následné péče	sportovní masér a terapeut
lékař na oddělení nukleární medicíny	tantra masér
lékař pro domácí hospicovou péči	thajský masér
lékař v oboru lékařské mikrobiologie	zdravotní sestra/bratr
masér	v balneoprovozu
masér orientálních technik	zdravotní sestra/bratr v terénní
masér pro filipínské masáže	domácí péči
masér thajských masáží	zubní laborant

10.2.6 Obchod a potravinářství

asistent do věštiny a čajovny
asistent kuchaře
asistent marketingu a obchodu
asistent nákupního oddělení
asistent nákupu
asistent oddělení nákupu a
zásobování
asistent prodeje
asistent prodeje luxusní módy
asistent výroby a prodeje
asistent zakázek
barista
barista v mobilní kavárně
bezpečnostní pracovník pro retail
e-shop manager
garant prodeje/area sales manager
gastropracovník
inspektor pro kontrolu potravin
inspektor pro kontrolu vína
inspektor prodejen
International Sales Executive
internetový obchodník
junior sales
junior sales manager
konzultant prodeje
konzultant prodejny
konzultant značkové prodejny
koordinátor prodeje
kreativní pomocník do kuchyně
manažer fleetových zákazníků
manažer maloobchodních prodejen
manažer nákupu
manažer obchodní skupiny
manažer obchodního týmu
manažer prodeje
manažer prodeje zdravotnických
prostředků
myč černého nádobí
nákupčí analytik
nákupčí junior
nákupčí privátních výrobků
obchodně-administrativní pracovník
obchodně-technický asistent
obchodně-technický konzultant
obchodně-technický manager
obchodně-technický manažer
obchodně-technický pracovník
obchodně-technický zástupce

obchodní a marketingový referent
obchodní a projektový manažer
obchodní asistent
obchodní konzultant
obchodní koordinátor
obchodní manager
obchodní manažer
obchodní manažer – export
obchodní referent
obchodní referent pro telemarketing
obchodní reprezentant
obchodník na prodejně s robotikou
obchodník po telefonu
obchodník s nemovitostmi
obchodník v malé energetice
obchodník zákaznického kontaktního
místa
obsluha pizzerie
obsluha rychlého občerstvení
obsluha ve fast foodu
obsluha výdejního okna fast food
odborný pracovník nákupu
on-line prodejce
operátor e-shopu
operátor internetového obchodu
pizzař
podpora prodeje
pomocník pizzerie
poradce/specialista v outdoorovém
obchodě
pouliční prodáváč rychlého
občerstvení
pracovník e-shopu
pracovník e-shopu/copywriter
pracovník internetového obchodu
pracovník komunikace na prodejně
pracovník kontroly cen a marketingu
pracovník na točení zmrzliny
pracovník na výrobu pizzy
pracovník obchodního klientského
místa
pracovník podpory prodeje
pracovník prodeje a marketingu
pracovník rychlého občerstvení
pracovník sektoru nákupu
nemovitostí
pracovník strategického nákupu

pracovník strategického nákupu a
prodeje
pracovník v internetovém obchodě
pracovník v minimlékárně
pracovník v zooshopu
prodavač čerstvého servisu
prodavač designového a technického
osvětlení
prodavač do hobby marketu
prodavač do chráněného bufetu
prodavač do oddělení sanita
prodavač infocentra
prodavač papírových sáčků do
vysavačů
prodavač pizzy
prodavač pralinek
prodavač prodejního stánku
v obchodním centru
prodavač rychlého občerstvení
prodavač sáčků do vysavače
prodavač točené zmrzliny
prodavač v Bubble tea baru
prodavač v mobilním stánku
prodavač v pizzerii
prodavač v rychlém občerstvení
prodavač v zahradním centru
prodavač ve fast foodu
prodavač ve zdravé výživě
prodavač výrobků z chráněné dílny
prodavač zdravých potravin a
delikates
prodejce cloudových služeb
prodejce informačních a
komunikačních technologií
specialista
prodejce led osvětlení
prodejce na farmářských trzích
prodejce po telefonu
prodejce prémiových užitkových
vozů
prodejce projektu – junior
prodejce se zaměřením na on-line
prodejce sportovní výživy
Produkt Manager
produktový manager v internetovém
obchodě
produktový manažer e-shopu
projektový manažer after sales

promotér farmacie
purchaser – trainee
quality division direktor
realitní specialista
referent obchodu a propagace
referent operativního nákupu
referent prodeje
referent zákaznického servisu
regionální exportní manažer
reservations sales manager
ředitel rozvoje
řídící obchodní reprezentant
sales engineer
sales executive
sales manager
sales manager – specialist junior
sales representative
samostatný obchodník v oboru realit
amostatný referent zásobování
senior sales manager
shop assistant
sirupář
sommeliér
Sous Chef
specialista internetového obchodu
specialista koupelnového studia
specialista nákupu
specialista obchodní činnosti
specialista podpory obchodu
specialista prodeje
specialista v oblasti prodeje a nákupu
informačních a komunikačních
technologií
speciální kuchař
správce e-shopu
strategický nákupčí
strategický obchodní manažer
šéfcukrář
technický nákupčí
technik strategického nákupu
vedoucí koupelnového studia
vedoucí nákupního týmu
vedoucí projektů nákupu
venkovní prodejce
výdejčí jídel
výdejčí pokrmů
výrobce kebabu

10.2.7 Oblast marketingu a reklamy

Advertising Marketing Management
agent reklamních obchodních služeb
asistent marketingového oddělení
asistent marketingu
junior marketingový koordinátor
konzultant v reklamě
koordinátor PR aktivit
kreativec
kreativní grafik
marketingový a PR specialista
marketingový konzultant
marketingový poradce
marketingový pracovník
marketingový referent
marketingový specialista
PR manažer
PR specialista
PR společnosti
pracovník grafického studia
pracovník marketingu
pracovník marketingu prodeje
pracovník pro navrhování, výrobu a
instalaci reklamy ze samolepicích
fólií
pracovník pro telemarketing
pracovník propagace a marketingu
pracovník při výrobě reklamních
transparentů a billboardů

pracovník sektoru marketingu
pracovník tvorby a prodeje
internetových stránek
pracovník v oblasti propagace a
reklamy
pracovník v reklamní dílně
pracovník výroby a lepení reklamy
realizační technik v reklamní výrobě
referent ACR se specializací na PR
referent marketingu
referent reklamy
reklamní konzultant
reklamní návrhář/grafik
reklamní pracovník
sales & marketing manager
samostatný referent propagace
specialista marketingu
specialista on-line marketingu
specialista v oblasti eventů a
sponzoringu
specialista v oblasti marketingu a PR
specialista v oblasti propagace a
reklamy
specialista v oblasti public relations
správce internetové reklamy
telemarketingový specialista
Trade Segmentation Executive
vedoucí marketingu PR

10.2.8 Oblast služeb

administrativní pracovník call centra
administrátor zákaznického servisu
agroporadce
anketář
asistent makléřského obchodu
asistent realitního makléře
asistent reklamního oddělení
asistent zákaznické linky
asistent zákaznického centra
asistent zákaznického servisu
bezpečnostní pracovník
bezpečnostní referent
dealer poker texas hold'em
dělník rozvážkové služby
detektiv v marketu
detektiv/strážný v obchodním řetězci
dispečer hotline
distributor letáků
distributor zákaznických novin
domácí pracovník
doručovatel letáků a adresných
zásilek
doručovatel listovní motorizovaný
doručovatel novinové služby
doručovatel tisku
energetický poradce
Fand B manager (hotelový provozní)
florista
genealog
guard
hostes
housekeeping manažer
chodící reklama
informátor
junior operátor oddělení údržby
klientský poradce
klientský pracovník
konzultant a organizátor zájezdů
konzultant firemních klientů
konzultant informačních systémů
konzultant lázeňských procedur
konzultant partnerské prodejny
konzultant po telefonu
konzultant pro komunikaci
s vietnamskými klienty
konzultant v klientském centru
podpory

konzultant v oblasti energetiky
s produktem RWE
konzultant v oblasti energií
konzultant zákaznické linky
konzultant zákaznického centra
konzultant zákaznického servisu
krupiéř
manager servisu
manažer cestovního ruchu
manažer kvality přímé péče
manažer péče o zákazníky
manažer pro zákazníky
manažer provozu
módní poradce pánské luxusní
konfekce
obchodní poradce pro komunikaci se
zákazníky
obchodník zákaznického kontaktního
centra
obsluha call centra
obsluha infopultu
obsluha recepce fitness
obsluha sportovních zábavných
atrakcí
obsluha telefonní centrály
obsluha tvořivých dílen
obsluha ve svatebním salonu
odborný telefonický prodejce
operátor aktivního telemarketingu
operátor call centra
operátor kontaktního centra
operátor na navolávání schůzek
operátor oddělení péče
operátor pasivní linky
operátor pro firemní klientelu
operátor skibusů
operátor telefonního panelu
operátor telemarketingu
operátor v call centru
operátor zákaznického servisu
organizátor – realizátor domácích
služeb
organizátor – realizátor technických
služeb
organizátor zábavně-vědomostních
hospodských kvízů, společenských
soutěžních událostí

osobní asistent
peší doručovatel propagačních
materiálů
pochůzka s reklamou
poradce na přepážkovém pracovišti
pracovník call centra
pracovník cestovního ruchu v letecké
dopravě
pracovník infocentra
pracovník infopointu
pracovník informačního centra
pracovník klientského servisu
pracovník obchodního klientského
místa
pracovník obsluhy dokladového
centra
pracovník odbavovacího centra
pracovník oddělení kvality
pracovník péče o děti v domácnosti
pracovník péče o klienty
pracovník poštovních služeb
pracovník pro sběr dat
pracovník pro stavu party stanů/
pódíí
pracovník provozu pivních lázní
pracovník příjmu sázek
pracovník přímé obslužné péče
pracovník reklamačního oddělení
pracovník rezervací call centra
pracovník sběru dat/informací
pracovník servisního oddělení
pracovník ski a cykloservisu
pracovník zákaznického centra
pracovník zákaznických služeb
pracovník zeleně
prodavač a výpravčí tůr
produktový specialista pro občany
promotér prodejny
průvodčí junior
přepážkový pracovník
přepážkový konzultant
přijímací technik servisního oddělení

redaktor internetového magazínu
referent příjmu oprav
referent rezervací
referent servisního oddělení
referent servisního střediska
referent vidimace, legalizace a Czech
Pointu
referent zákaznického servisu
reklamační technik
reprezentant call centra
reprezentant přepážky
rezident zákaznické kvality
roznašeč letáků
roznašeč propagačních materiálů
rozvozce obědů
senior konzultant client services
servisman
servisní poradce
servisní pracovník
specialista administrace požadavků
specialista linky pro zákazníky
specialista prodeje zákaznického
centra
specialista prodejního centra
sportovní poradce
steward na autobusových linkách
tazatel
telefonický konzultant
telefonista call centra
telefonní agent
telefonní asistent
telefonní konzultant
telefonní operátor
telefonní specialista
vazač květin
vedoucí dispečer call centra
vedoucí servisního a reklamačního
oddělení
vedoucí úklidový operátor
zákaznický servis v pizzerii
zástupce zákaznického centra

10.2.9 Technické profese

analytik bezpečnosti ICT	inspektor kvality
analytik centrálních informačních systémů justice	inspektor kvality autosoučástí
animátor	interiérový designer
animátor hry	investiční technik
aplikační inženýr	inženýr automatizace
aplikační inženýr měřicí a regulační techniky	inženýr kvality
Application Engineer	inženýr kvality senior
architekt interiérů	junior konstruktér
asistent fotografa	junior specialista oddělení převodovkárny
asistent kvality v automotive	junior specialista oddělení výroby
asistent na digitální tisk	junior technik CN obráběcích strojů
asistent servisních techniků	junior technik kvality
audio-vizuální technik	junior technolog
autodiagnostik	junior technolog výroby
autotronic	konstruktér – junior
autotronik	konstruktér 3D
CAD Engineer	konstruktér 3D solidworks
CAD Engineer NX	konstruktér autocad
CAD konstruktér	konstruktér bezbariérových vozidel
cenař	konstruktér CAD
čerpač	konstruktér junior
dělník zabezpečovacích a kamerových systémů	konstruktér klimatizačních jednotek
design lead engineer	konstruktér lisovaného nářadí – senior
designer	konstruktér obalů
designér nábytku	konstruktér optik junior
diagnostik	konstruktér projektant
dispečer stavební mechanizace	automatizovaných a robotizovaných zařízení
dopravní dispečer	konstruktér senior
ekonorista	konstruktér senior v systému CAMA
electrical maintenance manager	konstruktér v systému catia junior
elektronik	kontrolor 3D měření
elektronik konstruktér junior	kontrolor a testovač v elektronické výrobě
elektroprojektant/elektro projektant	kontrolor defektoskopie
energetik	kontrolor jakosti
etalonážní technik	kontrolor kvality
expedient kulatiny	kontrolor kvality – resident
FMEA moderátor	kontrolor kvality SBU NCL
fotolaborant	kontrolor pro 3D měřicí přístroje pro oblast kovoobrábění
garanční technik	kontrolor vibrolité výroby
chemik – technolog VAV – junior	konzultant ERP
chemik organik	koordinátor projektů
chemik technolog senior	koordinátor výroby kvality
inspektor BOZP	
inspektor finální kontroly	

koordinátor zásilek
kvalitář textilu
laborant kalibrační laboratoře
leader výroby
Maintenance Operator/údržbář
maintenance technician
manažer implementace systému
řízení výroby
manažer kalkulace zásilek
manažer kvality
manažer QA
manipulant a výstupní kontrolor
manipulant výroby
mechanik trainee
mechanizátor lesní výroby
Method Enginner
metrolog
metrolog – kvalitář
metrolog na oddělení zdravotnické
techniky
mezinárodní svářečský inženýr
mikroelektronik
montážní technik fotovoltaiických
elektráren
montér kabelových
telekomunikačních sítí
montér metalických sdělovacích sítí
montér optických sítí
montér vratové techniky
montér vzduchotechniky
montér zimních zahrad
návrhář interiérů
návrhář svítidel
obsluha (svařovacího) robota
obsluha 3D CNC měření
obsluha apretační linky
obsluha bioplynové stanice
obsluha CNC
obsluha CNC brusky
obsluha CNC obráběcího centra
obsluha CNC obráběcího laseru
obsluha CNC stroje/ strojů
obsluha CNS laserové řezačky
obsluha extrudéru
obsluha finišetu
obsluha kamerového systému
obsluha laserových strojů
obsluha laseru
obsluha logistických zařízení
obsluha manipulačního vozíku

obsluha mobilních plošin
obsluha plazmového palicího stroje
řízeného PC
obsluha průmyslových robotů
obsluha recyklační linky
obsluha recyklační linky na odpadové
plasty
obsluha recyklačního centra
obsluha robotického pracoviště
obsluha RTP
obsluha twillového plotru
obsluha vodního paprsku
obsluha zneškodňovací stanice
odborník v inkubaci a dorostu
křepelek
odborný prodejce koupelen
Operational Worker
operátor autoklávů
operátor automatické linky CNO
operátor automatické optické
inspekce
operátor balicího centra
operátor bioplynové stanice a obsluha
řídící linky
operátor CNC laseru
operátor CNC soustruhu
operátor diagnostického zařízení
operátor digitálního tisku
operátor DTP studia
operátor energetického bloku
operátor extruzní linky
operátor GMT lisu
operátor helpdesku
operátor junior
operátor kanalizačního centra
operátor kvality
operátor lakovny
operátor laserového řezacího zařízení
operátor linky
operátor logistiky
operátor oprav počítačových serverů
operátor osazovací linky a
inspekčních testerů DPS
operátor paletizační a sušící linky
operátor PCO
operátor procesu
operátor rentgenu
operátor robota
operátor SMT linky
operátor stroje fiber laser – bystronic

operátor svařovacího robota	programátor CN fréz
operátor výrobní linky	programátor CNC
operátor výroby	programátor CNC strojů
OTK-kontrolor	programátor NC strojů
oživovač elektronických výrobků	programátor svařovacího robot
Packaging Lead	programátor vysekávacího centra
palič CNC pálicího stroje	finnpowder
pilot horkovzdušného balonu	projektant elektro
plánovač kvality	projektant interiérového studia
plánovač výroby v automotive	projektant sítí elektronických
plastikářský inženýr	komunikací
plating operátor – obsluha výrobní	projektant technologie
linky	farmaceutických výrob
pokladní v samoobslužné restauraci	projektant/konstruktor světelných
pracovník 3D kontroly	reklam
pracovník defektoskopie	přijímací technik autoservisu
pracovník kontroly zásob	Quality Customer Engineer
pracovník metrologie	Quality Engineer
pracovník mezioperační a finální	quality engineer customer liaison
kontroly výrobní linky	(inženýr kvality stylu se zákazníkem)
pracovník obsluhy hydročističe a	Quality Engineer Production
monitorovacího systému	quality kontrol assistant
pracovník odvozu a recyklace odpadů	Quality Manager
pracovník plazmy – management	realizační technik
trainee	reeriter/researcher
pracovník pneuservisu	referent servisu
pracovník pro obsluhu	reklamační technik
robotizovaného svářečského	Research Engineer – Tribologist
pracoviště	research executive
pracovník pro tvorbu technické	retenční specialista
dokumentace	robotik
pracovník pro výrobu a instalaci	SAP konzultant pro oblast logistiky
reklam	SAP konzultant pro oblast reportingu
pracovník recyklační linky	saunér
pracovník servisního centra	senior assistant manager oddělení
pracovník zásahové jednotky	vývoje dílů
preparátor	senior cad draftsman
presstechnik	senior designer pro lisování
procesní inženýr	senior inženýr konstruktor
process development engineer	průmyslových strojů a zařízení
Process Engineering – asistent	senior konstruktor
preventivní údržby	senior konstruktor strojní
product quality expert	servisní elektrotechnik
produkt development engineer	servisní inženýr zdravotnické
Produkt Engineer	techniky
produkt technik	servisní poradce
produktový designér	servisní technik
programátor a obsluha 3D měřicího	servisní technik kamerových a
zařízení	zabezpečovacích systémů
programátor CAM	seřizovač CNC strojů

seřizovač robotnického pracoviště
 seřizovač v sektoru robotů nebo
 svařování
 simulant
 simulant junior
 skladový operátor
 Smiling Guard/podpora prodejny
 specialista akustických staveb
 specialista BOZP
 specialista CAD specialista CAMA
 V5
 specialista na CFD simulace
 specialista na farmě
 specialista na polymery a zpracování
 plastů
 specialista pro navigační systémy
 specialista QA junior
 specialista QA senior
 specialista QA trainee
 specialista simulací
 specialista testování junior
 specialista ve vývoji testování
 elektronických systémů
 správce informačních a
 komunikačních technologií
 správce systémů technické ochrany
 statik pro dřevostavby
 strojní inženýr senior
 strojní inženýr ve výzkumu a vývoji
 strojní konstruktér junior
 strojní konstruktér senior
 strojní mechanik CNC
 strojník minibagru
 supervizor logistiky
 supervizor výrobní jednotky
 supervizor výroby
 SW technik pro měření a regulaci
 System Test Inženýr
 systémový inženýr
 technicko-produktový manager
 technický pracovník QC junior
 technický pracovník QC senior
 technický specialista
 technik 3D měření
 technik atrakcí
 technik bezdrátových technologií
 technik datových sítí
 technik defektoskopie
 technik dispečer
 technik dohledového centra

technik dopravních nehod
 technik dozrávání banánů
 technik drobných zakázek
 technik elektronik
 technik horkovzdušného balonu
 technik HPDC (High Pressure Die
 Casting)
 technik jakosti SQM
 technik kvality
 technik kvality junior
 technik likvidace pojistných událostí
 technik na ověřování tachografů
 technik ohnivzdorného zdiva
 technik oprav mobilních telefonů
 technik péče o hmotný majetek
 technik pro monitoring
 technik prodeje
 technik projektu
 technik recyklační linky
 technik řízení jakosti projektu
 technik servisu junior
 technik sítí elektronických
 komunikací
 technik svařování junior
 technik úpravy vody
 technik výroby junior
 technik výroby senior
 technolog čištění odpadních vod
 technolog divize P4 junior
 technolog divize P4 senior
 technolog divize P4 trainee
 technolog do engineeringu
 technolog FS junior
 technolog junior
 technolog plastikářské výroby
 technolog senior
 technolog sítotisku
 technolog VF kabelů
 test engineer
 test technik finančního produktu
 testovací inženýr
 testovací pracovník
 tónovač
 trainee konstruktér elektroniky
 vedoucí kvality
 vedoucí pracoviště silniční laboratoře
 vizuální kontrolor
 výjezdový technik u dopravních
 nehod
 výkresář v AutoCADu

výrobní kontrolor
výrobní technolog
výstavář
vývojář
vývojový inženýr
vývojový konstruktér

výzkumný pracovník pro výzkum a
vývoj nanovláken z biopolymerů
vzorkovatel na poli
warehouse operator
warranty and RnD Engineer
zkušební technik

10.2.10 Oblast výpočetní techniky

2D compositor
3D generalit
administrátor e-shopu
administrátor databází
administrátor internetového obchodu
administrátor IT
administrátor IT infrastruktury
administrátor webu
analytik a vývojář softwaru a
počítačových aplikací
analytik ERP systému
analytik programátor informačních
systémů
application engineer pro platformu
DMT
architekt IS
asistent vedoucího oddělení
stavebního softwaru
designér
DTP operátor
embedded SW engineer
ERP – systémový správce
facebook campaign strategist
flash animator
grafické práce a 3D modelace na
počítači
grafický designér
grafik na přípravu dat k tisku
grafik v multimédiích
informatik VT
junior art director
Junior Database Software Engineer
junior IT specialista
kodér webových stránek
konzultant a pracovník technické
podpory
konzultant CATIA v senior
konzultant ERP systému
konzultant informačního software
konzultant IT
koordinátor vývoje mobilních
aplikací
návrhář a správce databáze
návrhář SW – junior
Network Specialist
online marketing specialista
online marketingový a grafický
specialista

operátor DTP
operátor na PC
operátor výpočetní techniky
PHP Developer
pracovník v oblasti informačních
technologií
product data management
administrátor
programátor
programátor Java
programátor PLC
proofreader
SAP expert pro oblast výroby/
logistiky
security asistent pro IT
senior artist
SEO specialista
servisní technik IT
software engineer
softwarový specialista
softwarový vývojář
specialista Help-Desk – správce
aplikací
specialista na realizaci webinářů a
videoškolení
specialista na sociální sítě
specialista SW implementace
specialista v oblasti bezpečnosti dat
specialista v oblasti databází a
počítačových sítí
správce a propagátor e-shopu
správce bezdrátové počítačové sítě
správce databáze webové stránky
správce databází
správce e-shopu
správce informačního systému
správce informačních technologií
správce IS
správce IT infrastruktury
správce počítačových sítí
správce sítí
správce webových stránek
Support Engineer
SW analytik
systémový administrátor
technik a konzultant informačního
systému
technik datových sítí

technik hotline
technik IT
technik provozu informačních a
komunikačních technologií
technik WIFI
technik WIFI zařízení
UX designér
výtvarník v multimédiích
vývojář Embedded Linux

vývojář mobilních aplikací
vývojový pracovník junior
vývojový pracovník trainee
web copywriter
web master
webdesigner
webdesigner/ux specialista
webeditor
webmaster
www a seo administrátor

10.2.11 Oblast vzdělávání a práce s lidmi

asistent pedagoga
asistent pro lidi s mentálním
postižením
asistent pro lidi se zdravotním
postižením
asistent pro rodinu
asistent vedení skupiny
Business Kouč
etoped
HR assistant
HR coordinator
HR generalista
HR specialista
instruktor a administrátor sportovních
aktivit
instruktor sportovních kurzů
instruktor zábavných aktivit
konzultant ve fitness pro ženy
koordinátor dobrovolníků
koordinátor lokality
koordinátor péče
koordinátor vzdělávacích aktivit
lektor čtení technických výkresů
lektor dalšího vzdělávání
lektor GT&T
lektor komunikačních technik
lektor logistiky skladování
lektor manažerských dovedností pro
strojírenskou výrobu
lektor obchodních dovedností pro
autoservis
lektor oblasti sociálních služeb
lektor odborných kurzů
lektor poradenského programu
lektor práce v autocadu a autodesk
inventoru
lektor primární prevence
lektor programů primární prevence
lektor rekvalifikačního kurzu
manažer vzdělávání obchodního
směru
metodik prevence
osobní asistent sociálních služeb
osobní trenér
pečovatel v sociálních službách

pedagog volného času
poradce občanské poradny
poradenský pracovník
pracovník náhradní rodinné péče
pracovník péče o klienty
pracovník pro volný čas
pracovník přímé obslužné péče
pracovník přímé péče
pracovník v sociálních službách
pracovník v sociálních službách pro
přímou obslužnou péči
pracovník vztahů k veřejnosti
pracovník zákaznického oddělení
probační úředník
referent sociální péče
sociálně pedagogický pracovník
sociální pracovník péče o duševně
postižené
somatoped
specialista komunikace
speciální pedagog
supervizit dalšího vzdělávání
školitel v oblasti měkkých dovedností
team leader
terénní pracovník s rodinami ve
vyloučených romských lokalitách
training manager
trenér fitness
trenér kickboxingu
trenér měkkých dovedností
trenér prodejního týmu
trenér prodejních dovedností
trenér skupinových sportů
učitel ICT
učitel informačních a komunikačních
technologií a správce sítě
vedoucí azylového domu
vedoucí oddělení volnočasových
aktivit
vedoucí programu pro práci se
sociálně znevýhodněnými rodinami
vedoucí úseku přímé péče
vedoucí zájmového kroužku

10.2.12 Nezařazené profese

chovatel cizokrajných zvířat
chovatel exotických zvířat
chovatel křepelek
korepetitor
ošetřovatel řezaných květin
profesionální sportovec – futsalista